

■ ÖKOLOGIKUS_LAKHATÁS

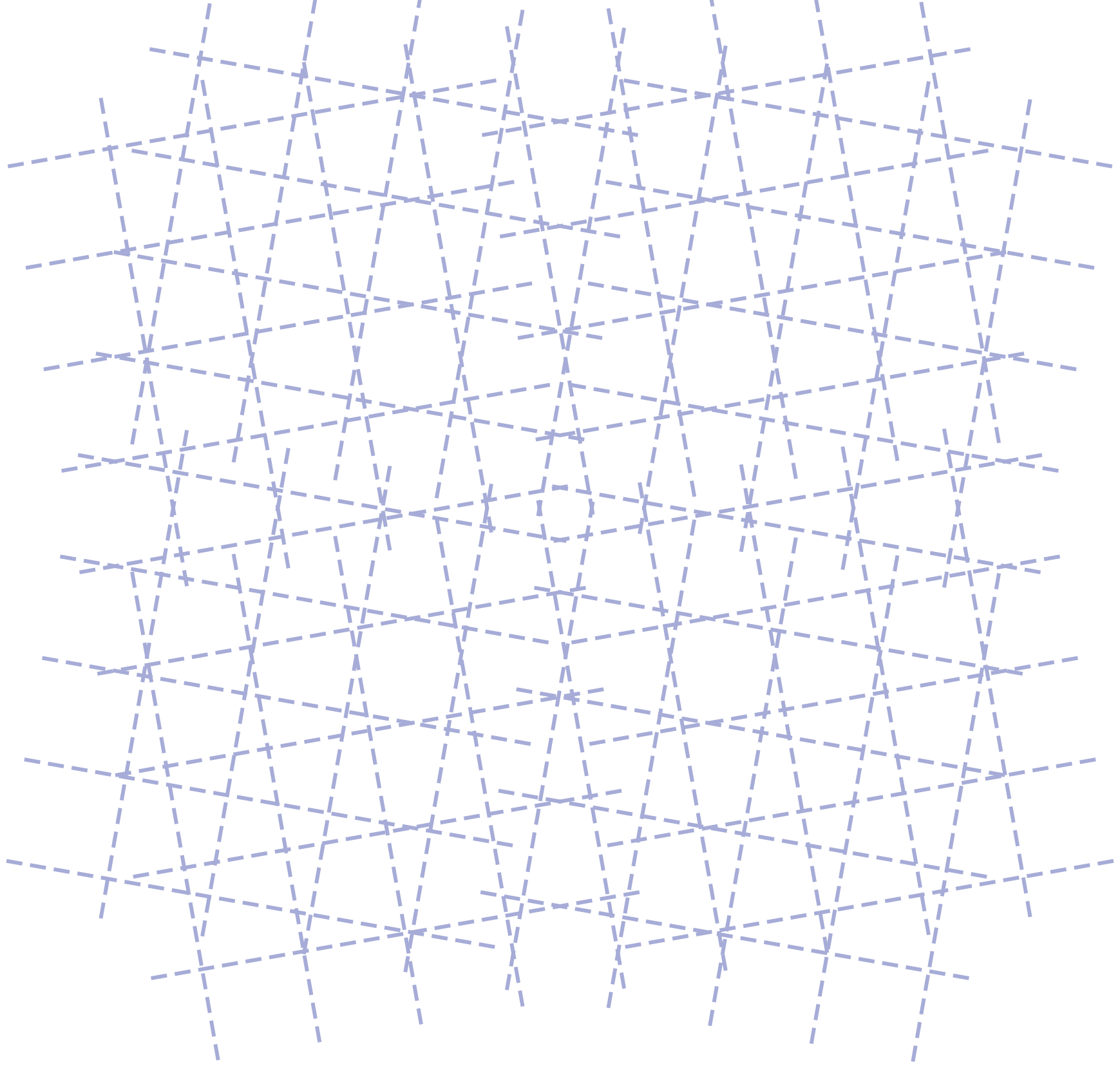
TATA FÉNYES FASOR MINTA-LAKÓEGYÜTTES

**Komplex tervezés I kurzus
Építész MSc évfolyam
2022/2023 tanév
ősi félév**

ÓBUDAI EGYETEM
YBL MIKLÓS ÉPÍTÉSTUDOMÁNYI KAR

■ ÖKOLOGIKUS_LAKHATÁS

TATA_FÉNYES_FASOR_MINTA-LAKÓEGYÜTTES

A tervezési terület szélén egy százéves, védett, kettős vadgesztenye fasor húzódik

ÖKOLOGIKUS_LAKHATÁS_kutatási_projekt

Tata, Fényes fasor – minta-lakóegyüttes

© Budapest, 2023

Kiadja:

Tata Város Önkormányzata
Michl József polgármester
Polgármesteri Hivatal
2890 Tata, Kossuth tér 1.

és az

Óbudai Egyetem
Ybl Miklós Építéstudományi Kar
Prof. Dr. Anthony John Gall PhD dékán
1146 Budapest, Thököly út 74.

ÓBUDAI EGYETEM
YBL MIKLÓS ÉPÍTÉSTUDOMÁNYI KAR

Szerkesztette:

László Tamás okl. építészmérnök, városépítési, -gazdasági szakmérnök,
címzetes egyetemi docens, Tata városfejlesztési tanácsadója

Társszerkesztők:

dr. Fácányi Zsuzsanna PhD, kutatási dékánhelyettes, egyetemi docens
dr. habil. Csontos Györgyi DLA, egyetemi tanár
dr. Benárd Aurél DLA, egyetemi docens
Pozsgai Evelin, MSc egyetemi hallgató
Juhász Eszter, MSc egyetemi hallgató

Borítógrafika, layout:

Te-Art-Rum Bt.
1158 Budapest, Bezsilla Nándor utca 50.

ISBN 978-615-80578-9-9

Nyomta és kötötte:

Keskeny és Társai 2001 Kft.
Felelős vezető: ifj. Keskeny Árpád
1158 Budapest, Rákospalotai határút 6.

■ 00_TARTALOMJEGYZÉK

01_Motiváció.....	4
02_Az_ökológia_három_szintje.....	5
03_A_lakhatás_négy_eleme.....	7
04_Tervezési_kiírás.....	8
05_Tanulmányok_és_példák.....	12
06_Komplex_tervezés_kurzus_kiírás.....	14
07_A_bevezető_tábor.....	24
08_Az_intenzív_hét.....	30
09_Komplex_tervezés_program.....	38
10_A_tíz_team_tervei.....	42
11_Tanári_értékelések.....	86
12_Prezentációk_tatai_vezetőknek.....	92
13_Kormányzati_és_egyéb_látogatások.....	97
14_Ajánlások_Tata_városának.....	99

Ökológikus lakhatás:

■ 01_MOTIVÁCIÓ

Ezzel a felhívással kezdődött...

HA

- ... egy hat hektáros környezet- és természetvédelmi szempontból rendkívül érzékeny, környezetében különleges területtel kívánsz elmélyülten foglalkozni,
- ... egy olyan teamben szeretnél dolgozni, amelyben az építészet, városépítészet, szociológia/közösségfejlesztés, tájtervezés, ökológia, gazdasági szemlélet egyaránt szükséges és fontos,
- ... egy újszerű lakóegyüttes tervezésében szeretnél részt venni, amely szakít a „lakóparkok” eszmeiségével,
- ... a 400-420 lakásos lakóegyüttest nem valamiféle „megastruktúráképpen”, hanem kisebb, együtt élő, egymásra hangolt közösségekre bontott részegységekként képzeled el,
- ... egy olyan együttesről szeretnél gondolkodni, amelyben az urbánustól a rurálisig terjedő szemléletű lakások is életszerűen megjelenhetnek,
- ... az „én várom az én házam” eszmeiségű elkülönülést hirdető beépítés helyett a közösség igényeit is figyelembe vevő, közösségi tereket is tartalmazó lakóegyüttest tervezhetsz,
- ... egyetértesz azzal, hogy mind az első lakáshoz jutást, mind az idősek lakhatását figyelembe kell venni az együttes tervezésében, a körkörös lakhatást és a társadalmi fenntarthatóságot biztosítva,
- ... érdekel, hogy a tervezendő lakásválaszték a családok életciklusát veszi figyelembe, a nukleáris családtól a sokgyermekes családokon át az idősek lakhatásának különböző típusaiig,
- ... a lakóegyüttes és környezete tervezésében a természeti és tájökológia kiemelt tervezési szempont, ebben Tata táji, zöldfelületi értékeit vennéd figyelembe,
- ... Tata különleges építészeti értékeit, jellemző arculati elemeit figyelembe vevő együttest terveznél,
- ... ha számodra is a Tatán – a tervezési terület környezetében – intenzíven jelenlévő élő vizek bevonása a lakóegyüttes életébe magától értetődő és természetes,
- ... a fenntarthatóságot a lehető legkomolyabban és komplexen kell figyelembe venni, az alternatív helyi energiaforrások sokrétű igénybe vételével,
- ... a lakóegyüttes természetes módon egészülhet ki rekreációs funkciókkal, közösségi gazdálkodást biztosító részekkel,
- ... a lakóegyüttes megvalósításában, működtetésében újszerű gazdasági modellek alkalmazhatók,
- ... személyesen is megérint az előzőekben vázolt szempontrendszer,

AKKOR

..vegyél részt a Tatán, a Fényes fasorban létesítendő minta-lakóegyüttes komplex egyetemközi ötletpályázatán!

Tata Város Önkormányzata, 2022. április

Az egyetemközi ötletpályázatba eredetileg a Budapesti Műszaki Egyetem Építésmérnöki Kar; a Debreceni Egyetem Műszaki Kar; a győri Széchenyi István Egyetem, Építész-, Építő- és Közlekedésmérnöki Kar; a Magyar Agrár- és Élet-

tudományi Egyetem Tájépítészeti, Település-tervezési és Díszkertészeti Intézet; a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Építészeti Intézet; az Óbudai Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Kar kapott meghívást.

Végül az Óbudai Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Kar építész MSc évfolyama vett részt a Komplex tervezési kurzus keretein belül megalakult tíz hallgatói teammel – a minta-lakóegyüttes kísérleti koncepcióinak kidolgozásával a kutatási projektben.

■ 02_AZ_ÖKOLÓGIA_HÁROM_SZINTJE

Ökológia az együttélés tudománya, a három szint szoros kölcsönhatásban áll egymással

Cél a pozitív szinergikus kapcsolatrendszer kialakítása

_Táji, illetve természeti ökológia

A tervezési terület és környéke többszörös védelem alatt áll (Ramsari terület, Natura 2000, országos ökológiai folyosó, védett vadgesztenye fasor, Fényes-forrásvidék, Réti-halastavak), két vízfolyás között (Által-ér – Malom-árok, Csever-árok), 18-22 fokban mélységi vizek (vízvédelem, vízmegtartás, hasznosítás).

Tata, Fényes forrásvidék (Galgóczy Katalin felvétele)

_Település-, városökológia

A tervezett új városrész (kb. 1000 fővel egy valóságos falu), harmonikusan illeszkedjen a természeti környezetbe és a meglévő városszerkezetbe (kisvárosias lakóterület, intézmények, honvédségi területek), a közlekedési rendszerbe (vasút, 1-es főút, Fényes fasor). Önálló városrész jöhet létre, de ne legyen zárvány (enklávé).

Városszerkezet a tervezési terület körül (narancs színnel)

_Társadalmi ökológia

Közösségi szempontok érvényesítése az egész folyamatban a lakásválaszték a családok életciklusához igazodjon, a körkörös lakhatás biztosítása (fiatalok első lakáshoz juttatása, idősek lakhatása), a sokrétű fenntarthatóság – a működtetés és fenntartás a lakóközösség feladata legyen, munkahelyteremtés. helyi gazdálkodás.

Ismerkedés, bejárás

03_A_LAKHATÁS_NÉGY_ELEME

„**OTTHON**” = CSALÁD
az élet ciklusaiban

„**LAKÓHELY**” = KÖZÖSSÉG
helyi társadalom, befogadás, elfogadás

„**ÉRTÉK**” = FELHALMOZÁS
„egy élet munkája”, a mobilitás gátja

„**TERMÉK**” = ÉPÍTÉS, (FELÚJÍTÁS)
a legdrágább termékfajta

Fontos, hogy egyensúly legyen a négy elem között, jelenleg a „**TERMÉK**” és az „**ÉRTÉK**” túlsúlyos.

Kiemelt szempont a befejezetlenség, ezáltal a bővíthetőség. A lakhatást minden elemében olcsóbbá kell tenni (a támogatások nem hasznosulnak hatékonyan).

Csorba Zoltán

■ 04_TERVEZÉSI_KIÍRÁS

TATA_FÉNYES_FASOR_MINTA-LAKÓEGYÜTTES

Az Óbudai Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Kar Építész MSc évfolyam 2022/2023 tanév őszi félévének Komplex tervezése számára Tata városa egy részletes tervezési feladat kiírást adott.

KIVONAT A TATA JÖVŐKÉPE, FÉNYES FASORI MINTA-LAKÓEGYÜTTES KIALAKÍTÁSA ÉPÍTÉSZETI, TÁJÉPÍTÉSZETI KOMPLEX TERVEZÉSI FELADAT KIÍRÁSÁBÓL

[...]

3.3.3. Közösségi szempontok

A [...] természet- és településökológiát a társadalmi ökológia egészítse ki, vagyis az ingatlanfejlesztést közösségfejlesztéssel együtt kell kezelni már a tervezési program kidolgozása során (közösségi tervezés lehetőségét is meg kell teremteni, ezt szolgálja jelen építészeti, tájépítészeti komplex tervezés is).

A közösségfejlesztést a letelepedéstől kezdve kiemelt szempontként kell kezelni, a kisebb egységeknek ehhez közösségfejlesztő szakembert kellene biztosítani (ha lehet, az ide költözők közül). A pályázati szempontok között ezért szerepel mind

a lakóterületre, mind a rekreációs és közösségi gazdálkodást biztosító területre – egymással összhangban – pl. a téli, tavaszi, nyári, őszi közösségi aktivitások tervezése is. A tervezett épület-együttes a „közösségi lakhatás” speciális példája lehet, amelyben az építő- és lakóközösség kezdetektől részt vesz a tervezésben, a megvalósítás egyes aspektusaiban, végül a működtetésben egy speciális „szövetkezeti – pl. ún. lakástársasági formában” (ennek részletei kidolgozandók: működtetés, karbantartás, javítások, közösségi rendezvények szervezése stb. terén).

Az egyes, 35-50 lakásos részegységek számára (a lakásokkal együtt, azokkal szerves egységben megvalósuló) közösségi aktivitás és közösségi tér tervezése szükséges, ilyenek pl. home office és egyéb bérelhető home working munkahelyek, nagyobb közösségi tér teakonyhával a lakóközösség számára (30-35 főre), tanulószoba; sportolási lehetőség (pl. pingpong-, konditerem), karbantartási helyiségek, műhely(ek), raktárak; minden 35-50 lakásos részegység rendelkezzen gyermekeknek saját kis játszótérrel, felnőtteknek szabadterei pihenőhelyekkel.

Az 1000-1200 fős lakóközösség számára szükséges közösségi infrastruktúra elemei: a 8-10 db 35-50 lakásos részegység számára indokolt családi bölcsőde/óvoda, napközi létesítése; vegyesbolt/szolgáltató egység létesítése, amely többlétszolgáltatásokat

is vállalna pl. egy kisbusszal szállításokat, utazást, javító szolgáltatások szervezését; egy ekkora közösség igényelhet már vendéglátó helyet is (amely a közösségi aktivitás szervező központja is legyen); az egészségügyi ellátást nagyobb körzet számára kell megszervezni – ehhez a tágabb környezetet érintő számítások szükségesek, ugyanez vonatkozik az oktatásra is; a mintegy 1000-1200 fő számára kulturális befogadóhely létesítése indokolt (előadások, filmvetítés, kiállítások, kisebb-nagyobb közösségi alkalmak – 80-100 főre méretezve); egy ekkora közösség számára egy kápolna, illetve ökumenikus imahely, elmélkedő hely létesítése indokolt lehet, szabadterei rész csatlakoztatásával (ez lehet a rekreációs, közjóléti erdő területen is). Fontos szempont a lakóegyüttesben az itt élők számára a munkahelyteremtés, elsősorban a közösségfejlesztési, gyermekjóléti, idősgondozási területen, a saját működtetés és fenntartás miatt szükség van kertészre, közterület fenntartókra, karbantartókra, a kereskedelem-vendéglátás-szolgáltatás terén dolgozókra, valamint a közösségi közlekedés helyi megoldásainak bonyolításában résztvevőkre.

A lakóközösség kohéziójának erősítése érdekében a pályázók gyűjtsenek össze minél több évszakonként változó közösségi aktivitást, amikre a tervezés során a szükséges teret és időt biztosítani kell. Ezekbe mind a lakóegyüttest, mind a rekreációs területet be kell vonni. Figyelembe lehet venni a tágabb környezet adottságait is. A közösségi aktivitások körének meghatározásában gondoljanak az egyes korosztályokra, az ünnepekre, a helyi közösségi gazdálkodásra, a természet változásaira, a védett természeti és táji értékekre.

3.3.4. A lakásválaszték a családok életciklusának feleljen meg

A lakóegyüttesben a lakásválasztékot a családok életciklusához kell igazítani (ezzel pl. a lakáscserék helyben megoldhatók lennének, hiszen alapvető cél a tartós közösségek létrehozása) – az egyedülálló fiataltól a nukleáris családon át a gyermekes, többgyermekes családokig és az egyedülálló idősökig (a lakásnagyságokat, azok darabszámát irányelveként fogalmazza meg a kiírás). A lakásválaszték egyben életmód- és ezzel együtt beépítési mód és kerthasználat-választást is jelent.

3.3.5. Fiatalok és idősek lakhatása, a belső mobilitás biztosítása

Különleges szempont a fiatalok első lakáshoz jutásának támogatása, valamint ugyanilyen fontosságú az idősek lakhatásának biztosítása is.

A fiatalok számára minden 35-50 lakásos lakóegységen belül legyen egy 3-5 kisebb apartmant, garzonlakást tartalmazó ún. „röptető lakásokból” álló lakóegység, „fecskeház”, amely alapvetően bérleményként funkcionálna konkrét szabályokkal (meghatározott, pl. max. 5 éves időtartamra, kötelező takarékoskodással otthonteremtésre, a lakóegyüttes közösségi életében való közreműködésre – a pályázók a szabályokat bővíthetik).

Az idősek számára kialakított szintén 3-5 kisebb apartmanból álló lakóegységeket úgy kellene szervezni, hogy azok ne elkülönült, szegregált egységek legyenek, hanem szerves részei az egész együttesnek (ezzel lehet a generációk közötti együttműködést is biztosítani, az idősek számára közösségi aktivitást

generálva). Gondolni kell az eseti idősgondozási feladatok megoldására (a tartós gondozás már speciális felkészültséget igényel, ezt nem a lakóegyüttesben kell megoldani)

Az idősek otthonhoz juttatását össze kellene kapcsolni a fiatalok első lakáshoz juttatásával, ez az elv egy olyan szolidaritási elemet vihet be az együttesbe, ami ma még ritka Magyarországon (ebbe be kell vonni természetesen az önkormányzatot is), ennek meghatározása a pályázók feladata. A mintalakóegyüttes fenntarthatóságát többek között a vázolt körkörös lakhatás is biztosíthatja.

[...]

4.1. A Kisvárosi lakóterületen a lakóegyüttes tervezési programja

Megtervezendő 320-400 db lakást tartalmazó lakóegyüttes. Az egyes épületek elhelyezése, konfigurációjának meghatározása a pályázók feladata. A részegységekre tagolás követelmény.

A családok életciklusaihoz igazodó lakásválaszték 320-400 db lakásra

- 15%, azaz 48-60 db 2 férőhelyes
- 15%, azaz 48-60 db 3 férőhelyes
- 15%, azaz 48-60 db 4 férőhelyes
- 30%, azaz 96-120 db 5 férőhelyes
- 5%, azaz 16-20 db 6-8 férőhelyes
- 10%, azaz 32-40 db apartman fiataloknak (bérlemény)
- 10%, azaz 32-40 db apartman időseknek (bérlemény)

Ezeket az arányokat a részegységeken belül is meg kell tartani. Az arányokat a pályázók megalapozott indoklással megváltoztathatják.

4.2. Közösségi terek a részegységekben

A részlakóegységben a lakóépületen belül ki kell alakítani közösségi tereket az alábbi funkciókra (flexibilis kialakításban, könnyű, gyors átrendezés lehetőségével):

- társalgó-étkező
- közösségi konyha
- tanulóhely
- sport- és rekreáció számára alkalmas hely
- kisebb gyűlés, rendezvény, előadás, családi ünnepség
- gyermekmegőrzés
- idősgondozás

A közösségi tér méretének és elrendezésének meghatározása a pályázók feladata, a funkciók az ésszerűség határain belül alakíthatók (csökkenthető, bővíthető, összevonható). Célszerű a lakóközösség tagjai számára bérelhető irodák, egyéni munkahelyek (home office, home-working) kialakítása, raktár (pl. a közösségi tér bútorzatának tárolására), kisebb barkácsműhely létesítése, térigényük meghatározása a pályázók feladata. Figyelemmel kell lenni a lakóegyüttesben a lakóközösség tagjaiból verbuválódott munkavállalók térigényére is.

4.3. Intézményi program, közterek a teljes lakóegyütteshez

A teljes lakóegyüttesben elhelyezendő 320-400 lakásban mintegy 1000-1200 fő telepíthető le. Számukra szükséges egy olyan kisebb alközpontot kialakítani, ahol a következő funkciók számára biztosítunk helyet:

- családi napközi (óvoda/bölcsőde) 30-40 gyermek számára (ez a részegységek közösségi tereiben is elhelyezhető)
- közösségi tér, kulturális befogadó hely 80-100 fő számára kiszolgáló terekkel
- elmélkedő hely, kápolna (a Rekreációs/Közjóléti erdőben is elhelyezhető, annak központi részében)
- kifőzde, amely egy 30-40 fős étkező résszel is rendelkezik, ez nyújthat étkezési szolgáltatást a közösségi rendezvények számára is
- kereskedelmi-szolgáltató egység, amely a lakók flexibilis igényeinek biztosítására egy beszerző-intéző funkcióval is bír, egy kisbusz segítségével (a falubuszok mintájára).

Az alközpont funkcionális és méretrendjének meghatározása a pályázók feladata, fontos szempont a multifunkcionalitás, ami az adott terek többféle kihasználását is lehetővé teszi térben és időben.

4.4. A Rekreációs erdőterület kialakításának és berendezésének programja

Ritka lehetőség az, hogy egy lakóterület olyan Rekreációs/Közjóléti erdőterület szomszédságában helyezkedik el, amelyet a lakóközösség szolgálatába lehet állítani. Ez is ennek az új városrésznek az egyik vonzó adottsága, különleges lehetősége, amelyet ki kell aknázni az természet- és tájvédelmi, ökológiai szempontok figyelembe vételével. Arra kell törekedni a kialakítás során, hogy a lakóegységektől a véderdő és a Cseverárok menti ökológiai folyosó felé haladva a terület erdősültségét is biztosítsuk (70%-os zöldfelület, 5%-os beépítettség).

A Rekreációs/Közjóléti erdő berendezése hasonló tagolt legyen, mint a lakóegyüttes részekre bontása. Az egyes részegységekhez tartozó sport-, rekreációs és közösségi gazdálkodási funkciók a következők lehetnek: közösségi kertek (magaságásokkal, fűrt kúttal, elektromos csatlakozással, kisebb tárolóépülettel, wc-mosdóval), piknikező, tűzrakó hellyel, komposztálóval, vízgyűjtővel, időszakos medence elhelyezésének lehetősége stb. minden részlakóegységhez külön-külön; korcsoportos játszóterek a részlakóegységekhez csatlakoztatva;

A teljes lakóegyütteshez tartozó funkciók: felnőtt fitness, kisebb sportpályák szertárral és raktár épülettel, wc-mosdóval; futó, gyalogló, nordic walking ösvények (a tágabb környezetbe kivezetve); tanösvény, madár-, flóra és fauna megfigyelő helyek gyermekek számára; kisállattartásra alkalmas udvar, illetve ólak (baromfi, nyúl), hozzátartozó kiszolgáló épülettel; aszaló, füstölő, közösségi kemence; szabadtéri közösségi étkezőhely mintegy 80-100 főre; elmélkedő hely, kápolna, szabadtéri kapcsolattal.

Ez a funkciósor szabadon kezelhető, a cél az, hogy a Rekreációs erdőterület berendezése a lakóközösség számára minél élettelibb legyen és olyan funkciókkal egészüljön ki a lakóegyüttes, ami a teljes életet kínálja fel közösségi formában. A funkciók méretrendjének és kapcsolatrendszerének meghatározása a pályázók feladata (az arányosság, a szükséges és elégséges mérték biztosításával).

A Tervezési Program összefoglalása

- kiemelt jelentőségűek a közösségi szempontok (a lakóegységekhez tartozó szükséges és

■ 05_TANULMÁNYOK_

elégés integrált közösségi terek, a teljes lakóegyütteshez tartozó multifunkcionális közösségi intézmények);

- a rekreációs erdőterület berendezése, funkcionális közösségi létesítményei a lakóterülettel összhangban;
 - közösségi alkalmak, interakciók tervezése (a tervezés a „táncrend” meghatározásával kezdődik);
 - a lakásválaszték a családok életciklusához közelítsen, az urbánustól a rurálisig terjedve;
 - körköröség a lakáspolitikában, a kör az első lakáshoz jutásban és az idősek lakhatásában érjen össze, e két szegmens lehet bérlet (javaslat a közpolitika irányába + a fiatalok első lakáshoz jutásának célzott támogatása);
 - szabadság és összetartozás paradoxon feloldása az önként vállalt és az első lépésektől épített elkötelezettség a lakóközösség tagjai között;
 - fenntarthatóság – helyi anyagok, helyi energiaforrás (18-22 fokos víz);
 - társadalmi fenntarthatóság (körkörös lakhatás), a helyi, kisközösségi erőforrások bevonása;
 - a teljes minta-lakóegyüttes a lakóközösség működtetésében és fenntartásában legyen (ennek tervezési szempontjai pl. a külső és belső közterek alakításában);
 - munkahelyteremtés a fenntarthatóság szolgálatában.
-

Bécsi példa – Gebietsbetreuung, Stadterneuerung

ÉS_PÉLDÁK

Tata városa által a kiíráshoz csatolva

Átfogó tanulmányok

- A kimaxolt város - Erő Zoltán cikke *Építészfórum* 2022
- Glatz Zsófia: *Közösségi lakóhelyek Magyarországon* (DLA értekezés, 2016)
- Holland szociális lakásépítés

Példák hasonló lakóegyüttesekre (tervek és leírások)

- Aachen-Laurenberg, Németország
- BedZED-London, Nagy-Britannia
- Cambridge, Narancslekvár utcai idill, Nagy-Britannia
- Csóka Balázs, Zichyújfalu, Magyarország
- Dán példa, Koppenhága, Dánia
- Dán példa, újszerű forma, Dánia
- Donnybrook negyed-London, Nagy-Britannia
- Dragon Court Village, Japán
- Eindhoven, Geestenberg, Hollandia
- Freiburg-Vauban, Németország
- Lahnerliget Lakóegyüttes, Magyarország
- München Sending, Németország
- Newcastle, The Malings, Nagy-Britannia
- Norwich, Goldsmith Street lakóegyüttes, Nagy-Britannia
- Ortsrandbebauung, Heistersiek, Spenge, Németország
- Pondok Kacang Housing, Indonézia
- Projekt Pollard Hill, Nagy-Britannia
- Sieben Höfe Strasse, Tübingen, Németország

- Sikatebukuro, Japán
- Steenbrugge-Deventer, Hollandia
- WILLDAwohnen-Bécs, Ausztria

Közösségi példák

- Ditzendy Károly Arisztid: Partnerségi egyeztetés, közösségi tervezés (kézikönyv)
- Bécsi példa – Gebietsbetreuung, Stadterneuerung – konkrét esetek
- Hollandia Első Lakástársaság

Zöldváros, ökováros témakör

- Környezetbarát várostervezés és példák
- Városi zöld könyv – kulcs a fenntartható városhoz
- EdiCitNet eszköztár <https://toolbox.edicitnet.com/>
- Ehető város – Incredible Edible Todmorden
- Urban Forestry témakörben: Városi erdőgazdálkodás https://en.wikipedia.org/wiki/Urban_forestry; Terápia kert Nacadia (Dánia) <https://irynaklixbull.wordpress.com/2012/07/18/therapy-garden-nacadia/>
- Konkrét példák: Vízáteresztő burkolatok; Klímaadaptív gyepgazdálkodás a városban

További javasolt irodalom, rövidfilmek

- XXII. Mikoviny Sámuel Által-ér Vízitúra 2018
- Által-éri kerékpárútról kisfilm

06_KOMPLEX_TERVEZÉS_KURZUS_KIÍRÁS

YBL Építész MSc
KOMPLEX TERVEZÉS I kurzus

2022/23. 1. FÉLÉV

ALAPADATOK		
TANTÁRGY NEVE	Komplex tervezés I	Komplex design I
TANTÁRGY KÓDJA(I)	YAXKOT1MNF	
SZERVEZETI EGYSÉG	Óbudai Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Kar, Építészmérnöki Intézet	
SZAK, TAGOZAT	építészmérnök MSc	nappali
TANTÁRGYFELELŐS OKTATÓ (T. irányító oktató)	Prof. Dr. Anthony John Gall PhD egyetemi tanár anthony.john.gall@ybl.uni-obuda.hu	fogadóórāja a szorgalmi időszakban: e-mailen egyeztetve
	Dr. Benárd Aurél DLA egyetemi docens benard.aurel@ybl.uni-obuda.hu	fogadóórāja a szorgalmi időszakban: e-mailen egyeztetve
	Dr. habil Csontos Györgyi DLA egyetemi docens csontos.gyorgyi@ybl.uni-obuda.hu	fogadóórāja a szorgalmi időszakban: e-mailen egyeztetve
ELŐKÖVETELMÉNY	–	
ELŐADÁSOK SZÁMA (HETENTE)	0 óra	
TANTERMI GYAK. / LAB.GYAK. (HETENTE)	6 óra	
TEREP- ÉS TANÜZEMI GYAK. (HETENTE)	0 óra	
SZÁMONKÉRÉS MÓDJA	évközi jegy	
MEGSZEREZHETŐ KREDITPONTOK	10	
TANTÁRGY FEALADATA, RÖVID LEÍRÁSA	<p>Oktatási cél:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az épülettervezés sokoldalú komplexitásának és összefüggéseinek bemutatása és megtapasztalás útján begyakorlása. – A helyszín és a tervezési program, tervezendő beépítés összefüggéseinek megértése és azon alapján megfelelő döntések meghozatala a tervezési program kidolgozásával. 	

	<ul style="list-style-type: none"> - Vázlaterv-készítés alapján a tervezés elfogadott ütemében komplex terv kidolgozása, és bemutatása. - A társadalmi – gazdasági – környezeti összefüggések alkalmazása a gyakorlati feladatok kidolgozása során. - A tervezett épület(ek) sikeres bemutatásához szükséges kommunikációs eszközök alkalmazása. <p>Tartalom:</p> <p>A Komplex tervezés 1. az Építész MSc szak két féléves komplex tervezési gyakorlatának első része. Célja az építészeti tervezés komplex szemléletének elsajátíttatása. A hallgató egy-egy újabb helyzettel ismerkedik, a tanárok útmutatása alapján önálló- és csapatmunka eredményeként javaslatokat dolgoz ki. Vizsgálniuk kell a tervezési program társadalmi vonatkozásait, a helyszín történeti, települési kontextusát. El kell sajátítaniuk az analitikus tervezés módszertanát, a forma, funkció, szerkezet összefüggéseit, egységét, a szakági társtervezőkkel való együttműködést. A javaslatokat rendszeres munkával és heti konzultációval dolgozza ki, az építészeti munkarészeket mellett az oktatók által kijelölt szakági munkarészeket is el kell készíteni.</p>
--	--

A FÉLÉV TELJESÍTÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI		
ÉVKÖZI FELADATOK ÉS SZÁMONKÉRÉS		
KÖVETELMÉNY	LEÍRÁS	ÉRTÉK (pont, %, jegy)
FÉLÉVES feladat rövid leírása	<p>„I_CO”: ...Egyén és közösség, informatika és kommunikáció, innováció és kooperáció, objekt és urbán, rész és egész...</p> <p>A „Komplex tervezés I” a „Város és Közösségi tervezés” kurzusok szoros együttműködésével, az Msc képzés első félévében - mindezeket a fogalmakat körül járva - a féléves feladat: városi léptékű beavatkozások létrehozása. A kurzusok céljai között szerepel a települések részvételi tervezésébe történő bevezetés, a közösségi tervezés és a település, mint közösségi tér tervezési összefüggéseinek megismertetése, elméleti és gyakorlati szempontból, esettanulmányok</p>	<p>Össz. 100 pont, az alább részletezett részfeladatok összegeként</p>

	<p>bemutatása, valamint a különböző szakterületek közötti összefüggések értelmezése és gyakorlása, a társadalom és a fizikai (épített és természeti) környezet viszonyainak, összefüggéseinek megértése. A kurzus során a hallgatók betekintést kapnak a közösségi (participatív) tervezés elméletébe és gyakorlatába. A közösség fogalmától konkrét közösségi tervezési projekteken át a város fogalmáig, alapvető törvényszerűségeinek megismertetéséig. A kurzus kiegészül egyéni, aktuális várostervezési problémákat feldolgozó várostervezési és építészeti gyakorlatokkal, feladatokkal. A közösségi tervezés bemutatását olyan átfogó, aktuális városrendezési problémák tárgyalása teszi teljessé, mint az okos város (smart city) gondolatkör, a zöldmezős és a rozsdamezős fejlesztések elemzése, a települési értékek rendszerbe foglalása (például: települési arculati kézikönyv), az ingatlanok értékelése és értékváltozása vagy a jövő városainak problematikája.</p> <p>(2022-ben a helyszín: Tata, (a tervezett) „Fényes Fasor Egyetemközi ötletpályázathoz csatlakozva kerül kidolgozásra a téma, csoportmunkában (3-5 fő), a 2. feladatrész után kiválasztva az évfolyam 3 legjobb, oda beadandó csoportterve – lásd még pályázati kiírás/kivonat!)</p>	
<p>Kisfeladatok rövid leírása</p>	<p>ALKOTÓHÉT* (KOMPLEX I. + VÁROS ÉS KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS) 00 FELADAT</p> <p>TERÜLET_ BEÉPÍTÉSI KONCEPCIÓTERV, KOMMUNIKÁCIÓ m=1:5000/4000-es léptékű – A/2-es tabló (2 db, digitális, nyomtatott, végleges) – makett (1 db, végleges)</p> <p>A kiadott területre a meglévő település és társadalmi szövetbe illeszkedő korszerű, városléptékű</p>	<p>00*</p>

	<p>beavatkozás, fejlesztési stratégia, beépítési koncepció és annak kommunikációjának elkészítése az alkotótábori, helyszíni anyaggyűjtés, analízis és szakkonzultációk alapján, csoportmunkában.</p> <p>(2022-ben Tata, (a tervezett) „Fényes Fasor egyetemközi ötletpályázathoz csatlakozva. Pályázati munkarész: 1:4000 átnézeti térkép a tervezési terület tágabb környezetéről – közlekedési és egyéb kapcsolatok, vízrendszer, műleírás (kiírás szerinti, a munkarészhez tartozó tartalommal)</p>	
<p>Kisfeladatok rövid leírása</p>	<p>01 FELADAT TERÜLET_ BEÉPÍTÉSI VÁZLATTERV</p> <p>m=1:1000/1:500-as léptékű, – A/2-es tabló (2 db, digitális, nyomtatott, végleges) – makett (1 db, végleges)</p> <p>A kiadott területre az alkotóheti csoportmunkában kialakított koncepció tovább dolgozása beépítési vázlattevként.</p> <p>(2022-ben Tata, (a tervezett) „Fényes Fasor Egyetemközi ötletpályázathoz csatlakozva. Pályázati munkarész: 1:1000 beépítési terv a teljes együttesről (a lakóegyüttes és a rekreációs erdőterület együttesen) – úthálózat, parkolási rendszer, kerékpáros hálózat, gyalogos ösvények, szabadterek, telkek, épületek elhelyezése, 35-50 lakásos részegységek (ütemezési stratégia), 1:1000 a lakóegyüttes és rekreációs erdőterület teljes szabadtér rendszere (privat, semiprivat, semipublic, public struktúra kialakítása) – a beépítési tervvel összevonható, 1:500 egy kiválasztott részlakóegység vezérszinti ábrázolása, min. 2 jellemző térmetszettel, utcaképekkel, 1:500 a központi intézmények vezérszinti ábrázolása, min. 2 jellemző metszettel, utcaképekkel,</p>	<p>25</p>

	<p>1:500 egy kiválasztott részegység szabadter kialakítása – az építészeti tervvel összevonható, 1:500 a rekreációs erdőterület kialakítása (a lakóterülettel összhangban), műleírás (kiírás szerinti, a munkarészhez tartozó tartalommal)</p>	
<p>Kisfeladatok rövid leírása</p>	<p>02 FELADAT LAKÓTEREK_ KONCEPCIÓTERV</p> <p>m=1:500/1:250-as léptékű, - A/2-es tabló (2 db, digitális, nyomtatott, végleges) - makett (1 db, végleges)</p> <p>A csoportok beépítési vázlattervének csoporton belüli felosztásával a csoporttagok az egyes részterületek lakótereinek koncepcióterveit dolgozzák ki, azokat a részterületekbe illesztve, a csoporton belül összehangolva („típustervek”).</p> <p>(2022-ben (a tervezett) Tata, „Fényes Fasor egyetemközi ötletpályázathoz csatlakozva (a tervezett) egyetemközi ötletpályázatra beküldendő 3 csoport kiválasztása! Pályázati munkarész: 1:200 a jellemző részlakóegység legalább három jellemző épülettípusának alaprajzai, metszetei blokkvételekkel, a legjellemzőbbnek ítélt távlati kép az egész együttesről és min. két távlati kép jellemző részletekről (a drónfelvételekbe illesztve), 1:200 egy jellemző rekreációs erdő részegység berendezése, műleírás (kiírás szerinti tartalommal)</p>	<p>25</p>

Kisfeladatok rövid leírása	<p>03 FELADAT KÖZTEREK („BELSŐ”)_ KONCEPCIÓTERV</p> <p>m=1:500/1:250-as léptékű, – A/2-es tábló (2 db, digitális, nyomtatott, végleges) – makett (1 db, végleges)</p> <p>A csoportok beépítési vázlattervének csoporton belüli felosztásával a csoporttagok az egyes részterületek közttereinek („belső”, azaz objektumszerű) koncepcióterveit dolgozzák ki, azokat a részterületekbe illesztve, a csoporton belül összehangolva.</p>	25
	<p>04 FELADAT KÖZTEREK („KÜLSŐ”)_ KONCEPCIÓTERV</p> <p>m=1:500/1:250/1:50/1:10-as léptékű, – A/2-es tábló (2 db, digitális, nyomtatott, végleges) – makett (1 db, végleges)</p> <p>A csoportok beépítési vázlattervének csoporton belüli felosztásával a csoporttagok az egyes részterületek közttereinek („külső”, azaz tér/terület/táj) koncepcióterveit dolgozzák ki, azokat a részterületekbe illesztve, a csoporton belül összehangolva.</p>	25
* ALKOTÓHÉT	<p>A „Komplex tervezés I” a „Város és Közösségi tervezés” kurzusok szoros együttműködésében zajlik az Msc képzés első része. A Komplex I kurzus pontszámaiba nem számítandó bele az Alkotóhét „Város és közösségi tervezés” leadató feladatrésze, de annak nélkülözhetetlen része, így TELJESÍTÉSE A KOMPLEX I ÉVKÖZI JEGY MEGSZERZÉSÉNEK IS FELTÉTELE!</p>	–
ÉRTÉK ÖSSZESEN		100

A FÉLÉV ÜTEMEZÉSE				
HÉT	ELŐADÁS	ELŐADÓ/KONZULTÁCIÓ/ ÉRTÉKELÉS	GYAKORLAT FORMÁJA	GYAKORLAT PROGRAMJA
00 08.30–31.	FÉLÉV BEMUTATÁSA Hely: TEREP, HELYSZÍN	ÉP VÁROSÉP TÁJÉP	KONZULTÁCIÓ/ HELYSZÍNBEJÁRÁS évfolyam_ ottlakásos (2 nap)	ALKOTÓTÁBOR (KOMPLEX I + KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS) 00 FELADAT TERÜLET_ KÖRNYEZETANALÍZIS A féléves feladat – bemutatása, értelmezése, – helyszínének bejárása, analizálása – alpanyagának gyűjtése, dokumentálása
01 09.09.	KÖZÖSSÉGI ÉS KÖRNYEZETTERVEZÉS, VÁROSKOMMUNIKÁCIÓ ÉS FEJLESZTÉS KÖRNYEZETPSZICHOLOGIA ÉS SZOCIOLÓGIA Hely: MŰTEREM: 9.00	ÉP VÁROSÉP TÁJÉP (+ VÁROSFEJL. KÖRNY. PSZICH. SZOCIO.)	KONZULTÁCIÓ/ PREZENTÁCIÓ műterem_ csoportmunka, konzultáció évfolyam_ prezentáció, értékelés	ALKOTÓHÉT* (KOMPLEX I.+ VÁROS ÉS KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS) 00 FELADAT TERÜLET_ BEÉPÍTÉSI KONCEPCIÓTERV, KOMMUNIKÁCIÓ m=1:5000/4000-es léptékű – A/2-es tabló (2 db, digitális, nyomtatott, végleges) – makett (1 db, végleges)
02 09.16.	KÖZLEKEDÉS- ÉS ÚTTERVEZÉS Hely: MŰTEREM: 12.35	ÉP VÁROSÉP TÁJÉP KÖZL. TERV	KONZULTÁCIÓ műterem_ csoportmunka, konzultáció	01 FELADAT TERÜLET_ BEÉPÍTÉSI VÁZLATTERV m=1:1000/1:500-as léptékű – szerkesztett rajzok és szabadkézi skiccek (gépi/kézi), – makett (munkaközi)

HÉT	ELŐADÁS	ELŐADÓ/KONZULTÁCIÓ/ ÉRTÉKELÉS	GYAKORLAT FORMÁJA	GYAKORLAT PROGRAMJA
03 09.23.	KÖZMŰ- ÉS INFRASTRUKTÚRA 01 FELADAT-LEADÁS TERÜLET_ BEÉPÍTÉSI VÁZLATTERV Hely és határidő: MŰTEREM: 12.35 / GD: 08.00!	ÉP VÁROSÉP TÁJÉP KÖZMŰ	LEADÁS (ÁTNÉZÉS/ KONZULTÁCIÓ) műterem_ csoportmunka, konzultáció A hiányos, nem megfelelő minőségű munkák visszaadásra kerülnek!	01 FELADAT TERÜLET_ BEÉPÍTÉSI VÁZLATTERV m=1:1000/1:500-as léptékű, – A/2-es tabló (végleges, 2 db, digitális, nyomtatott) – makett (1db, végleges)
04 09.30.	01 FELADAT-PÓT-LEADÁS TERÜLET_ BEÉPÍTÉSI VÁZLATTERV Hely és határidő: MŰTEREM: 12.35 / GD: 08.00!	ÉP (+ VÁROSÉP + TÁJÉP + KÖZL.-KÖZMŰ)	PÓT-LEADÁS (PREZENTÁCIÓ/ ÉRTÉKELÉS) évfolyam_ prezentáció, értékelés	01 FELADAT TERÜLET_ BEÉPÍTÉSI VÁZLATTERV m=1:1000/1:500-as léptékű, – A/2-es tabló (2 db, digitális, nyomtatott, végleges) – makett (1 db, végleges)
05 10.07.	KORSZERŰ LAKÓTEREK (TELEPEK) Hely: MŰTEREM: 12.35	ÉP	KONZULTÁCIÓ műterem_ csoportmunka, konzultáció	02 FELADAT LAKÓTEREK_ KONCEPCIÓTERV m=1:500/1:250-as léptékű, – szerkesztett rajzok és szabadkézi skiccek (gépi/kézi), – makett (munkaközi)

HÉT	ELŐADÁS	ELŐADÓ/KONZULTÁCIÓ/ ÉRTÉKELÉS	GYAKORLAT FORMÁJA	GYAKORLAT PROGRAMJA
07 10.21.	02 FELADAT-PÓT-LEADÁS LAKÓTEREK_ KONCEPCIÓTERV Hely és határidő: MŰTEREM: 12.35 / GD: 08.00!	ÉP (+ ???)	PÓT-LEADÁS (PREZENTÁCIÓ/ ÉRTÉKELÉS) évfolyam_ prezentáció, értékelés Egyetemközi ötlet- pályázatra beküldendő 3 csoport kiválasztása!	02 FELADAT LAKÓTEREK_ KONCEPCIÓTERV m=1:500/1:250-as léptékű, – A/2-es tabló (2 db, digitális, nyomtatott, végleges) – makett (1 db, végleges)
08 10.28.	KORSZERŰ KÖZTEREK (KÖZÖSSÉGI) Hely: MŰTEREM: 12.35	ÉP	KONZULTÁCIÓ műterem_ csoportmunka, konzultáció	03 FELADAT KÖZTEREK („BELSŐ”)_ KONCEPCIÓTERV m=1:500/1:250-as léptékű – szerkesztett rajzok és szabadkézi skiccek (gépi/kézi), – makett (munkaközi)
– 11.04.	–			
09 11.11.	KORSZERŰ KÖZTEREK (SZOCIÁLIS) 03 FELADAT-LEADÁS KÖZTEREK („BELSŐ”)_ KONCEPCIÓTERV Hely és határidő: MŰTEREM: 12.35 / GD: 08.00!	ÉP	LEADÁS (ÁTNÉZÉS/ KONZULTÁCIÓ) műterem_ csoportmunka, konzultáció A hiányos, nem megfelelő minőségű munkák visszaadásra kerülnek!	03 FELADAT KÖZTEREK („BELSŐ”)_ KONCEPCIÓTERV m=1:500/1:250-as léptékű, – A/2-es tabló (végleges, 2 db, digitális, nyomtatott) – makett (1db, végleges)

HÉT	ELŐADÁS	ELŐADÓ/KONZULTÁCIÓ/ ÉRTÉKELÉS	GYAKORLAT FORMÁJA	GYAKORLAT PROGRAMJA
10 11.18.	03 FELADAT-PÓT-LEADÁS KÖZTEREK („BELSŐ”)- KONCEPCIÓTERV Hely és határidő: MŰTEREM: 12.35 / GD: 08.00!	ÉP (+ ???)	PÓT-LEADÁS (PREZENTÁCIÓ/ ÉRTÉKELÉS) évfolyam_ prezentáció, értékelés	03 FELADAT KÖZTEREK („BELSŐ”)-KONCEPCIÓTERV m=1:500/1:250-as léptékű, – A/2-es tabló (2 db, digitális, nyomtatott, végleges) – makett (1 db, végleges)
11 11.25.	KORSZERŰ KÖZTEREK (ANYAG, NÖVÉNY) Hely: MŰTEREM: 12.35	ÉP	KONZULTÁCIÓ műtermek_ csoportmunka, konzultáció	04 FELADAT KÖZTEREK („KÜLSŐ”)-KONCEPCIÓTERV m=1:500/1:250/1:50/1:10-es léptékű – szerkesztett rajzok és szabadkézi skiccek (gépi/kézi), – makett (munkaközi)
12 12.02.	KORSZERŰ KÖZTEREK (FÉNY, VÍZ, LEVEGŐ, TŰZ) 04 FELADAT-LEADÁS KÖZTEREK („KÜLSŐ”)- KONCEPCIÓTERV Hely és határidő: MŰTEREM: 12.35 / GD: 08.00!	ÉP	LEADÁS/ (ÁTNÉZÉS/ KONZULTÁCIÓ) műtermek_ csoportmunka, konzultáció A hiányos, nem megfelelő minőségű munkák visszaadásra kerülnek!	04 FELADAT KÖZTEREK („KÜLSŐ”)-KONCEPCIÓTERV m=1:500/1:250/1:50/1:10-es léptékű, – A/2-es tabló (2 db, digitális, nyomtatott, végleges) – makett (1 db, végleges)
13 12.09.	04 FELADAT-PÓT-LEADÁS KÖZTEREK („KÜLSŐ”)- KONCEPCIÓTERV Hely és határidő: MŰTEREM: 12.35 / GD: 08.00!	ÉP (+ ???)	PÓT-LEADÁS (PREZENTÁCIÓ/ ÉRTÉKELÉS) évfolyam_ prezentáció, értékelés	04 FELADAT KÖZTEREK („KÜLSŐ”)-KONCEPCIÓTERV m=1:500/1:250/1:50/1:10-as léptékű, – A/2-es tabló (2 db, digitális, nyomtatott, végleges) – makett (1 db, végleges)

Budapest, 2022. 08. 30.

Dr. habil Csonotos Györgyi DLA
egyetemi docens
tantárgyfelelős

Dr. Benárd Aurél DLA
egyetemi docens
tantárgyfelelős

■ 07_A_BEVEZETŐ_TÁBOR

*A tervezési helyszín bejárásánál
a Fényes Tanösvényen*

2022. augusztus 29–30.

Az Építész MSc képzés tantárgyi struktúrájának újragondolásával, az annak gerincét adó KOMPLEX TERVEZÉS I kurzus idén egy bevezető táborral indult

A tantárgy alapvető oktatási céljai közé tartozik az épülettervezés sokoldalú komplexitásának és összefüggéseinek bemutatása, mindezeknek megtapasztalás útján való begyakorlása, ezen belül konkrétan a helyszín és a tervezendő beépítés összefüggéseinek megértése, majd a megfelelő döntések meghozatalán keresztül a tervezési program kidolgozása. A kurzus felépítéséhez tartozik a társadalmi – gazdasági – környezeti összefüggések, valamint a kommunikációs eszközök alkalmazásának gyakorlása és beépítése is a gyakorlati feladatok kidolgozása és bemutatása során.

A 2022/23-as tanév konkrét alaptémája – egy, a helyi önkormányzat kezdeményezésre elindított egyetemi közti ötletpályázathoz is csatlakozva – a Tata, Fényes Fásor, minta-lakóegyüttes építészeti és tájépítészeti kialakítása lett. Az elképzelések szerint a következő félévekben ugyanebben az oktatási struktúrában, de más-más magyarországi régió, település kerülne a hallgatói kutatói munkák fókuszába egy leendő „YBL-NET – kutatási-hálózatként”, a hazai önkormányzatok fejlesztési elképzeléseit szakmailag ezzel is támogatva.

Az MSc I évfolyamának alkotótáborának funkciója egyrészt a kurzusok beindítása, másrészt természetesen az új évfolyam közösségének összekovácsolása is volt. Tata város vendégeiként a hallgatók a két nap alatt értékes és tartalmas szakmai előadássorozaton vettek részt. **Michl József**, Tata polgármestere köszöntötte a résztvevőket, felvázolta azt a helyzetképet, amiben ez a tervezési feladat megjelent. A bevezetőt a város főépítésze, **Kamarás Dorottya** tartotta, bemutatva a település építészeti értékeit és fejlesztési stratégiáját. A folytatásban **László Tamás** – városgazdasági, fenntartási és városüzemeltetési szakértő, az egyetemi közti ötletpályázat „motorja” – előadásában, majd a tervezési helyszínen ismertette a pályázati tervezet legfontosabb szempontjait, irányelveit és inspirációs forrásait. Az első napot **Benárd Aurél DLA** kurzusvezető a tatai vár építéstörténetével fejezte be, kontextusba helyezve ezzel is a város történetét a tervezési feladat tárgyát is képező új beépítésekkel.

A történelmi „kalandozások” másnap is folytatódtak Michl József polgármester autentikus, kisvontatos városnézésével, majd a településsel való ismerkedést a **dr. Musitz László**, az Által-ér Szövetség szakmai igazgatójának a természetvédelmi térkapcsolatokkal foglalkozó előadása, valamint a Fényes Tanösvény helyszíni bemutatása zárta.

Előadások_a_bevezető_táborban

Az Ybl Miklós Építéstudományi Kar Építész MSc hallgatói augusztus 29-én érkeztek Tatára, a Fényes fasori minta-lakóegyüttes komplex tervezésének előkészítésére. A szállásuk a Fényes Forrásvidéken volt. A Fényes Tanösvény közösségi épületében hallgattak előadásokat.

Elsőként **Michl József** polgármester köszöntötte a résztvevőket. Beszédében ismertette a város hosszú távú fejlesztésének alapjául szolgáló Magyary-tervet, az abban leírtakból már megvalósult

elképzeléseket, majd a jelenleg folyamatban lévő projektekről, illetve a közeli jövőre vonatkozó önkormányzati fejlesztési szándékokról számolt be, különös tekintettel azokra, amelyek újabb lakóterületek kialakítására irányulnak. Hangsúlyozta, hogy a városvezetés ezzel kapcsolatos gondolkodásmódját az határozza meg, hogy bármilyen ilyen jellegű fejlesztés több legyen egy lakóparknál vagy családi házas övezetnél, igazi otthonná váljon, közösségi térré, amely a valós igényekhez és Tata épített örökségének szellemiségéhez igazodva nyújt komplex megoldást elsősorban azoknak a tataiaknak, akik otthont keresnek, legyen szó fiatal házасokról, nagycsaládosokról vagy idősekről.

Az YBL Építész MSc KOMPLEX TERVEZÉS I kurzus

_Építész, városépítész és tájépítész konzulensei:

Anthony John Gall PhD, Benárd Aurél DLA, Csontos Györgyi DLA, valamint Cseh Zsolt, László Tamás, Molnár G. Levente, Pecze Anna PhD

_Hallgatói: Ács István Márk, Arlett Vanda, Bánkuti Balázs, Bárdics Aliz, Berta Lilla, Csók János László, Dang Thi Viktória Kimchi, Erdei Lilla, Fenyvesvölgyi Mónika, Gyarmati Dóra, Gyórfy Orsolya, Herczeg Attila Richárd, Horvát Csaba, Juhász Eszter Anna, Károly Hajnalka Tünde, Károlyi Krisztián, Kárpi Attila, Keller Katalin, Királyné Szilágyi Éva Tímea, Könczöl Emese Mária, Kun Norbert, Lampert Georgina Gréta, Mészáros Dávid, Molnár Flóra, Nagy István János, Nánási Marcell Bálint, Naszódy Petra, Pozsgai Evelin, Sisák Tamás, Sujbert Izabella, Szanko Dóra, Szegedi Éva, Szendrei Viktória, Szótsné Nagy Enikő, Takács Dóra, Takács Mátyás Ákos, Tánczos Cintia, Tilk Gyöngyvér, Tóth Nikolett Zsófia, Zöldi Anikó

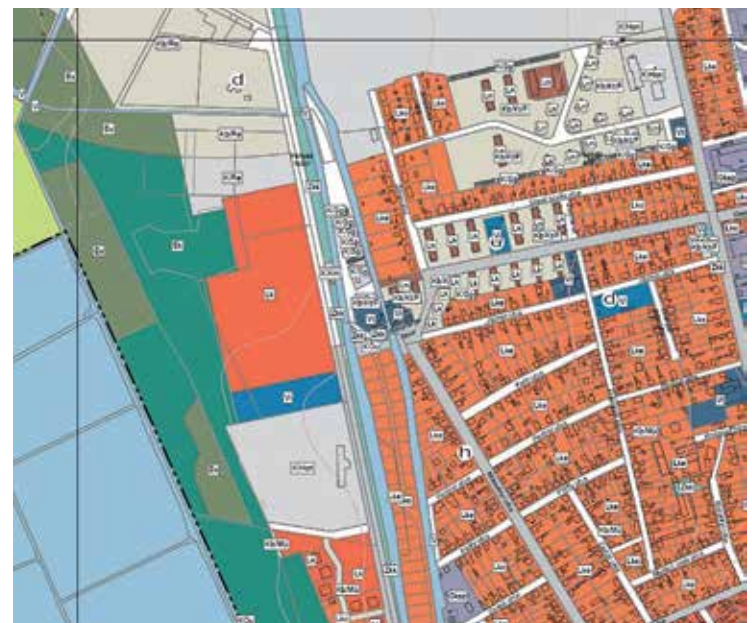
Ezt követően **László Tamás** városépítési, város-gazdasági és város-üzemeltetési szakértő a helyi Településfejlesztési Konceptióról, a tatabányai városfejlesztési politika alapelveiről beszélt.

Elmondta, hogy ezek alapján Tatabányán az újabb lakóterületek jövőbeni kialakítása során el kell térni attól a Magyarországon jelenleg jellemző lakásépítési tendenciától, ahol a vállalkozók határozzák meg, hogy mi történjen az adott területen. Hozzá-tette, hogy meghatároznak a családok életciklusá-hoz igazodó lakásválasztékokat, melyben helyet kap a fiatalok első lakáshoz jutása és az idősek lakhatása is, tehát egy körforgásos lakásgazdálkodás valósulhat meg.

Tervezési terület

alul: Építési övezetek

Tágabb környezet

Kamarás Dorottya városi főépítész Tata új szabályozási tervének egyes részleteiről tartott tájékoztatót. Részletesen ismertette a tervezési terület és tágabb környezetének jellemzőit, a Helyi

Építési Szabályzat övezeti előírásait, részletesebben azt a két övezetet, ami a tervezési területen irányadó – a Kisvárosias lakóterületet és a Rekreációs erdőterületet. Bemutatta a tatai építészeti kultúra jellemző jegyeivel kapcsolatos Települési Arculati Kézikönyvet, amiből a Kisvárosias lakóterületre alkalmazható, adaptálható követendő példákat emelt ki (tömeg- és homlokzatképzés). Inspirációképpen **Hessky Iván**, tatai festőművész akvarelljeiből is bemutatott néhányat.

Hessky Iván akvarelljei

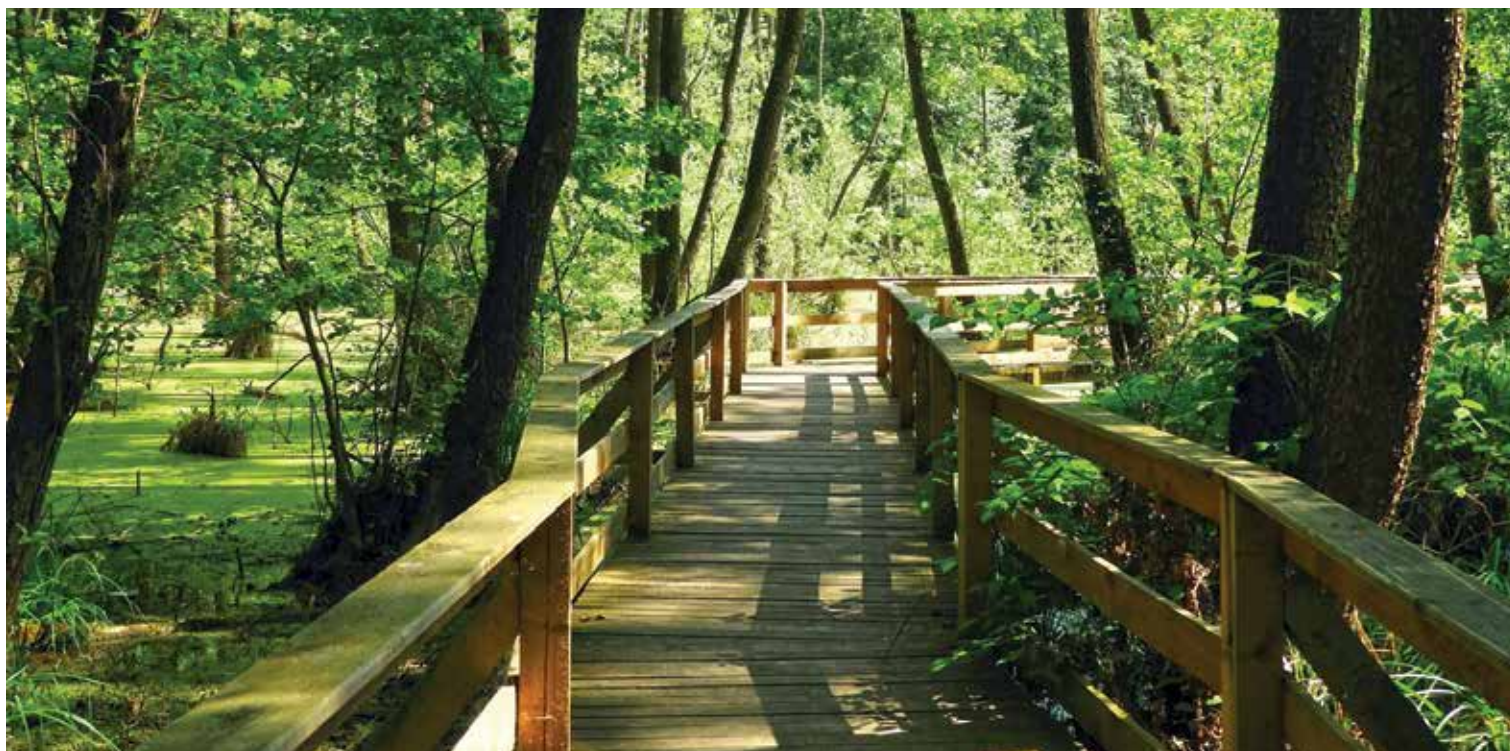
Képek a Települési Arculati Kézikönyvből (TAK)

Dr. Musicz László, az Által-ér Szövetség szakmai igazgatója hívta fel a figyelmet a városfejlesztés- és tervezés során a Tatán különösen nagy jelentőséggel bíró környezeti szempontokra.

Tata a világ 18 Ramsari Városának egyike. A nemzetközi díj háttere: vizes élőhelyrekonstrukciók, tanösvények, környezeti nevelés, fesztiválok, konferenciák, városi stratégiák, országos elismerések. Ehhez kapcsolódik a minden év utolsó novemberi hétvégéjén megrendezett Vadlúd Sokadalom. A tervezési terület két vízfolyás

között terül el: az egyik az Által-ér és a Malom-árok, a másik a Csever-árok. A tervezett mintalakóegyüttes szomszédságában helyezkednek el a Réti-halastavak, és az egyik leglátogatottabb tatai attrakció, a Fényes Tanösvény.

Fényes Tanösvény

Fent: Yblös hallgatók a várnál ismerkedtek a város történelmével és egymással

■ 08_AZ_INTENZÍV_HÉT

2022. szeptember 5–9.

Az események összefoglalása

A Város- és közösségi tervezés kurzust az Ybl Karon 2019 óta intenzív hét formájában tartjuk az egész MSc képzésen átívelő struktúra egyik elemeként, a tervezés tárgyakkal összekapcsolva. A bevezető tábort követően, az első szemeszter első hetében zajlik, és felvezeti a Komplex tervezés I. kurzust – a város léptékben tervezés eszköztárát ismerteti, segítve ezzel a koncepció-alkotást, a meglévő település szövehez való kapcsolódást. Közvetlen funkciója, hogy csoportokba rendezi a kezdő építész MSc évfolyamot, az első héten „berúgja a motorokat”, beindítja az intenzív munkát. Kiemelt célja, hogy a városi léptékhez tartozó megrendelő fél, tehát a terület várhatóan használók igényeire, a velük való kommunikáció fontosságára irányítja a figyelmet. Bemutatja a tervező építész szerepvállalásának formáit és megismerteti ennek gyakorlatát. Azt is próbálja kiprovokálni, hogy a hallgatók a beépítési koncepción kívül gondolkozzanak a közösségi részvételi folyamaton is, annak célcsoportjait és a kérdésfelvetést meghatározva. Az intenzív hét eredményeképp elkészített koncepciótervek szolgálhatnak egy lakossági fórum, vagy nyílt nap vitaindító anyagaként is – ezért az is feladat volt, hogy találják meg a koncepcióhoz illő vizuális kommunikáció, infografika nyelvét. Az intenzív hét öt napja alatt előadások, a közösségi tervezést modellező tréning,

a koncepció kialakítását segítő feladatok és azok konzultációja, valamint a csoportok gondolatainak, vízióinak ismertetése és megvitatása zajlik. Az intenzív héten prezentált koncepcióterveket a hallgatók a Komplex tervezés I. kurzus keretében folytatják, további egy hónap áll rendelkezésükre a beépítési terv elkészítésére, a félév végéig épületszintig kidolgozva, a beépítés építészeti jellegét is meghatározva.

A város- és közösségi tervezés lényege, folyamata

A városfejlesztési projektek, kiemelten a közösségi terek, közterek és közösséget érintő funkciók tervezése során elengedhetetlen, hogy a fejlesztésben érdekelteket a tervezés folyamatába bevonjuk. Az, érdeklődő és érintett társadalmi csoportok és egyének hatékony megszólítása nehéz feladat, az önkormányzat, illetve a fejlesztési oldal elkötelezettségét igényli, de a tervezőktől is újfajta nyitott hozzáállást kíván. A bevonás nem azt jelenti, hogy átengedjük a gyepelőt a lehangosabb civil szereplőknek – hanem azt, hogy ösztönző kommunikációval azok igényeit és ötleteit hívja a felszínre, akik szívükön viselik a fejlesztendő terület sorsát. Ez a folyamat a sokszor korábbi feszültségeket is kimondhatja, de nem csupán ellenállás formájában, hanem olyan kommunikációs kontextusban, aminek keretén belül vélhetően fel is lehet őket oldani. Lényeges tudni, hogy egy közösségi részvételi folyamatot csak abban az esetben szabad

elindítani, ha a megfelelő társadalmi csoportokat és egyéneket tudjuk megszólítani, és olyan kérdéseket bocsátunk vitára, amik még nincsenek eldöntve és valóban a jelenlévőket érintik. A tervező ebben különböző szerepet vállalhat – ő maga végzi ezt a bevonást, vagy egy mediátor szereplővel együttműködve befogadja, segíti a javaslatok megfogalmazását. Egyet nem tehet meg – nem zárkozhat el teljesen a társadalmi igények meghallgatásától.

Előadások_az_intenzív_héten

1. előadás: A kurzus és a feladat ismertetése. Inspiráció!

Fáczy Zsuzsa PhD
építészmérnök,
az ÓE Ybl Miklós
Építéstudományi Kar

kutatási dékánhelyettese, az Építészeti Intézet Épített Környezet Tanszékének egyetemi docense

Az indító előadás fő célja, hogy a bevezető táborban szerzett benyomásokról, a tervezési feladatról egy intenzív időszakra áttérjünk a figyelmet az ezek háttérében álló – sokszor túlságosan is a háttérben maradó – KÖZÖSSÉGRE.

Két budapesti városfejlesztési projekt kapcsán az előadó egy érintett kerületi lakos nézőpontjából vázolta fel városi közösségi területek tervezési és megvalósítási gyakorlatát, idővonalát. Szó esett a Lipcsei Charta a fenntartható európai városokról elvárásairól, a lakosság és a helyi szereplők bevonása vonatkozásában. A bemutatott projektek kapcsán érzékelhető volt, hogy az adott esetben kiváló színvonalú építészeti tervezés nem elegendő ahhoz, hogy e közösségi területek hosszútávon élettel teljenek meg, a szomszédság valóban otthon érezze magát és öntevékenyen használja. Ezt a kötődést viszont elősegítheti, ha az ottlakók szót kaphatnak a tervezési folyamatban, valóban megrendelőként tudnak részt venni. Inspirációként bemutatásra került a bécsi GLEIS 21 projekt, amelyben a megrendelő az előre megalakult lakóközösség volt. Az itt megvalósult közösségi funkciók új kontextusba helyezték a tatai mintalakóegyüttes tervezési programját is, kibillentve a hallgatókat a megszokott gondolkodásmódból.

Természetesen elhangzott a Város- és közösségi tervezés és a Komplex tervezés I kurzusok összekapcsolásának gondolata, az intenzív hét programja és feladatai is.

2. előadás: A TÉR_KÖZ pályázat-ról, a társadalmi bevonásról általában és a III. kerületben, illetve az építész ezzel kapcsolatos szerepéről

Keresztes-Sipos Andrea

tájépítész, Óbuda
Békásmegyer Város-
fejlesztő Nonprofit
Kft. műszaki projekt-
menedzser

Az Óbuda-Békásmegyer Városfejlesztő Nonprofit Kft-t társadalmi bevonással készült projektjein keresztül bemutatta az előadó a közösségi tervezés folyamatának előzményeit, elméletét, elemeit, eszközeit, valamint a Városfejlesztő Kft. társadalmi bevonás terén elért Budapesten kiemelkedő gyakorlatát. Egyértelművé tette, hogy a közösségi tervezéssel elérhetőek politikai célok, mint például a népszerűség növelése; pozitív közhangulat, bizalom kiépítése; az elégedetlenség és panasz megelőzése. Mindamelllett érvényesülnek a közösség, egyben az egyéni célok is: egymás jobb megismerése; részvétel a közügyekben; tájékozottság; érdekérvényesítés. Utóbbinak hosszútávú hatását lehet látni a projekthelyszíneken, illetve más hasonló kezdeményezések megvalósulása után is – például a városi közösségi kertek esetén – amely helyszíneken a részvétel során kialakult kisközösség a projekt lezárása után is megmarad, aktív és „jókedvű” városhasználóként folyamatos civil jelenlétet fenntartva. Megfogalmazhatjuk, hogy a KÖZÖS

CÉL így nem is feltétlenül a téralakítás, hanem a KÖZÖSSÉG FORMÁLÁSA, amelynek hosszútávú társadalmi hatása van.

A döntéshozói oldal szerepét Keresztes-Sipos Andrea a fővárosi TÉR_KÖZ projekt ismertetésével mutatta be, amely projekt pont e közösségépítő folyamatok erősítését célozta meg, számos megvalósult sikeres város- és közösségfejlesztéssel.

3. előadás: Hogy kell város léptékben elemezni és koncepciót csinálni? Mik a lehatárolható egységek?

Pecze Anna PhD

építészmérnök,
településtervező, Finta és
Társai Építész Stúdió Kft.

Cseh Zsolt építészmérnök,
településrendezési
tervező

Előadás, majd az ezt követő konzultációk a településszintű lépték megismerését célozták,

annak tervezési eszköztárának, megközelítési módszereinek és ábrázolási szabályrendszerének bemutatásával. Az elsőéves MSc hallgatók számára a település-léptékben tervezés,

a beépítési koncepció, a kapcsolódási pontok meghatározása nagy kihívás, ebben gyakorlatuk nincsen, ráadásul a minta-lakóegyüttes tervezésének feladata innovatív megoldásokat követelt meg a közösségi funkciókat, közlekedést, köztérhasználatot, ökológiai és természetvédelmi szempontokat illetően.

Nehéz kérdéskör volt ennek kapcsán a Tata város lakossága és az új betelepülők érdekeinek feltérképezése, a közös metszetek meghatározása, majd a társadalmi bevonás célcsoportjainak egyértelmű definiálása – ezek a közösségi részvétel kiindulópontjait jelenthetik majd, pontosan megfogalmazva az érdekelt célcsoportokat és a véleményüket kereső kérdések tartalmát.

4. előadás: A közösségi tervezés folyamatának modellezése, konkrét tanácsok a társadalmi bevonás tervezéséhez a tatai pályázat kapcsán

Ferik Tünde építészmérnök,
településtervező,
Völgyzugoly Műhely Kft.
ügyvezető, szakmai
vezető

Ez valójában nem egy előadás, hanem egy félnapos tréning volt, amelyen meghívott előadóink a közösségi tervezés módszereivel oktatják a közösségi tervezést. A mediációban és

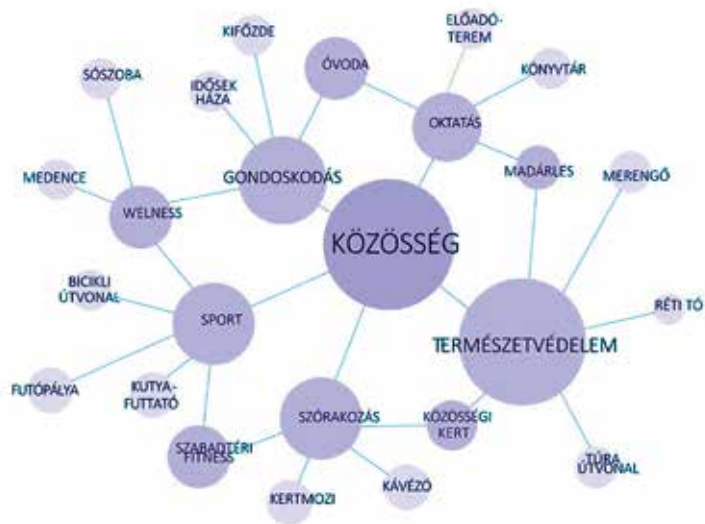
Horváth Ágnes építészmérnök,
településtervező,
Völgyzugoly Műhely Kft.
projektvezető

a társadalmi bevonás
gyakorlatában igen jártas

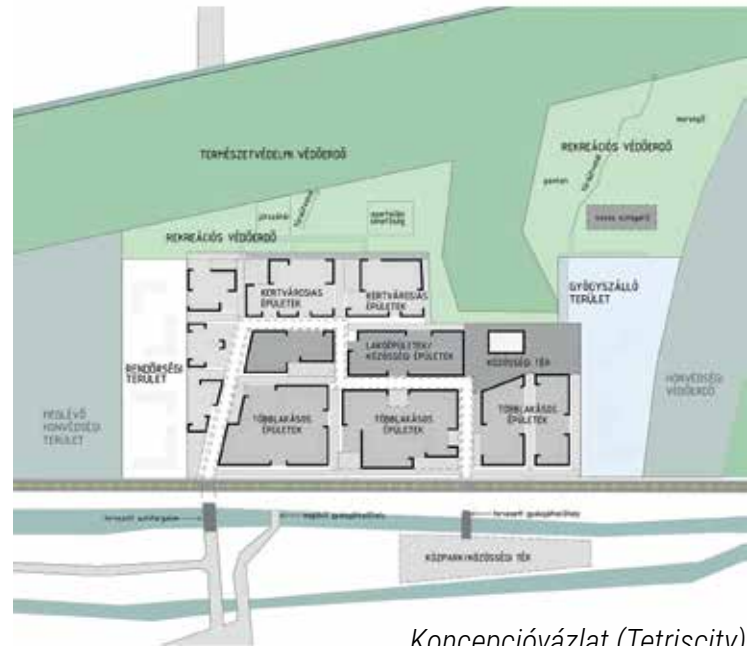
Völgyzugoly Műhely Kft. tervezői megosztották a hallgatókkal a közösségi részvételi tervezési gyakorlatuk nyitott fórumain tapasztalt élményeit. Megismerhettük a Völgyzugoly néhány projektjét, az érdekeltek megszólításától, a nyitott lakossági fórumokon át, az ötletek rangsorolásán keresztül a megvalósult fejlesztésig. Alapfogalmakat és szabályokat is tisztáztunk – például, hogy hogyan lehet a székek szabályos körbe rendezésével, vagy a tegeződés, a beszélgetést megszakító csengő bevezetésével a résztvevők és a párbeszéd egyenrangúságát elérni. A hallgatók megtapasztalták a három fős csoportokban való, érdemi beszélgetések különlegességét is, amely nemcsak egy kommunikációt elősegítő eszköz, de egyben a kezdő MSc évfolyam gyors ismerkedését és csoportba rendeződését is szolgálta.

A rendhagyó gyakorlaton – többek között – a képzeletbeli Varázsvölgy település parkjának tervezése kapcsán egyes célcsoportok szerepébe bújunk, megértve, hogy hogy lehet a gyakran ellentmondásos véleményeket felszínre hozni és azt a közösség által fontossági sorrendbe rakni. Lényeges ez a tapasztalatcsere, hiszen a közösségi tervezés gondolatát gyakran elutasítják a tervezők. Ez érthető, mert minden esetben egy lassabb tervezési folyamatot eredményez és társul hozzá továbbá az a félelem,

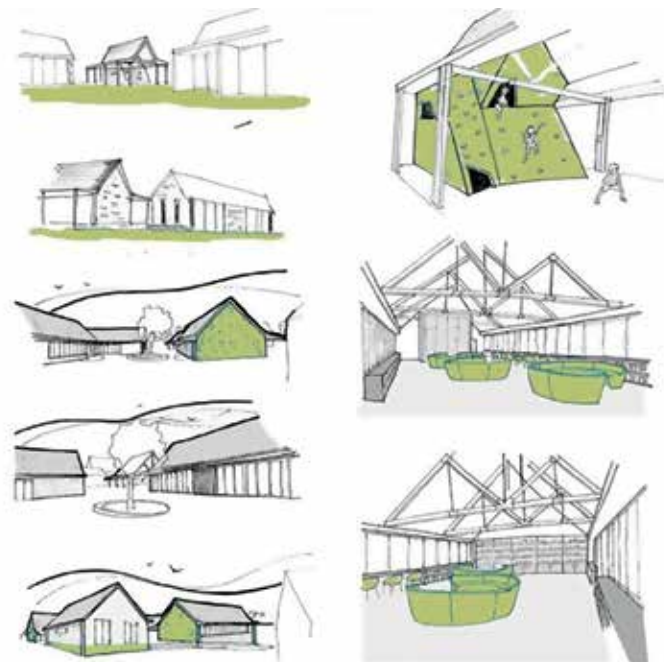
hogy néhány nagyhangú és veszekedős lakó bármely jószándékú fejlesztést meg tud akadályozni. Látva a jól megtervezett, sikeres részvételi projekteket a hallgatók bizalommal fogadták be a társadalmi párbeszéd lehetőségét.

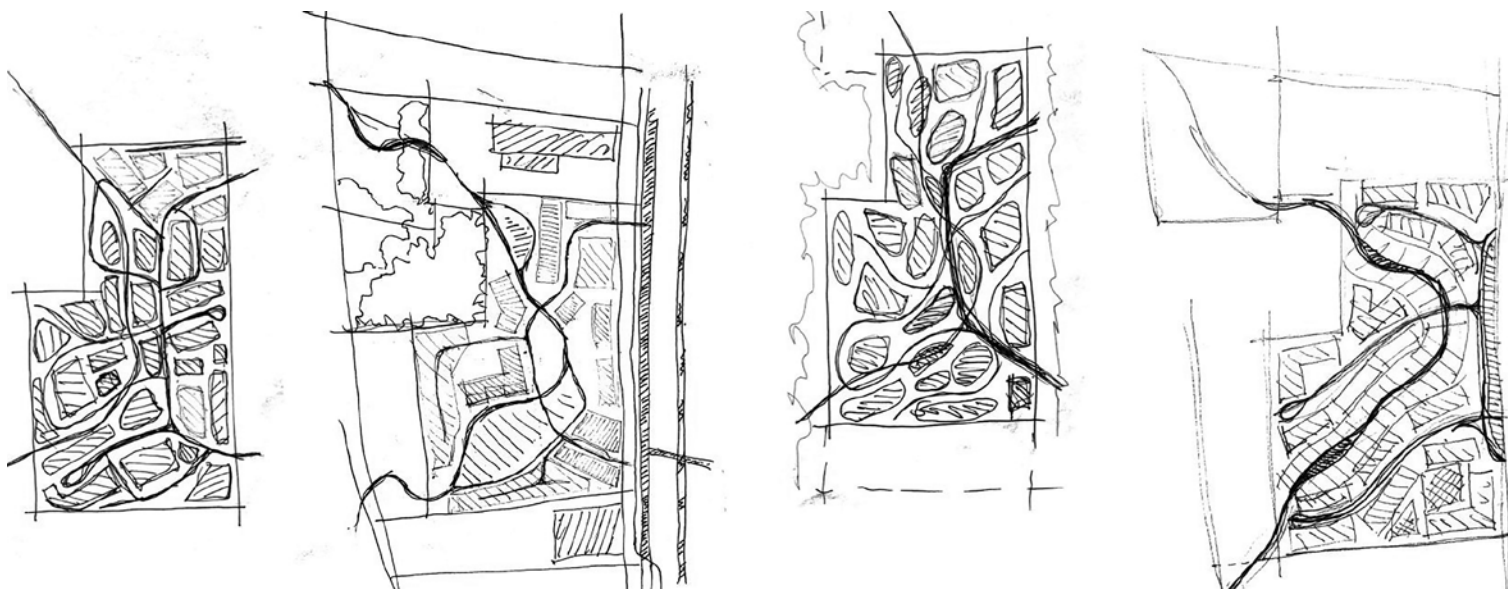
Kapcsolási séma (Purple Rain)

Koncepcióvázlat (Tetriscity)

Alul: környezetanalízis és vázlatok (Gesztenye)

Vázlatok (Vizes4es)

Inspirációs példák

KÖPPENHÁGA - VINDE DÁNIA FENNTARTHATÓ VÁROS

- ENBÉR ALKOTTA DÁJ
- TUDÁS SZÉKHEZ SZOROSAN KÖZELI KONCEPCIÓ
- EGYEDBEN LAKÁSOK ÉS SZÉK
- VÍZ ÉRTÉKEINEK KIHASZNÁLÁSA

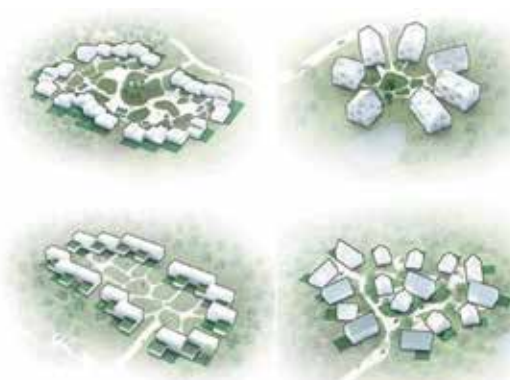
VANKÉ TIANFU

- SOK ÖNKÉNYES IRT
- A TELJES EGY KÖZÖSSÉGI ZÖLD TEREK ÉS BŐCSÉ
- KÖZÖS IRT KÖZÖSSÉGI A KÖL. PUNKTUMAT
- VÍZ ÉRTÉKEINEK KIHASZNÁLÁSA

AGIA SOFIA

- TERMEKELÉSI
- TÁRSAS KAPCSOLÓDÁS

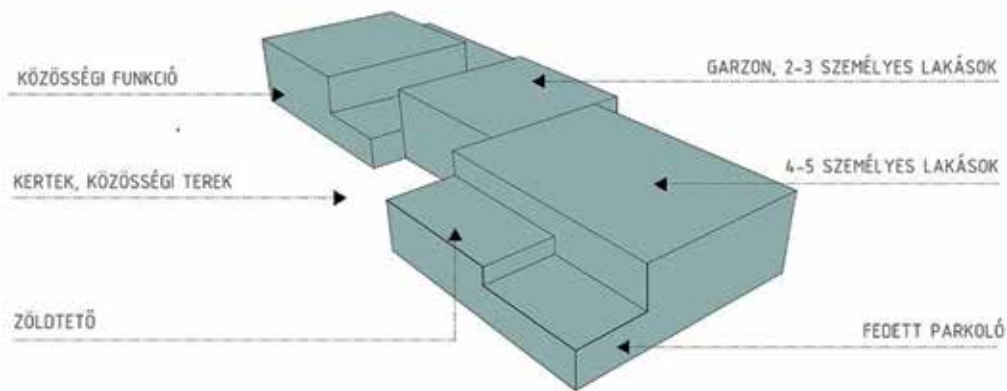

ÉPÜLETEK KAPCSOLÓDÁSA

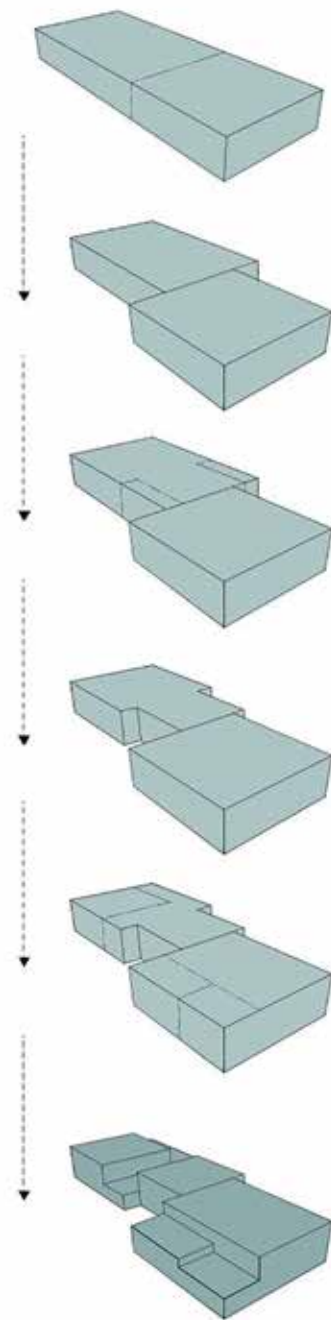
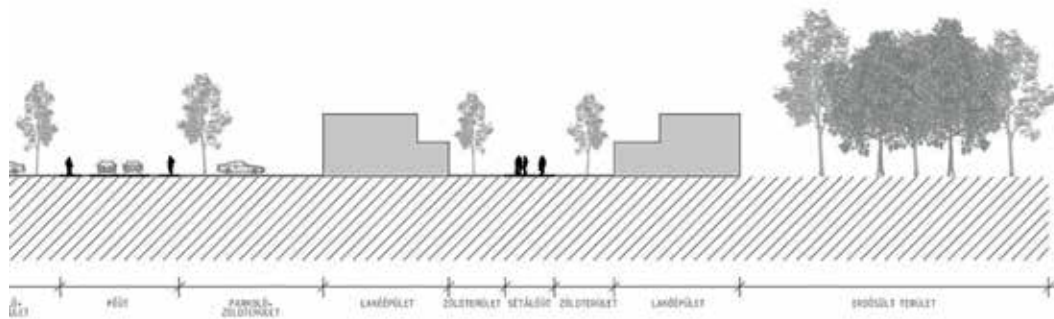
- CSOPORTOS - KÜLÖNÖS HÁZAK
- MINTA KÖLÖNÖS TELEPÜLÉSI HELVÉNRE

Előképek (Narancslekvár)

HÁTULSÓ OLDAL

ELÜLSŐ OLDAL

Tömegvázlat (Tetriscity)

Az intenzív hét

Fotók az intenzív hétről

■ 09_KOMPLEX_TERVEZÉS_PROGRAM

01_Terület_beépítési_vázlat

Feladat A csoportok a kiadott területre az intenzív héten kialakított koncepciójukat dolgozzák tovább, beépítési vázlatként, $m = 1:1000 / 1:500$ -as léptékben.

Munkarészek

_Beépítési terv ($m = 1:1000$), a teljes területről (az épületegyütteseket és a rekreációs erdőterületet is beleértve). Ezen belül kidolgozandó az úthálózat, a parkolási rendszer, a kerékpáros hálózat, a gyalogos ösvények, a szabadterek, a telkek és az épületek elhelyezése is. Cél a hozzávetőlegesen 35-50 lakásos részegységek kialakítása (ütemezési stratégiával együtt)

_Szabadtéri közterület-rendszer ($m = 1:1000$), az épületegyüttesek és a rekreációs erdőterület teljes területére (privát, semiprivát-, semipublic-, public-struktúrák kialakításával)

_Részegység-rendszer ($m = 1:500$), az épületegységek vezérszínti kidolgozásával és ábrázolásával, min. 2 jellemző térmetsszettel, utcaképekkel

_Műleírás, a munkarészhez tartozó tartalommal

Előadások

_Közlekedés és úttervezés
(Macsinka Klára)

Az előadás érintette az úttervezés alapvető szabályait, kitérve az „alternatív” úttervezési elveket is (forgalomcsillapítás, vegyesforgalmú utak („woonerf”), autómentes gyalogos és kerékpáros közlekedés, stb.)

_Közmű- és infrastruktúra
(Bosnyákovics Gabriella)

A legalapvetőbb és rendszerint használt közmű és infrastruktúra-tervezés szabályai, méretezése mellett az előadás érintette a korszerű szakmai törekvéseket és kialakításokat is (környezetbarát szennyvíztisztító és esővízgyűjtő rendszerek, záporcsillapítás, esőkertek és bioárkok, stb.)

02_Lakóterek konceptióterv

Feladat A csoporttagok – a csoport beépítési vázlattervének felosztásával – az egyes részterületek lakótereinek konceptióterveit („típusstervek”) dolgozzák ki, azokat a részterületekbe illesztve és a csoporton belül összehangolva, m = 1:500 / 1:250-es léptékben.

Munkarészek

_Részegységek lakóterei (m = 1:250), a jellemző épülettípusok alaprajzai, metszetei, sémá szerűen, a legjellemzőbbnek ítélt távlati kép az egész együttesről és min. 2 távlati kép a jellemző részletekről

_Műleírás, a munkarészhez tartozó tartalommal

Előadások

_Korszerű lakóterek. Telepek
(László Tamás)

Az előadás betekintést adott a magyarországi történelmi telepés építkezések („kolóniák”) és a kortárs városépítészeti törekvések korszerű, a közösségi használatot is magukba integráló jövőbe mutató példáiba.

_Korszerű lakóterek. Otthonok
(Nagy Csaba, ARCHIKON)

A progresszív, újszerű szociális és ökológikus elvek alapján tervezett többlakásos lakóépületeiről is ismert építésziroda tervezői bemutatták a témába vágó – ökológikus és közösségi szemlélettel tervezett lakó- és középületeiket.

03_Közterek_„belső” konceptióterv

Feladat A csoporttagok – a csoport beépítési vázlattervének felosztásával – az egyes részterületek köztereinek („belső”, azaz objektumszerű) koncepcióterveit dolgozzák ki, azokat a részterületekbe illesztve és a csoporton belül összehangolva, m = 1:500 / 1:250-es léptékben.

Munkarészek

_Részegységek „belső” közterei

(m = 1:500 / 1:250), a vezérszinti alaprajzokkal, min. 2 jellemző metszettel, utcaképekkel

_Műleírás, a munkarészhez tartozó tartalommal

Előadások

_Korszerű „belső” közterek_Közösségi / Co-housing

(Kovács D. Barna, Barna Architects)

Az előadás elsősorban a vidéki viszonylatban úttörő kísérletként létrehozott, balatonfelvidéki közösségi lakóterek és munkahelyek együtteséből álló sikeres projekt tervezési alapelveiről specialitásairól és folyamatáról adott áttekintést – más általánosítható, életképes fejlesztési stratégiákba is betekintést adva.

_Korszerű „belső” közterek. Szociális / Co-working (Paládi-Kovács Ádám, Paládi Építész és Mérnökiroda)

A díjnyertes közösségi „Loffice” tervezőjeként is ismert építésziroda vezetője előadásában több-fajta léptékre, szituációra és komfortfokozatra tervezett közösségi tematikájú projektjeiből összeállított előadásában ezek jellegzetességeit, különlegességeit és rendhagyó megoldásait tárta a hallgatóság elé – új és revitalizált épületekben egyaránt.

04_Közterek_„külső” konceptióterv

Feladat A csoporttagok – a csoport beépítési vázlattervének felosztásával – az egyes részterületek köztereinek („külső”, azaz tér/terület/táj) koncepcióterveit dolgozzák ki, azokat a részterületekbe illesztve és a csoporton belül összehangolva, $m = 1:500 / 1:250 / 1:50 / 1:10$ -es léptékben.

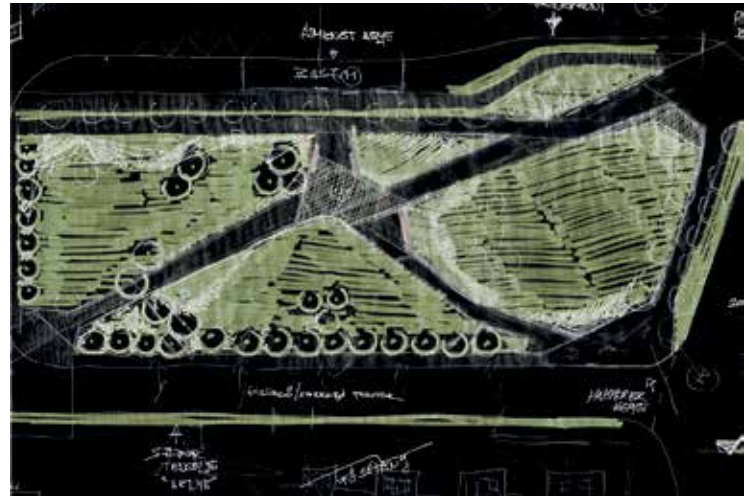
Munkarészek

- _Részegységek „külső” közterei (-részletek)**
($m = 1:500 / 1:250 / 1:50 / 1:10$), a kiválasztott részegység szabadtéri közttereinek kialakítása (az épülettervvel összevonható)
- _Rekreációs erdőterület (-részletek)** ($m = 1:500 / 1:250 / 1:50 / 1:10$), egy jellemző rekreációs erdő-részegység kialakítása (a lakóterülettel összhangban)
- _Műleírás**, a munkarészhez tartozó tartalommal

Előadások

- _Korszerű „külső” közterek. „Anyag, növény” / Környezettervezés, tájépítészet**
(Molnár G. Levente)

Az előadás a környezettervezés és tájépítészet legalapvetőbb összetevőit (szerkesztési elvek, anyag- és növényhasználat, térbútorok, stb.) ismertette, kiemelve benne a környezet- és élőlénybarát, ökológikus szempontokat.

- _Korszerű „külső” közterek. „Fény, víz, levegő, tűz” / Okosváros, köztérvilágítás**
(Győri Benjámín, UR-BEN DESIGN)

A korszerű technológiákat újító módon alkalmazó település-üzemeltetési és világítási területekkel is foglalkozó cég vezetője bemutatta a főbb tervezési szempontrendszerüket, az energiahatékonyság és az élhető városok érdekében kialakítható beavatkozási lehetőségeket a „smart city”-rendszertervektől a világítási mestertervekig.

■ 10_A_TÍZ_TEAM_TERVEI

Benárd Aurél rövid leírásai az egyes tervekhez

ÁKKT Általában egy szomszédság, néhány lakás alkot egy-egy egységet, amelyek rendszerint udvar köré csoportosulnak. Ezek az udvarok a közös kertrészeknek, udvarterületeknek adnak helyet, a privát kertek, teraszok pedig e tömbök külső oldalán jelennek meg. Az ÁKKT tervén ez a viszony eltér az általánostól, és a tömbbelsőit foglalják el az intim kertek, ezeket csak keskeny gyalogutak választják el. A tervet nézve arra gondolhatunk, hogy ez a megoldás hazai viszonyainkhoz jobban illik.

Átmenet Ez a terv talán a legkonceptiózusabb, a kezdeti ábrándot a legkövetkezetesebben tudták végigvinni a tervezés folyamatán. A terv két kulcseleme az egymást metsző esőkert és a közlekedés íves vonalai. A két elem a főtér-szerű, lazán zárt udvart alkotó épületcsoportnál sűrűsödik. A jellemzően külön álló közösségi épületek idealisztikus társadalomképet mutatnak.

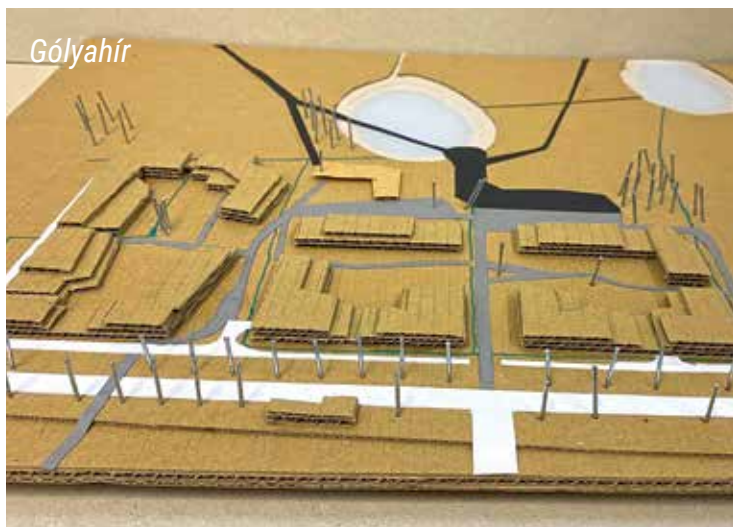
Gesztenye A leginkább középkorias jellegű beépítés, ami egyúttal nagyon tatainak is érződik. A területnek tulajdonképpen két főtere van, melyek egymás pandantjai. Az első egy hagyományos, burkolt főtér a terület központjában, a másik az ezzel szomszédos területen lévő esőkert, a zöld központ. A két területet a közösségi épület választja el.

zöldtetőkként lesznek kialakítva. Másrészt a gépkocsiközlekedés egy része, és a gépkocsitárolás egésze az épületek földszintjét foglalják el. Ezzel elkerülhető lett a felszíni parkolás, az ezzel együtt járó felmelegedő burkolt felületek. Jellemzően, főleg a terület Fényes fasor felőli oldalán a földszinti parkolók fölött helyenként áttört fedélzetre épülnek a lakások. Ez klimatikus szempontból is kedvező, másrészt a földszintről elemelt lakások és teraszfelületek intimebb helyzetbe kerülhettek. Az eredeti, meander-szerű beépítés kissé fellazult, a beépítés koncentráltabb épületeket, viszont a tömbbelsőben nagyméretű, összefüggő zöldfelületeket, réteket eredményezett.

Gólyahír A terv koncepciója elsősorban a természeti környezetre reflektál. Hangsúlyos elem volt az esőkert, mely a csapadékvízkezelést célozta, másrészt a zöldfelületek arányát tekintve kiemelkedően teljesít a terv, amely két tényezőt áll össze. Egyrészt talán az egyetlen terv, amely nem alkalmaz magastetőt, a lapostetők pedig

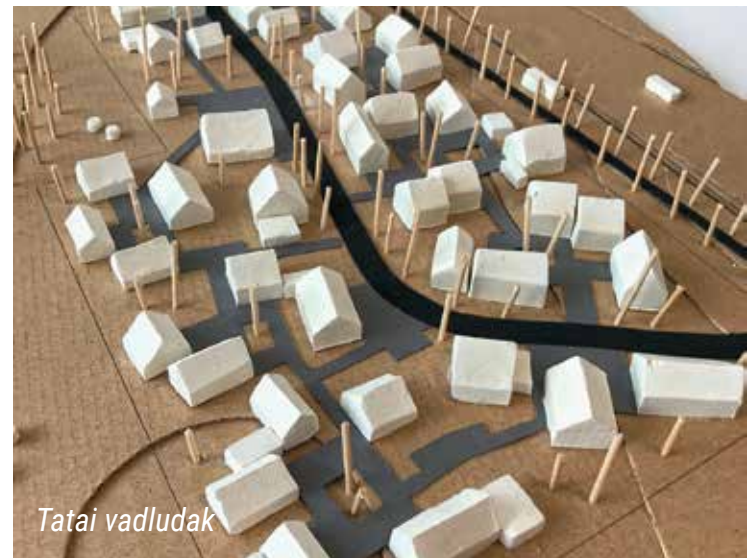
Narancslekvár Tulajdonképpen a terület központjában található közlekedési csomópontra koncentrálnak a beépítés. Az utcatornat a terven a terület főterévé válik. Az íves térfalakkal határolt belső, parkos udvarok rajzánál berlini analógiák (Hufeisensiedlung) sejlének fel.

Purple Rain A terv első pillanatától saktáblaszerű tömbökre tagolta a tervezési helyszínt. Ezek a tömbök fokozatosan nyertek formát. a tömbök közötti utak kezdetben egyenrangú hálót mutattak, ez később differenciált rendszerre vált. Létrejöttek gépkocsival járható felületek és létrejöttek a háló sétányszerű elemei. Valamiféle főút is kialakult a Fényes fasor és a tervezett esőkert tava között. A tó partján a nagyobb közösség igényeire tervezett díszponton épület jelenti a rövid főút végpontját. A tömbbelső jellemzően közösségi használatú, játszóterek, közösségi kertek foglalják el, a privát kertrészek a tömbök külső oldalára fordultak át. Az autóközlekedés és parkolási problémák kevésbé hatják át a tervet.

Tatai vadludak A terven megjelenő udvarok típusalkotók, általában határozottan, karakteresen jelennek meg. A tömbök belsejében a közösségi élet válik meghatározóvá. A parkolók itt földszinti építményben kaptak helyet. A terven végigsuhanó, tört vonalvezetésű fő közlekedési útvonal kisebb bizonytalanságokat eredményezett az egyes tömbökkel való összemetsződésénél, különösen a terület kapujánál.

Tetriscity A terv kezdeti koncepciója egy, a Fényes fasorral párhuzamos, széles, védett forgalmú, vegyes használatú sétány, vagyis a beépítésen végignyúló főtérre szervezett észak-dél tengelyű lakótömbök rendszere volt. Erre a térre tekintettek a jellegzetes, sorolt oromzatos, egymáshoz simuló egységek. Az így kialakuló hullámzó, kissé középkorias jellegű tetőfelület innovatív lehetőségeket rejt magában, egy érdekes kísérlet, mely választ adhat a hagyományos szerkezetű nyeregterítő jövőjére. A terv mérnöki

szemlélete meghatározó volt. Hamar nyilvánvalóvá vált, hogy kedvezőbb helyzet állítható elő, ha az épületek derékszögben elfordulnak, és a házak között létrejövő közök, udvarok nyílnak a terület gerincét képező sétányra. Többrétegű szociális kapcsolatok alakulhatnak ki, melyben lazábban alkotnak közösségeket a lakók, több kapcsolódási pontjuk lehet a szomszédos egységben, de velük szemben lakóval, mint az azonos egység túlsó végén lakóval. A házak közötti udvar kissé a holland woonerf-eket idézik, mely közösségi életre, játszásra és parkolásra is alkalmas tereket fűz össze.

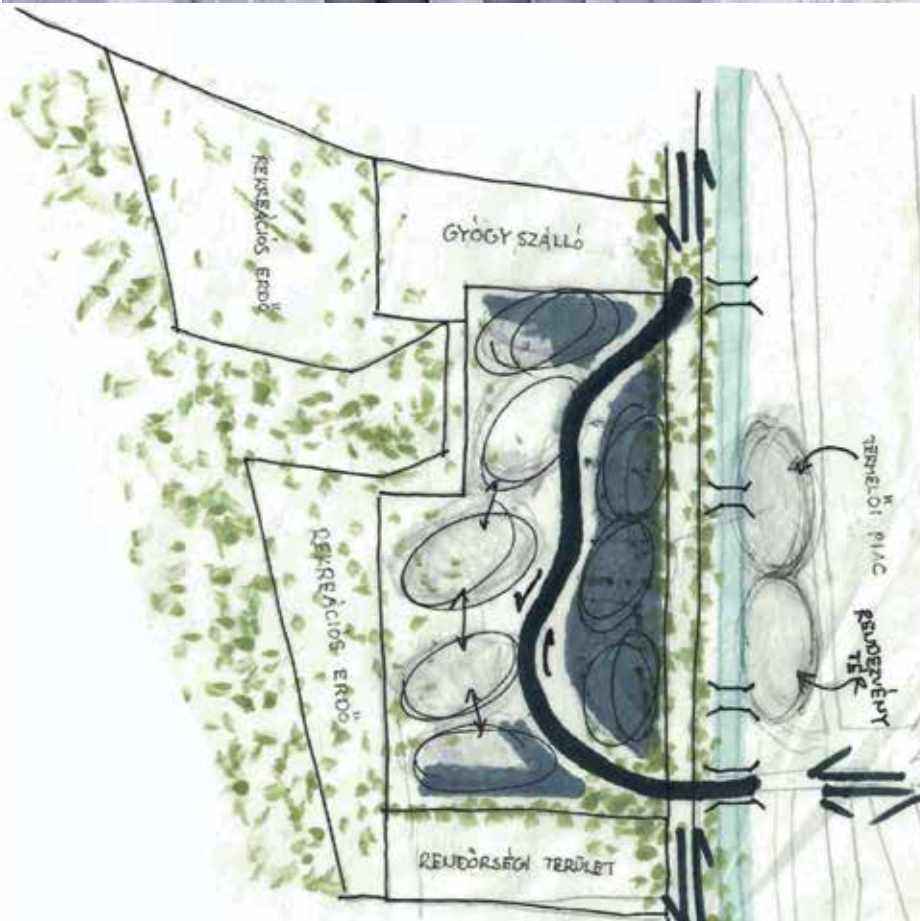
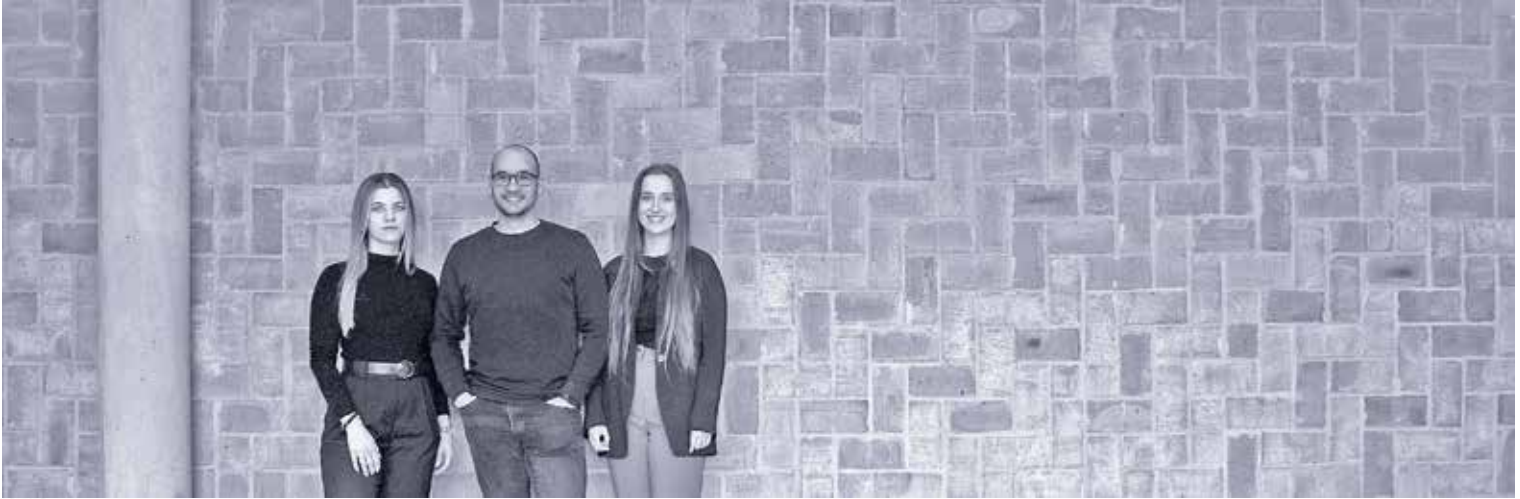

Vizes4es A terv fő eleme az utcaszerű, íves vonalvezetésű közlekedési út, mely talán túlságosan is gépkocsiközpontú elemnek tűnik. Azonban a terv legmegkapóbb részlete az északi és déli részekén kialakított sűrű, a léptéket lebontó, halászfalu jellegű beépítés.

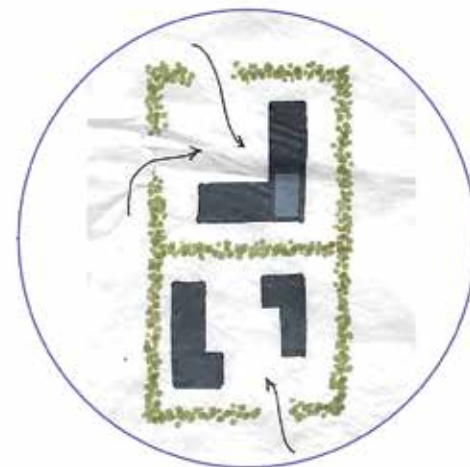
Vízicsibe A legintimebb hangulatú beépítés. Intimitását az épületek arányain túl az is elősegíti, hogy az épületek környezetét lejtős kerttel, hol bioárokcal, hol alacsony támfallal védi a publikus terektől. Az emeleti platón lévő teraszfelületek természetes módon válnak védetté, otthonossá. Ez a terv talán a „legtataibb” a tömegkapcsolatai, -arányai révén. Hessky Iván akvarelljei köszönnek vissza.

Koncepció-alap, vezérgondolat, mottó:
 „összemosódás” / Útvonal és telekszer-
 kesztési alapelv: „forgalomcsökkentés” /
 Beépítési és tömegalakítási szerkesztési
 elv: „rendszer” / Lakóegységek alapstraté-
 giája, jellemzője: „közösségépítés” / „Belső
 közterek” alapstratégiája, jellemzője: „pri-
 vát” / „Külső közterek” alapstratégiája, jel-
 lemzője: „központi” / Területen található
 lakóegységek száma: 201 db / Lakóegysé-
 gekben található közfunkciók: 5 db / Terü-
 leten található önálló közösségi épületek:
 7 + 4 db parkolóház

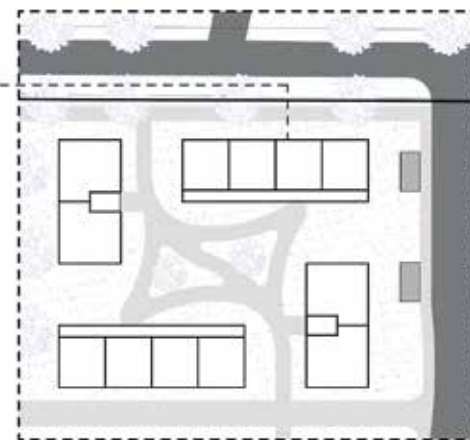
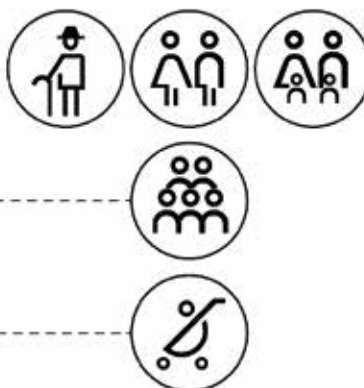
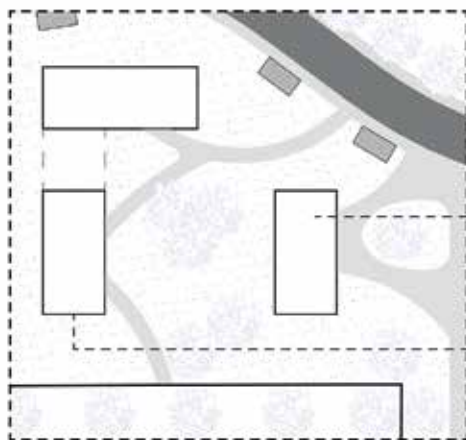
Alapcélunk egy olyan vegyes funkciójú terület kialakítása volt, amely egy fő útvonalon keresztül bejárható, előtérbe helyezve a gyalogos és kerékpáros közlekedést, amely igazodik a rekreációs erdőhöz, összemosva a természetet az épített környezettel. A sebességkorlátozás érdekében egy kanyargós főútra kötöttük be a kisebb utakat, amelyekről megközelíthetők az egyes épületek. Ezek mentén helyeztük el a parkolókat, melyek kiosztásánál legfőbb szempontunk az volt, hogy azok ne zavarják a földszinti lakásokat. A terület két végén parkolóházakat telepítettünk.

Telepítési alapegységünk két L-alakú, különböző magasságú épületből képzett együttes, mely privát közös teret foglal közre. Az erdőhöz közeledve az egységek beépítési intenzitása csökken. Épületeink – Tata építészeti karakterét alapul véve – magastetősek, a főút mentén földszint, emelet és tetőtéri szintekkel rendel-

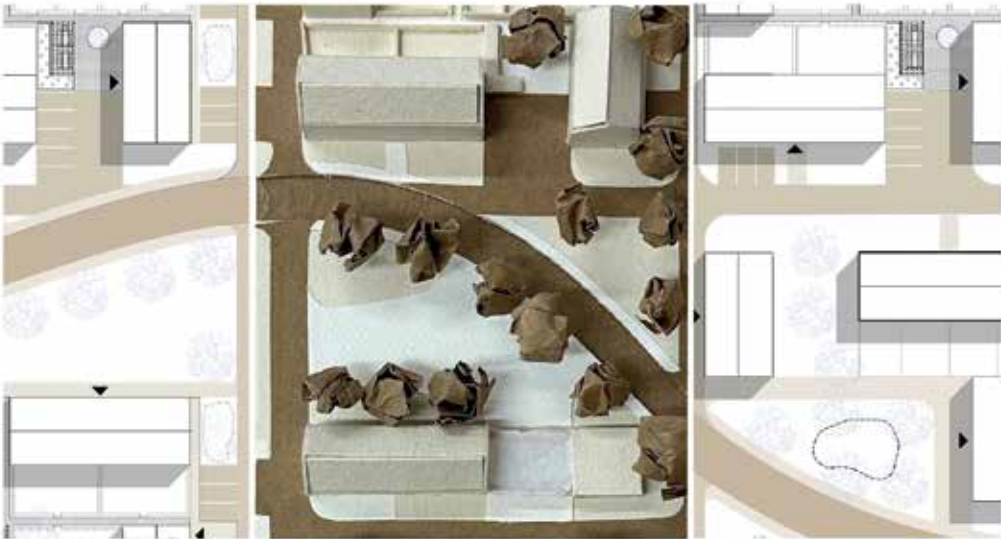
keznek – egy központi, városias környezet létrehozva, a többi épület pedig földszint és tetőtéri szintekkel – a természeti környezet felé a családi házas léptékekhez igazodva.

A Fényes fasor menti lakóegységeinknél többféle lakástípust helyeztünk el, a különböző életszakaszokban élők közösségformálása érdekében. A bérlakások vegyes funkciójú területen lesznek. A nagyobb családok számára szolgáló lakások a rekreációs erdőnél létesülnek.

Minden lakótömbön belül intim köztereket alakítottunk ki, melyeket az ott élők használhatnak közösségi programokra. A külső köztér a terület középpontjában helyezkedik el. A tér két részre oszlik, melyet egy alacsony forgalmú út vág ketté. Egyik oldalán játszótér található, a másikon egy nagyobb, a középületekhez tartozó teresedés.

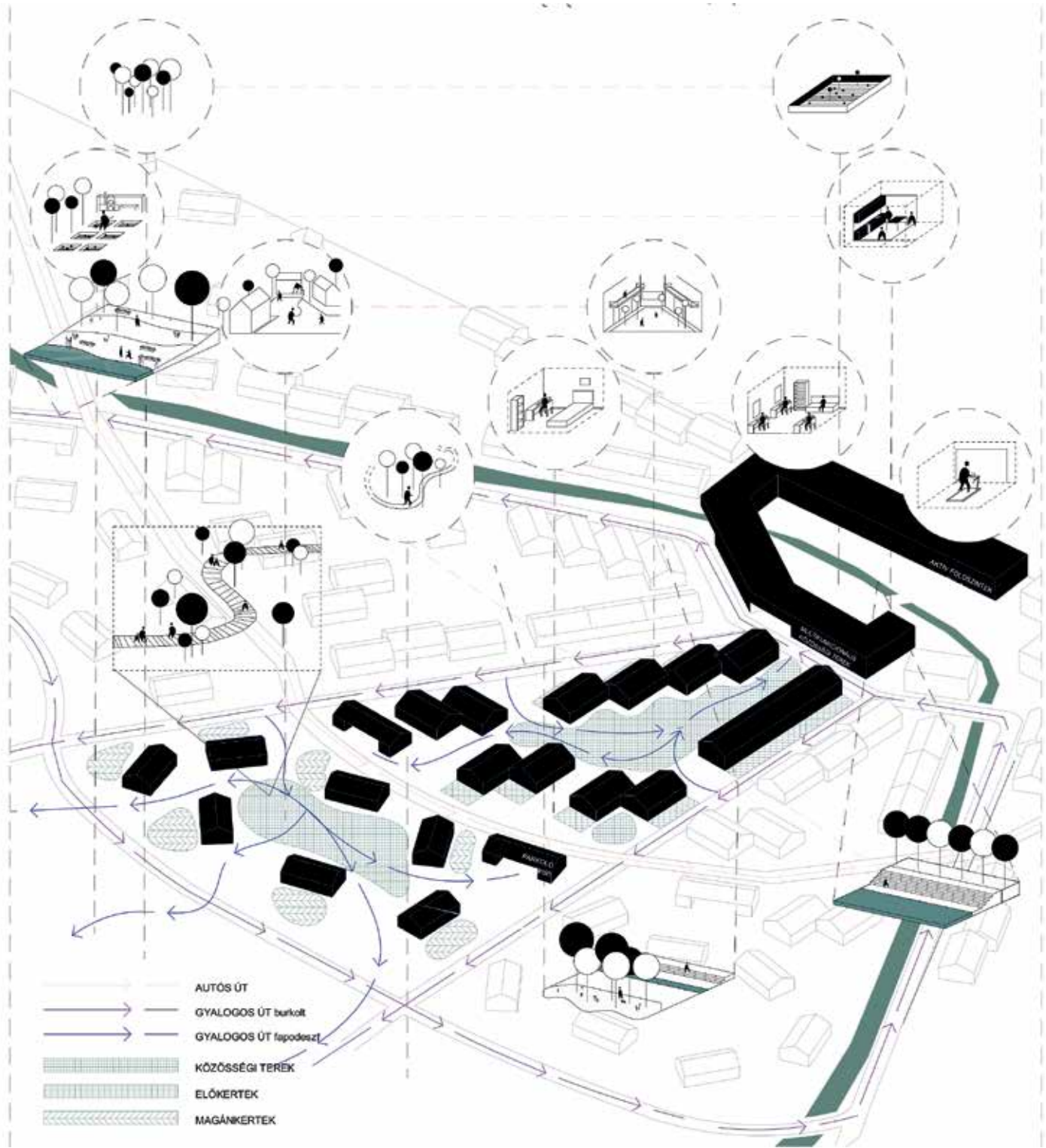

Koncepció-alap, vezérgondolat, mottó: „átmenet” / Útvonal- és teleszerkesztési alapelv: „gyalogos” / Beépítési és tömegalakítási szerkesztési elv: „életminőség” / Lakóegységek alapstratégiája, jellemzője: „változatosság” / „Belső közterek” alapstratégiája, jellemzője: „területre szabott” / „Külső közterek” alapstratégiája, jellemzője: „emberléptékű” / Területen található la-

kóegységek száma: 262 db / Lakóegységekben található közfunkciók: aktív földszintek (főtéren); multifunkcionális terek (társasház földszintjén); többfunkciós, modulozható / Területen található önálló közösségi épületek: parkoló (9 db), műhely / barkács/művészet (3 db), gyermekmegőrző (1 db), üvegház (1 db), közösségi konyha (1 db).

A koncepció alapja az „átmenet”, amely a városi életből az erdő nyugalma felé nyitást jelent. Létrehoztunk egy központot ebből a pontból húztunk négy sugarat, ez körülbelül négy egyenlő cikkelyre osztja a területet. A cikkelyeken belül hátrafele haladva a rekreációs erdő felé fokozatosan bomlik fel a beépítési sűrűség. Ez a szerkesztés a beépítés ütemezésére is

KÁPOLNA

SPORTPÁLYA

SZABADTÉRI
KÖZÖSSÉGI FUNKCIÓ
főter

társasház belső udvara

falusias köztér

TÁRSASHÁZ

FŐÉPÜLET

SORHÁZ

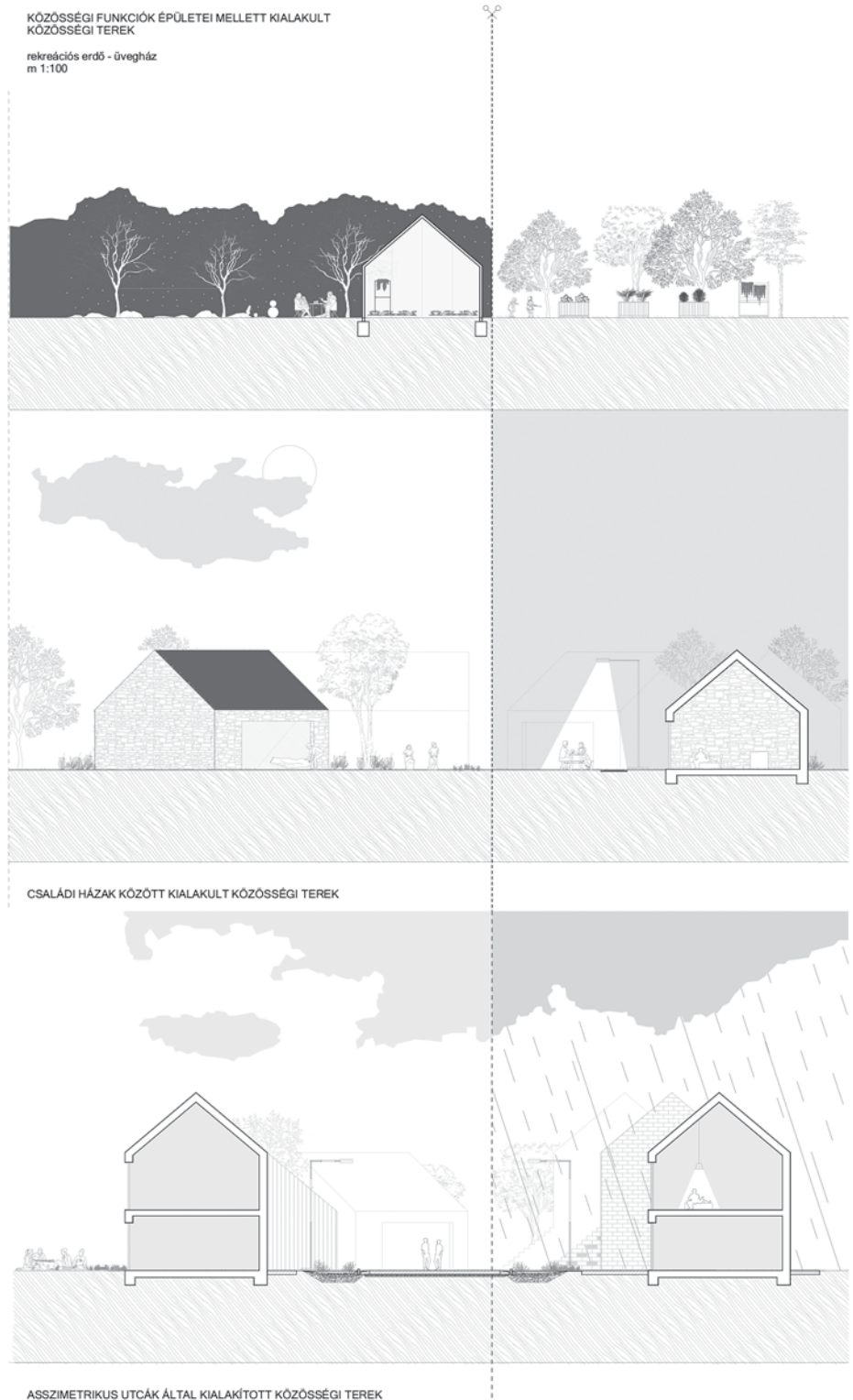
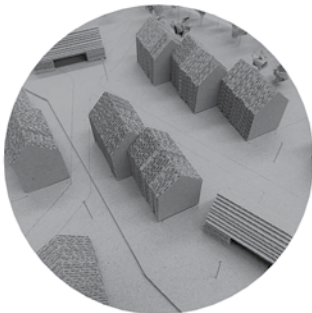
CSALÁDI HÁZ

lehetőséget ad. A koncepció másik eleme a telepítésen végighúzódó zöld sáv, egyben közösségi terület. Igyekeztünk az élettértől és a kültéri teresedésektől távol tartani az autókat. A terület egészen végigfut egy szétágazó autósforgalomra alkalmas út. Ezt vágják keresztül a központban kialakított főtérről induló, sugár irányú gyalogos utak.

A beépítésre jellemző átmenet a főtéren elhelyezkedő központi épület után következő társasházakon át, az azok mögött található sorházakon keresztül, a szétszórtó családi házakig elérve, valósul meg. A koncepcióból eredő átmenetnek eleget téve változatos lakóegységeket hoztunk létre, hogy – a lakók igényének megfelelően – a szintek akár össze is nyithatók, kialakíthatók többgenerációs, de egymástól független lakásokként is.

A főtér földszintje publikus akár a telepen kívülről érkezők számára is. A bérházas sávban a földszinti funkciók a bérház lakói számára érhetőek el. Ahogy haladunk hátrafele és bomlik a beépítési sűrűség úgy válnak el az épületektől a közösségi funkciók. A leghangsúlyosabb külső közter a telepítés központjában található főtér. Lesz egy tér a bérházak között az épületben lakók számára is. A sorházas beépítésnél pedig az aszimmetrikus utcaszerkesztésünk hoz létre közösségi teret.

■ Gesztenye

Bánkúti Balázs | Dang Viktória | Takács Máttyás | Berta Lilla
Konzulens: Anthony Gall

Konceptió-alap, vezérgondolat, mottó: „összekapcsolás” / Útvonal- és telekszerkesztési alapelv: „átmenet” / Beépítési és tömegalakítási szerkesztési elv: „köz(pon-ti)össégi tér” / Lakóegységek alapstratégiája, jellemzője: „sokszínűség” / „Belső közterek” alapstratégiája, jellemzője: „multifunkcionális” / „Külső közterek” alapstra-

tégiája, jellemzője: „találkozás” / Területen található lakóegységek száma: 270 db / Lakóegységekben található közfunkciók: közösségi kertek, játszótér, mosókonyha, tornaszoba, gyülekező szoba, nyári konyha Területen található önálló közösségi épületek: az Által-ér Tata felé eső részén a garázsoson barkácsoló helyek; az Által-ér

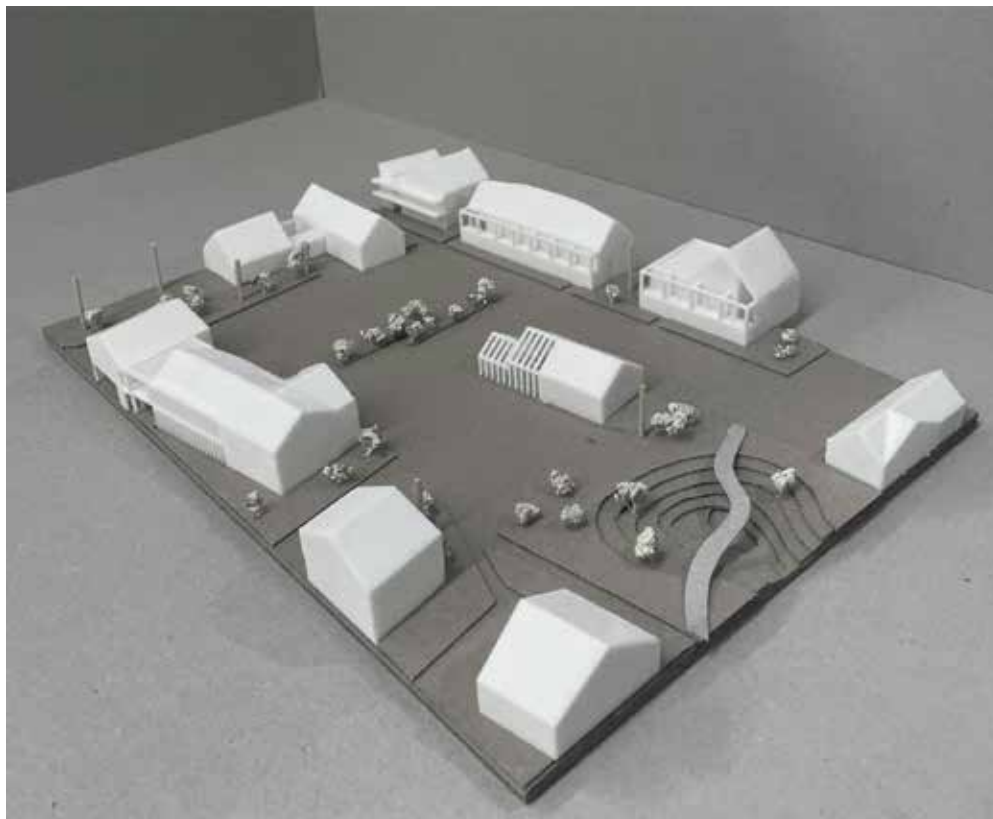
partján kiülős kerékpáros pihenő, co-working office, orvosi rendelő és egészségügyi kezelő központ, vendég apartmanok, bár, közösségi ház, gyermek napközi, kisbolt, kézműves műhely; a rekreációs terület mellett kávézó, autó/kerékpárkölcsonzó létesült.

A koncepció alapját az Által-ér és a rekreációs erdő összekapcsolása adja – funkcionálisan és vizuálisan egyaránt. Beépítésünk ezt a gesztust kívánta erősíteni a különböző rétegek tervezésekor. A Fényes fasoron lévő védett gesztenyefasor miatt a közlekedési irányok nem az említett útszakaszon, hanem az Által-éren keresztül fognak történni. Ezért beépítésünk a K-Ny irányú közlekedési tengelyek kialakítását célozta, miszerint össze kell kötni az Által-eret és a rekreációs erdőt.

Az új lakóterület súlypontja egy történelvi előképekből merített közösségi tér, melyre rászerveződnek a forgalomcsillapított lakóegységek és a rekreációs pontok. A központi teret egy szélesebb K-NY irányú gyalogút köti össze az Által-érral és a rekreációs erdővel, mely nem csak gyalogos-, de vizuális tengelyként is meghatározó. A 4–6 önálló lakóépületet magába foglaló egységek kialakításánál a belső privát udvarok kialakítását terveztük. A lakóegységek 45–120 m² alapterületűek, ezzel biztosítva idősebb egyedülélők, fiatal párok, valamint a nagycsaládosok lakhatását.

Az utacról nyíló épületek földszintjén kapott helyet néhány parkoló, valamint a lakóegységet kiszolgáló közösségi terek, fontosnak tartottuk a földszinti lakások közvetlen kertkapcsolatát. Az egyes lakóegységek belső közösségi terei az adott lakóegység számára szabadon használhatók és formálhatók. A lakóegységek udvarain belül játszótérek és közösségi kertek létesülnek. A központi „történelmi jellegű” tér szervezése egy vizuális tengely, mely rávezet a rekreációs erdőre, szerves kapcsolatot teremtve a lakóövezet és a természet között. A rekreációs területen futókör, gyalogösvény, játszótér, ping-pong asztalok, KRESZ-park, gördeszkás „csik”, gyermekek számára kialakított magaságysok, szabadtéri edzőpark, kültéri kosárlabda pálya, strandröplabda pálya, szabad füves terület, madárles található.

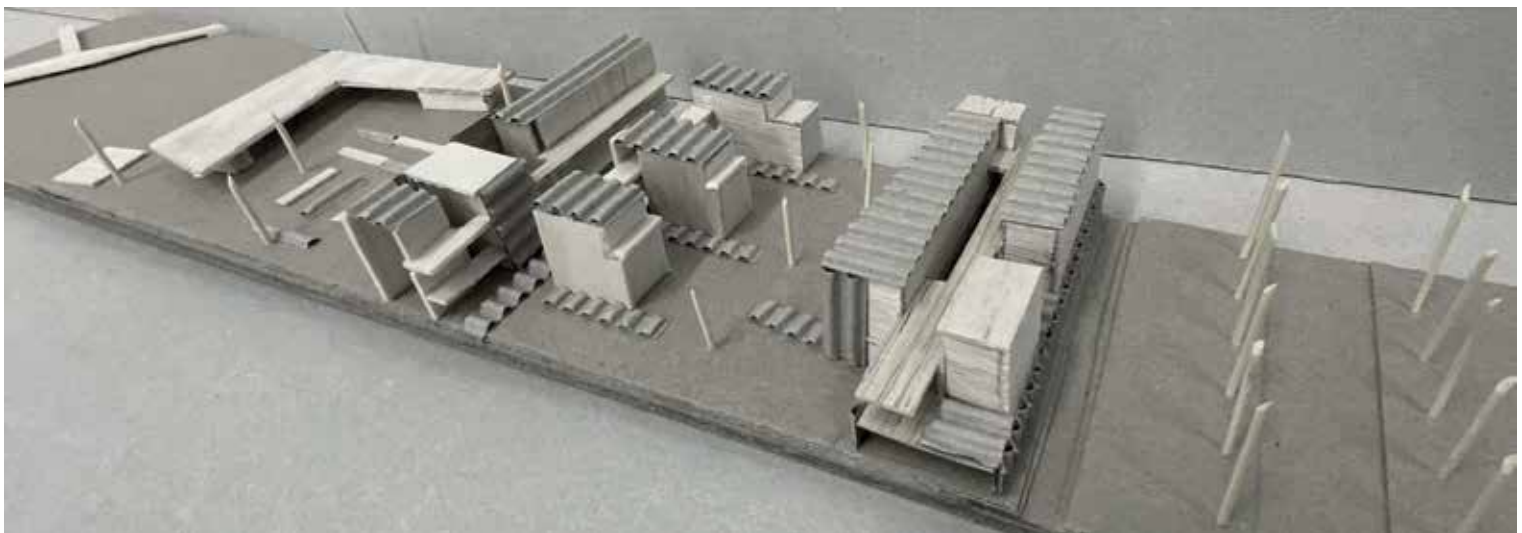

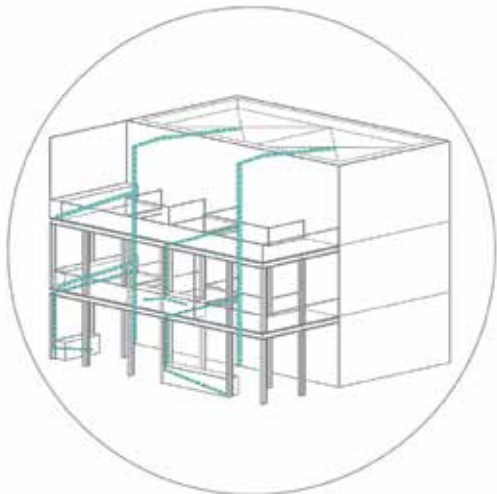

Koncepció-alap, vezérgondolat, mottó: „meander” / Útvonal- és telekszerkesztési alapelv: „vegyes” / Beépítési és tömegalakítási szerkesztési elv: „reziliens” / Lakóegységek alapstratégiája, jellemzője: „közösség” / „Belső közterek” alapstratégiája, jellemzője: „multifunkcionalitás” / „Külső közterek” alapstratégiája, jellemzője: „természetközelség” / Területen található lakóegységek száma: 271 db (minigarzon: 43 m² (76 db), kiscsaládi: 69 m² (84 db), családi: 96 m² (62 db), nagycsaládi: 116 m² (34 db), stúdió apartman: 166 m² (3 db),

fecske: 49 m² (12 db) / Lakóegységekben található közfunkciók: aktív földszintek (főtéren); multifunkcionális terek (társasház földszintjén) / Területen található önálló közösségi épületek: (kisgyermek foglalkoztató 116 m² (1db), közösségi terem: 146 m² (2 db), átalakítható földszinti tér: 106 m² (3 db), emeleti csendes irodák: 34 m² (6 db) Koncepciónk lényege a játékosan lüktető épületkontúrok, az azokat behálózó zöldfelületek, a víz komplex jelenléte, a közlekedő zónák kapcsolódása, a lakóközösség egymással és a természettel

való összefonódása. Az útvonalhálózat kialakításában fontos volt, hogy a terület megközelítésének lehető legkorábbi pontjától kizárjuk az állandó autós forgalmat. A Fényes fasor menti házak földszintjét használjuk parkolózónának, az ettől beljebb lévő területekre kevés autót engednénk át a vegyes használatú utakon. Így biztosítanánk az alkalmi autós- és szervizforgalom lehetőségét, ugyanakkor biztonságos és tágas teresedések is létrejöhetnének ezáltal.

A fenntarthatóságra törekedtünk – rugalmas életterek létrehozásával és a lakóközösségnek kényelmes terek biztosításával. Egy új beépítés akkor válik hamar barátságossá, ha könnyen tudnak kapcsolódni egymáshoz a lakók. Ezért tömbönként létrehoztunk közösségi tereket és belső udvart, a közlekedőzónákban magasságásokat és függőleges kertet, ami mások által is látogatható, családi közösségeket szolgálnak ki. Az egységek tagolásánál szempont volt, hogy az ne legyen korosztály, vagy családi állapot alapján szeparált, így tömbönként és a teljes területen is létesültek közösségi terek.

A belső közterek kialakításánál a reziliens terek létrejöttét támogattuk, a helyiségek többféle rendezvénynek is helyet tudnak adni. A lakóegységek külön-külön és minden tömböt átfogóan is rendelkeznek szabadterei közösségi térrel. A rekreációs erdőterület felé a burkolt felületek aránya, az épületek magassági mérete, valamint a beépítési sűrűsége is csökken. Emellett a rekreációs területre tervezett sport- és szabadidő funkciók tovább erősítik a lakóközösség kohézióját.

Narancslekvár

Arlett Vanda | Királyné Szilágyi Éva | Tánczos Cintia
Konzulens: Anthony Gall

Konceptió-alap, vezérgondolat, mottó: „természetközelség” / Útvonal- és telek-szerkesztési alapelv: „organikus” / Beépítési és tömegalakítási szerkesztési elv: „kapcsolódás” / Lakóegységek alapstraté-

giája, jellemzője: „praktikus” / „Belső közterek” alapstratégiája, jellemzője: „dimenziók” / „Külső közterek” alapstratégiája, jellemzője: „egyensúly” / Területen található lakóegységek száma: 212 db (36 db kertes

ház (19 db kétszintes, 17 db földszintes), 20 db társasház (3 db 2 lakásos, 4 db 4 lakásos, 6 db 5 lakásos, 6 db 6 lakásos, 1 db 8 lakásos). Lakóegységekben található közfunkciók

A terület gazdag természeti értékekkel rendelkezik, amit szerettünk volna megőrizni. Organikus szerkesztési módot alkalmaztunk, mellyel az volt a célunk, hogy kertvárosias, rengeteg zöldfelületből álló, természetközeli beépítést hozzunk létre. Elsődleges szempontunk volt, hogy olyan utakat hozzunk létre, amiknek a vonalvezetése organikus. Ennek előnye, hogy ez

KUTYAFUTTATÓK

SPORTPÁLYÁK
STREET WORKOUT

JÁTSZÓTÉR

MADÁRLES

KÖZÖSSÉGI KERT

KÖZÖSSÉGI KERT

ESŐKERT

PAVILON

MŰHELYEK

PIAC TÉR

KIFŐZDE

JÁTSZÓHÁZ

PÉKSÉG

KÖZÖSSÉGI HÁZ

KÁVÉZÓ

a fajta struktúra jól alkalmazható a forgalom csillapítására is. A hierarchia érdekében létrehoztunk olyan utakat, amik autós forgalom befogadására alkalmasak, illetve csak gyalogos vagy biciklis forgalomra használhatóak. A forgalom csökkentése a privátabb beépítések, erdős, rekreációs területek felé történik.

A beépítés alapelve az volt, hogy tájolás és használat szempontjából praktikus

épületeket hozunk létre. A beépítési sűrűséget a Fényes fasor felől a rekreációs területek felé csökkentettük, ezzel párhuzamosan a terek, telkek privát jellegét növeltük. A többlakásos beépítésű tömbökön belül több méretű lakást alakítottunk ki, ezzel a fiatalok, párok, családok, idősebbek együttélését segítettük elő. A lakóegységek kialakításának szempontjai: illeszkedés, megközelítés, tájolás, kilátás,

átszellőzés. Minden lakóegységénél található olyan közösségi funkciójú terek, amik a közösségformálást erősítik.

Több parkot is létrehoztunk az épületek által körbezárt területeken. Esőkeretet és közösségi kertet helyeztünk el a központi részen, a többi parkban pedig játszótérket. A rekreációs területekre is számos változatos funkciót terveztünk, többek között egy futókört és egy szabadtéri edzőparkot is.

■ Purple_Rain

Könczöl Emese | Sujbert Izabella | Gyarmati Dóra
Konzulens: Benárd Aurél

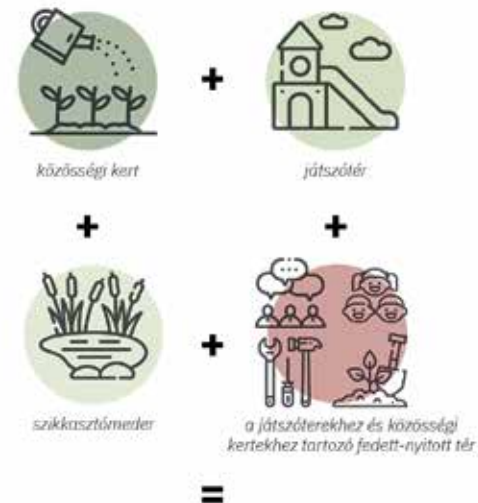

Koncepció-alap, vezérgondolat, mottó: „közösség” / Útvonal- és telekszerkesztési alapelv: „illeszkedés, hierarchia” / Beépítési és tömegalakítási szerkesztési elv: „transzparens tömbök” / Lakóegységek alapstratégiája, jellemzője: „modulméret, átmeneti terek” / „Belső közterek” alapstratégiája, jellemzője: „esőkertek- visszatérő térkapcsolatok és funkciók” / „Külső közterek” alapstratégiája, jellemzője: „lúdlegelő, találkozó” / Területen található lakóegységek száma: 283 db (földszint + tetőtér duplex; földszint + emelet + tetőtér külső folyosós; egy-, két-, háromszobás) / Lakóegységekben található közfunkciók: főtér körül: lakásovi, kivehető irodák / Területen található önálló közösségi épületek: főtéren: rendezvényház, közösségi építmények; gyalogos útvonal mentén: gyógyszertár, élelmiszerbolt, pékség, bérelhető üzlethelyiségek.

Alapszempontjaink: a tatai városszövet gyengéd integrációja a Ramsari területtel; az ember- és természetközeli lépték; a „vizek városa” szellemiségének megértése. Szűkítettük az autós közlekedési lehetőségeket, ezáltal a belső hálózat csak célforgalomra használható. A korlátozás segíti a belső utak védettségét és közösségi terek létrejöttét. A fő vonalak által határolt tömböket kizárólag gyalogos és biciklis utak keresztezik.

Az épületek formálásában Tata hagyományos arculatából merítettünk ihletet. Az épületek tömegében és alaprajzában törekedtünk egy jól használható modulméretre. A modulok összekapcsolásával és elhelyezésével hoztuk létre a belső védett terekkel ellátott, de átjárható tömböket. A lakóépületek esetében szempont volt a megfelelő tájolás, privát szféra lehetősége, valamint közösségi terek alakítása. A magasabb épületek földszint, emelet és tetőtér beépítésűek, míg a belsők duplex tetőtéri elrendezést kaptak. A modulok illesztésénél megjelennek a fedett-nyitott összekötő elemek. A közösségi kötelek formálására család- és társaságközpontú térkapcsolatokat terveztünk.

Minden blokk-belsőben elhelyeztünk egy tematikus játszóteret. A játszóterek közelében közösségi kertek, esőkertek lesznek. A rekreációs területeken az aktív kikapcsolódásra alkalmas funkciók: szánkódomb, tűzrakóhely, nagy játszótér, a terület dél-nyugati részén szabadtéri fitnesspark található, a futókör pedig átvezet a telepített tavak mentén a relaxációs, merengő helyre és a lúdlegelőhöz. Az Által-ér túlszélén egy szerelőműhely- kávézó, játszótér és ideiglenes piactér jöhet létre.

A TÍPUS

FUNKCIÓ - LAKÓÉPÜLET

LAKÁSSZÁM - 13 LAKÁS / 1 KÖZÖSSÉGI TÉR

FÖLDSZINT - 3 LAKÁS / 1 KÖZÖSSÉGI TÉR

EMELET - 5 LAKÁS

TETŐTÉR - 5 LAKÁS

TÁJOLÁS - DÉLI LAKÓ ÉS ÉSZAKI

KISZOLGÁLÓ FUNKCIÓ

PARKOLÁSI LEHETŐSÉG - AZ ÉPÜLET

FÖLDSZINTJÉN KIALAKÍTOTT NYITOTT,

FEDETT PARKOLÓKBAN / A TÖMBÖT

HATÁROLÓ PARKOLÁSI ZÓNÁBAN

A LAKÁSOK MEGKÖZELÍTÉSE FEDETT,

NYITOTT KÖZLEKEDŐN KERESZTÜL

TÖRTÉNIK. A FÖLDSZINTEN TALÁLHATÓ

MULTIFUNKCIÓS HELYSÉG EGYEDILEG

ALAKÍTHATÓ A LAKÓK IGÉNYEI ALAPJÁN.

B TÍPUS

FUNKCIÓ - KÖZÖSSÉGI HÁZ, OFFICE SPACE

HELYISÉGSZÁM - 18 HELYSÉG

FÖLDSZINT - 6 HELYSÉG

EMELET - 6 HELYSÉG

TETŐTÉR - 6 HELYSÉG

TÁJOLÁS - KÖRBENAPOZOTT ÉPÜLETTÖMB

PARKOLÁSI LEHETŐSÉG - A TÖMBÖT

HATÁROLÓ PARKOLÁSI ZÓNÁBAN

A KÖZÖSSÉGI HÁZBAN TALÁLHATÓ

TÁGASABB HELYSÉGEK ALKALMASAK

TOVÁBBKÉPZÉSEK, OKTATÁSI CÉLÚ

ESEMÉNYEK RENDEZÉSÉRE. A KISEBB,

KÖNNYEN OSZTHATÓ ÉS BERENDEZHETŐ

TEREK, BÉRELHETŐ OFFICE SPACE-KÉNT

ÜZEMELHETNEK.

C TÍPUS

FUNKCIÓ - LAKÓÉPÜLET, ÜZLETHELYISÉG

ÜZLET / LAKÁSSZÁM - 12 LAKÁS / 3 ÜZLET

FÖLDSZINT - 4 LAKÁS/1 ÜZLET

EMELET - 4 LAKÁS / 1 ÜZLET

TETŐTÉR - 4 LAKÁS / 1 ÜZLET

TÁJOLÁS - DÉLI LAKÓ ÉS ÉSZAKI

KISZOLGÁLÓ FUNKCIÓ

PARKOLÁSI LEHETŐSÉG - A TÖMBÖT

HATÁROLÓ PARKOLÁSI ZÓNÁBAN

EGYEDI ÉPÜLETTÍPUSUNK A GYALOGOS

SÉTÁNY MENTÉN HELYEZKEDIK EL,

A LAKÁSOKTÓL TÉRBE ELKÜLÖNÍTVE

NYITHATÓ ÜZLETHELYISÉG, A TERÜLET

IGÉNYEINEK KISZOLGÁLÁSÁRA.

D TÍPUS

FUNKCIÓ - LAKÓÉPÜLET

LAKÁSSZÁM - 6 DUPLEX LAKÁS

TÁJOLÁS - JELLEMZŐEN KÖRBENAPOZOTT

SZABADONÁLLÓ ÉPÜLETTÖMBÖK

PARKOLÁSI LEHETŐSÉG - A TÖMBÖT

HATÁROLÓ PARKOLÁSI ZÓNÁBAN

A BELSŐ, VÉDETTEBB ZÓNÁBAN ELHELYEZ-

KEDŐ ÉPÜLETEK DUPLEX KIALAKÍTÁSÚAK,

AMELY BIZTOSÍTJA A LAKÁSOK KÜLÖN-

ÁLLÓ MEGKÖZELÍTÉSÉT ÉS PRIVÁT

KERTKAPCSOLATOK LÉTREHOZÁSA.

■ Tatai_vadludak

Herczeg Attila | Szegedi Éva | Horvát Csaba | Szendrei Viktória
Konzulens: Csontos Györgyi

Koncepció-alap, vezérgondolat, mottó: „egységesség” / Útvonal- és telekszerkesztési alapelv: „forgalomcsökkentés” / Beépítési és tömegalakítási szerkesztési elv: „blokkok” / Lakóegységek alapstratégiája, jellemzője: „eloszlás” / „Belső közterek” alapstratégiája, jellemzője: „közösség” / „Külső közterek” alapstratégiája, jellemzője: „arányosság” / Területen található lakóegységek száma: 324 db / Lakóegységek

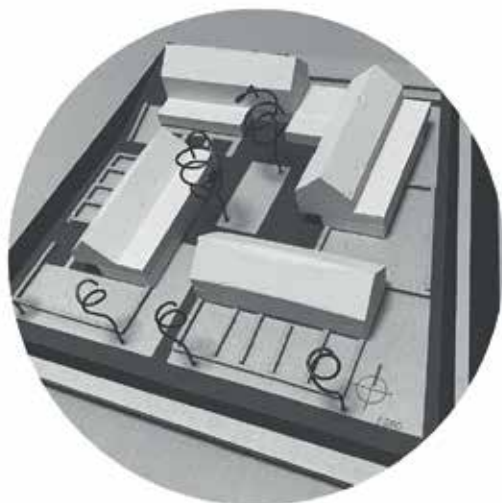
ben található közfunkciók: közösségi konyha, nappali, jógaterem, óvoda, bölcsőde, iroda, kávézó, diszkont / Területen található önálló közösségi épületek: közösségi ház.

A területet egységesen kezeltük, az épületeket egymáshoz kapcsolódó és átjárható blokkokba rendeztük, a közösségi terek területen történő szétszórásával tovább homogenizáltuk a beépítést. A blokkok belseje közösségi tér, melyekhez a föld-

szinten kapcsolódnak a közösségi funkciók. A magánkertek kifordítva, az utcák irányában létesülnek. Az útvonalhálózatban kulcsszerepe van a központi kétirányú útnak, mely a terület formájához igazodik. A lakóegységek zsákutcákon keresztül közelíthetők meg. A blokkokat belső utak kötik össze.

A többalakos épületeket blokkokba rendeztük. Az épületek földszint + egy-, illet-

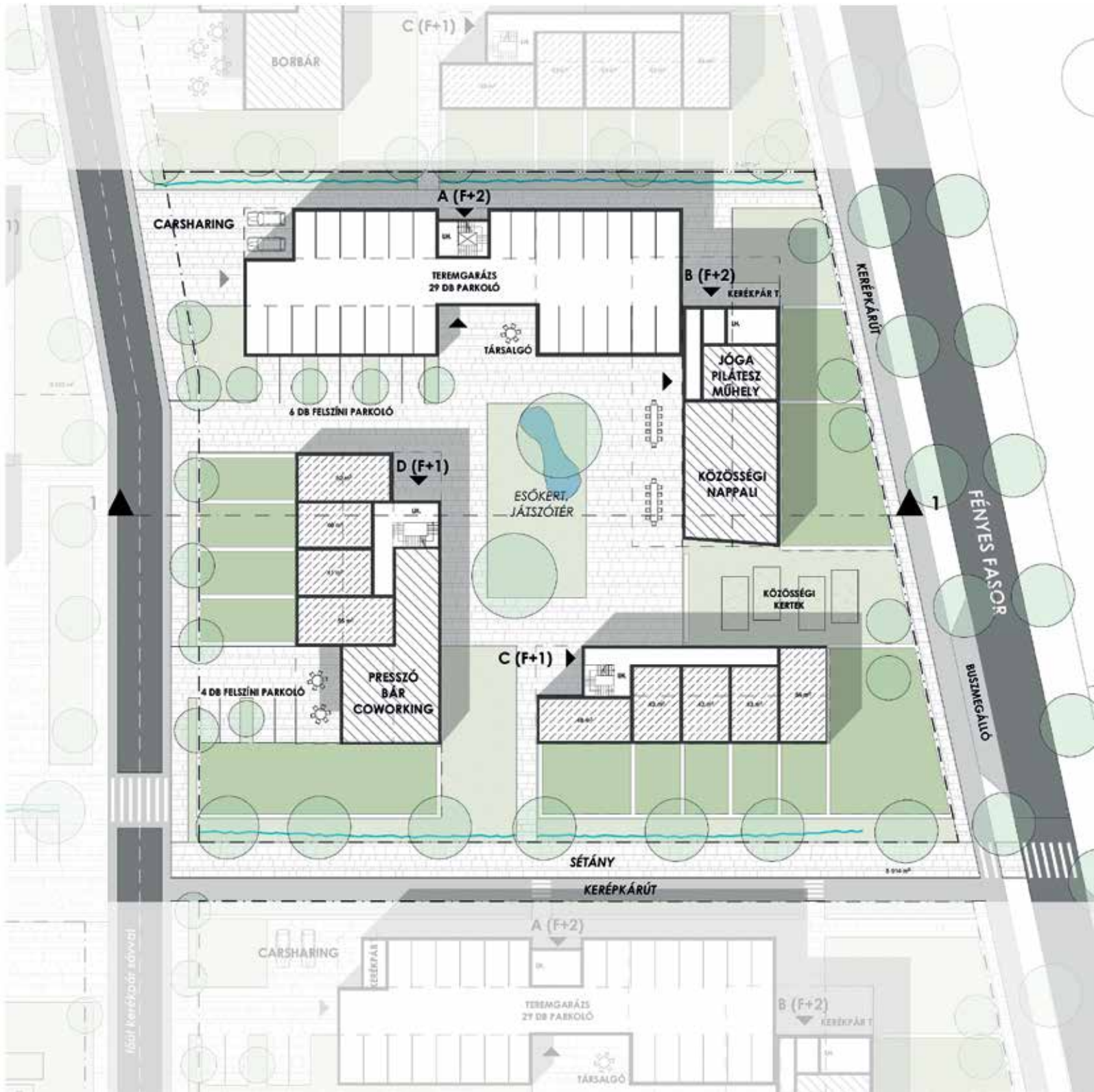

ve földszint + kétemeletesek. A központi út rekreációs erdőhöz közelebbi oldalán alacsonyabb szintszámú épületek lesznek. Az épületek közötti átriumokat nyitott-fedett terek bővítenek, a kialakult teresedésben esőkertek kaptak helyet. A lakóegységekben a kisebb és a nagyobb lakások keverednek. A földszinti lakásokhoz privát kert kapcsolódik, a legtöbb emeleti lakásnak van saját terasza. A lakótömbökön belül két fő közösségi teret hoztunk létre, melyből az egyik az adott lakótömb közösségét szolgálja ki (közösségi nappali), a másik hasonló méretű, mely minden blokkban változóan az egész lakóparkot kiszolgáló funkciót tartalmaz (kávézó, bár, egyéb üzlethelyiség).

A külső közterek arányát az adott lakótömb kialakítása, és az abban elhelyezett lakások száma határozza meg. A Fényes fasor felé eső nagyobb tömbökben több közösségi tér áll rendelkezésre, míg a rekreációs erdő felé tervezett alacsonyabb szintszámú „családi házas” övezetben ez az arány megfordul. Ezen kívül lesz egy, a „közösségi házhoz” kapcsolódó köztér.

Tetriscity

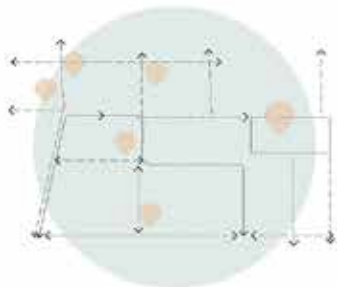
Nagy István | Szanko Dóra | Molnár Flóra | Tóth Nikolett Zsófia
Konzulens: Benárd Aurél

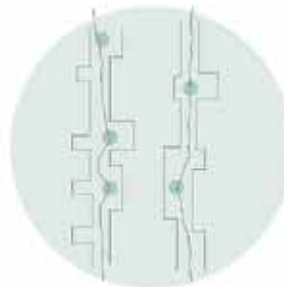
Koncepció-alap, vezérgondolat, mottó: „egység” / Útvonal- és telekszerkesztési alapelv: „forgalomcsökkentés” / Beépítési és tömegalakítási szerkesztési elv: „ismétlődés” / Lakóegységek alapstratégiája, jel-

lemzője: „közösségformálás” / „Belső közterek” alapstratégiája, jellemzője: „integrálás” / „Külső közterek” alapstratégiája, jellemzője: „sokszínűség, elérhetőség” / Területen található lakóegységek száma:

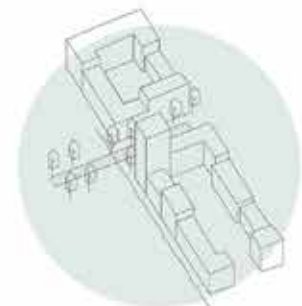
264 db / Lakóegységekben található közfunkciók: közösségi-tér, -terem, -kávézó, stb. / Területen található önálló közösségi épületek: közösségi ház, kápolna, üvegházak, fedett étkezők, büfé-megálló

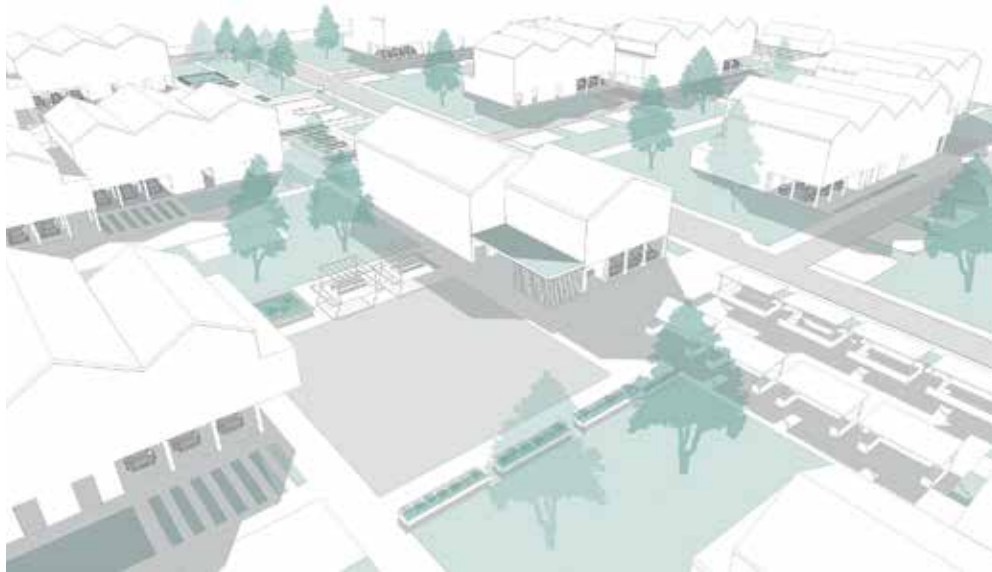
TALÁLKOZÁSI PONTOK

LINEÁRIS TEREK

PRIVÁT ÉS SEMIPRIVÁT TEREK

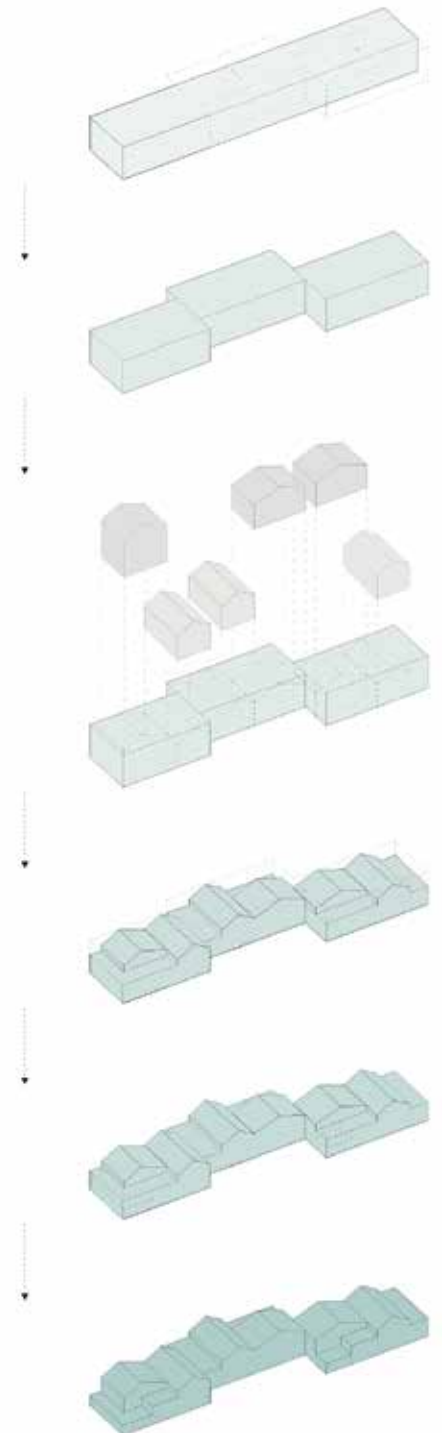
Elsődleges célunk volt a terület egy egységként való kezelése. Építészeti szempontjaink voltak: az autós forgalom csökkentése, a benapozási viszonyok célszerű kihasználása, összhang a közösségi élettel. Alapcélunk volt a minél kevesebb burkolt felület és forgalom megvalósítása. Ezért a területen egyetlen kétirányú főút vezet végig, ez a tervezési terület hosszában két, a Fényes fasor felőli, és a rekreációs erdő felőli részre osztja. A telken lévő épületeket zsákutcákon keresztül lehet megközelíteni. Az élhető környezet érdekében a parkolókat, közlekedőket az északi oldalra helyeztük; a teraszokat, kerteket, nappali helyiségeket pedig dél felé nyitottuk.

Kisebb alaprajzi változtatásokkal háromféle séma-blokkot alakítottunk ki, ezeket különféle elcsúsztatott elrendezéssel helyeztük el a terület egészén. Minden blokkon belül elhelyeztünk garzonokat és többszobás lakásokat is, ezzel is igyekeztünk közösségformáló környezetet létrehozni. Minden egységhez nagyterű lépcsőház tartozik, ami találkozóhelyként is funkcionál. A földszinti lakásokhoz a déli oldalon mindenhol kert, az emeleti laká-

sokhoz terasz tartozik. A lakóközösség belső köztereit integráltuk az épületek földszinti részeibe, melyekhez minden esetben egy nagyobb terasz csatlakozik. Egy központi közösségi tér is létrejön a telkek súlypontjában.

A közösségi háznál lesz játszótér, piacnak fenntartott terület, streetball pálya, kültéri pingpong. A rekreációs erdő területére veteményesek számára is szolgáló üvegházak, fedett étkezőhelyekkel ellátott tűzrakók és egy kisebb kápolna kerül. A gyógy szálló mellett: futókör, football- és röplabda pálya és egy játszótér, az Által-ér mellett egy büfé jellegű megálló létesül.

A tömeg alakulása

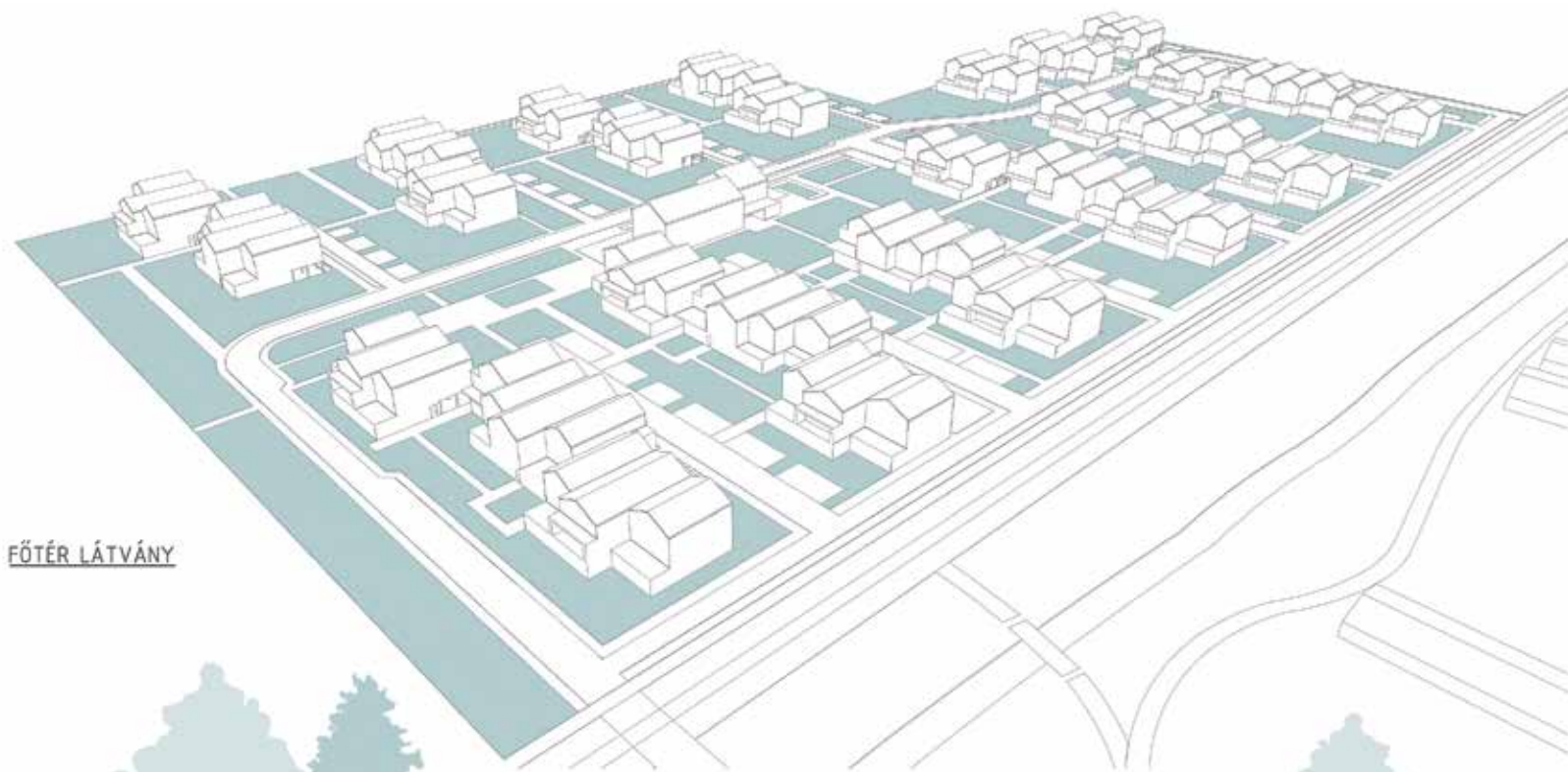

TERMÉSZETVÉDELMI VÉDŐERDŐ

REKREÁCIÓS VÉDŐERDŐ

GYÓGYSZÁLLÓ TERÜLET

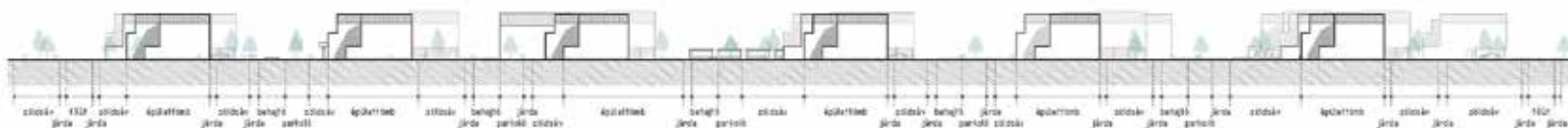

FŐTÉR LÁTVÁNY

TEREPMETSZET A FÉNYES FASOR FELŐL

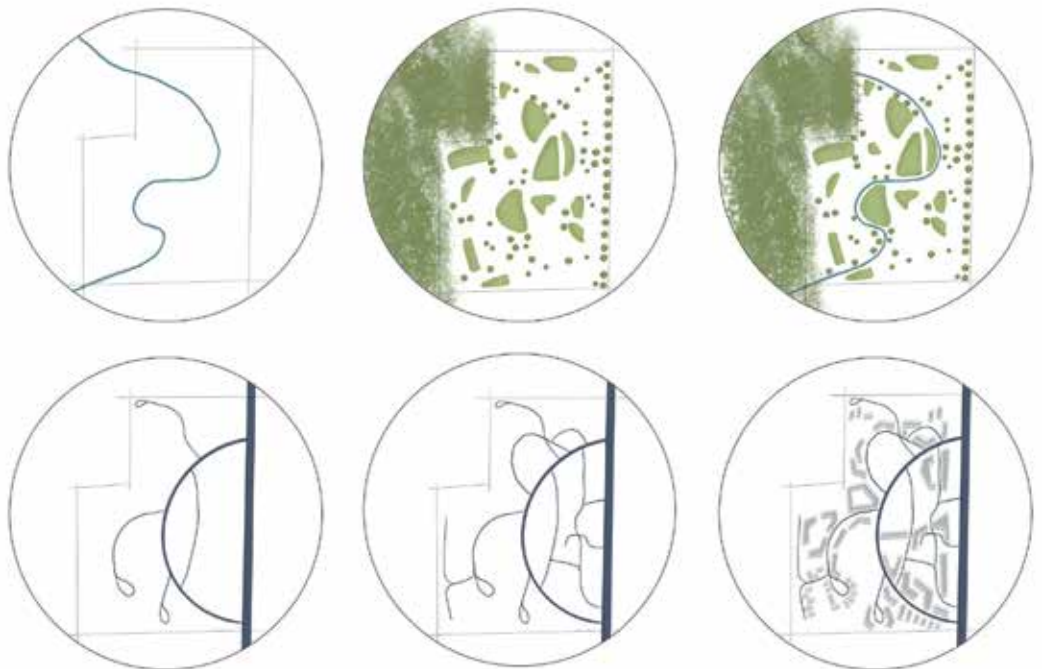

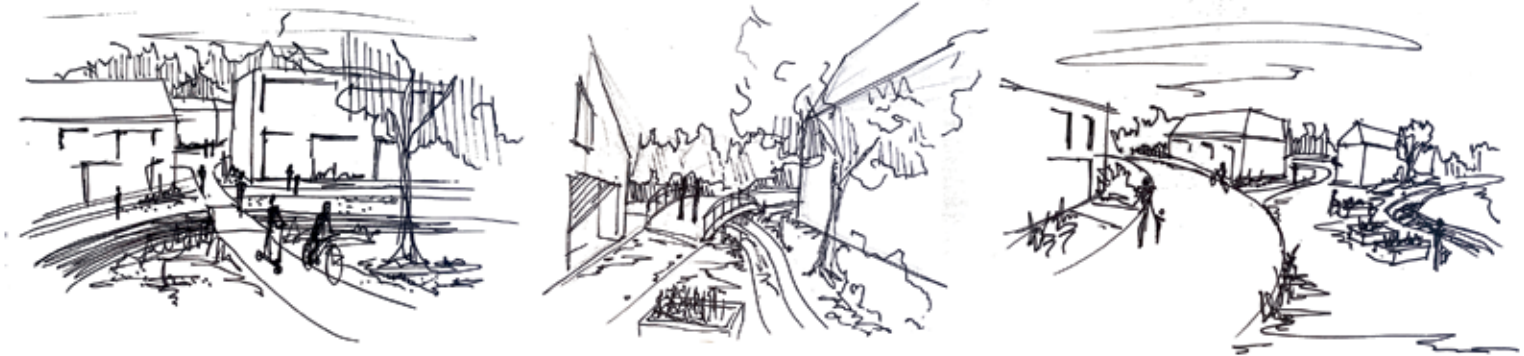

Konceptió-alap, vezérgondolat, mottó: „víz” / Útvonal- és teleszerkesztési alap-
 elv: „ív” / Beépítési és tömegalakítási
 szerkesztési elv: „szabadonálló” / Lakóegy-

ségek alapstratégiája, jellemzője: „közös-
 ség” / „Belső közterek” alapstratégiája, jel-
 lemzője: „kapcsolódás” / „Külső közterek”
 alapstratégiája, jellemzője: „természet” / Te-

rületen található lakóegységek száma:
 267 db / Lakóegységekben található köz-
 funkciók: Területen található önálló közös-
 ségi épületeket lásd a terveken

A koncepciók megalkotásakor „Tata, a vizek városa” imázsát vettük alapul. Olyan környezetet szerettünk volna alkotni, ahol a telepítés szerves részét képezi a víz. Ezért alkalmaztunk a területen kisebb esőkerteket, tavakat és mesterséges csapadékvízgyűjtő patakokat a telepítési koncepciók megalkotásakor. Íves vonalvezetés jellemzi az úthálózatot a monoton egyenes utak megtörésére. A telkek is organikus rendezési elv alapján kerültek kiosztásra, a lakások kis privát teraszokkal egészülnek ki.

A tervezési területen laza elrendezésben különálló 2–4 lakásos többlakásos épületeket és nagyobb egységet alkotó garzonlakásos társasházakat terveztünk. A kisebb társasházaknál a közösségi tér a közbezárt udvar, a nagyobb garzonlakásos épületeknél pedig minden szintre betervezésre került egy közösségi tér, il-

letve a terveink szerint a függőfolyosókon is kialakulhatnának találkozópontok. A nagyobb lakóépületek földszintjén különböző közösségi funkciók találhatóak, illetve minden blokk saját semi-public terekkel rendelkezik. A fiataloknak és idősebbeknek tervezett garzonlakásos társasház minden szintjén található egy multifunkcionális közösségi tér is.

A közösségi terek kialakításánál elsődleges szempont volt, hogy azokat az ott élők mindennapi tevékenysége közben bármikor igénybe tudják venni és a kisebb nagyobb rendezvények csoportos, szabadtéri összejövetelek megtartására is alkalmasak legyenek. A társasházak között kialakultak kisebb privát és nagyobb közterek is.

GYÓGYSZÁLLÓ TERÜLETE

REKREÁCIÓS ERDŐ ÉSZAK

KÁPOLNA
SZABADTÉRI SZÍNPAD
PAVILON

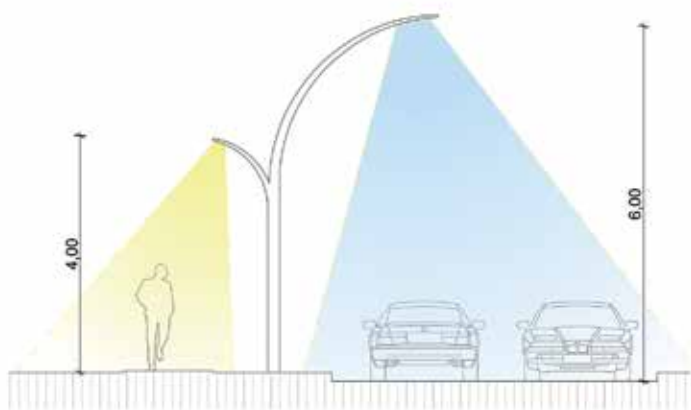
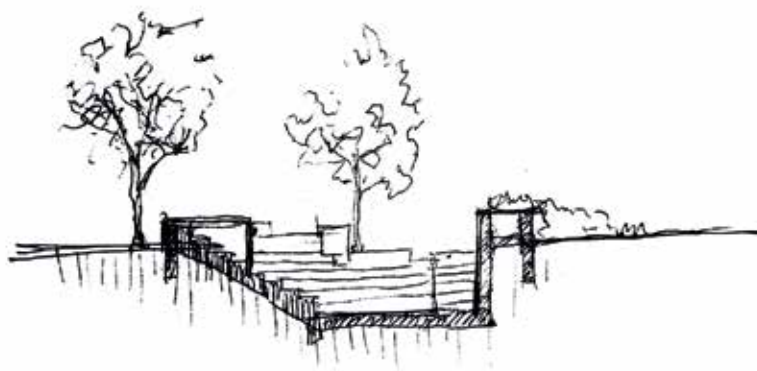
REKREÁCIÓS ERDŐ DÉL

KÖZÖSSÉGI KONYHA
KÖZÖSSÉGI KERT
SZABADTÉRI GYM
JÁTSZÓTÉR
FUTÓKÖR
SPORTPÁLYA

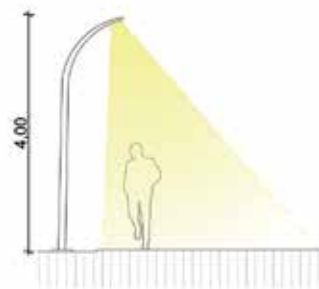
SZABADTÉRI SZÍNPAD M=1:250

JÁRDA ÉS AUTÓS FORGALMI UTAK MEGVILÁGÍTÁSA

GYALOGOS FORGALOM SZÁMÁRA - JÁRDAK

FORGALMASABB JÁRDAK, PARKOLÓK, JÁTSZÓTEREK, TEREK

■ Vízicsibe

Zöldi Anikó | Pozsgai Evelin | Mészáros Dávid | Szótsné Nagy Enikő
Konzulens: Csontos Györgyi

Koncepció-alap, vezérgondolat, mottó: „közös – hely” / Útvonal- és telekszerkesztési alapelv: „szigorúan - mozgalmás” / Beépítési és tömegalakítási szerkesztési elv: „kifordított – kapcsolatok” / Lakóegységek alapstratégiája, jellemzője: „ágakbogak” / „Belső közterek” alapstratégiája, jellemzője: „több – apró” / „Külső közterek” alapstratégiája, jellemzője: „elmosódott határ” / Területen található lakóegységek száma: 237 db / Lakóegységekben található közfunkciók: saját közösségi tér; bérelhető helyiség külső bejárattal / Területen található önálló közösségi épületek: rendezvényház, családi bölcsőde és óvoda

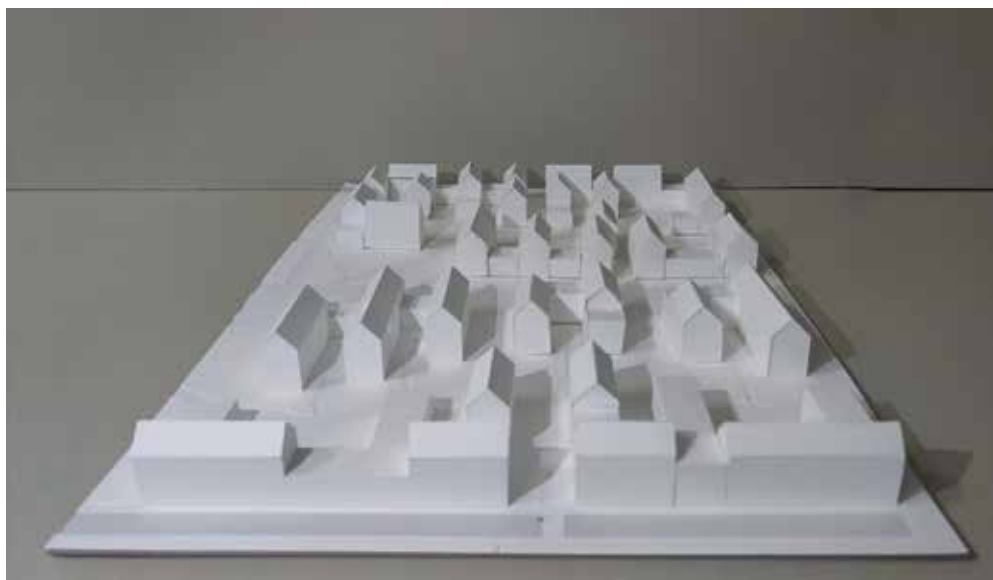
A tatai „életérzést” igyekeztünk megtalálni. Igyekeztünk a lehető legtöbb szempontot megvizsgálni ökológiától a közösségig – az építészet szemüvegén keresztül. Az útvonalhálózat szigorú vonalvezetésű a gépjármű forgalom számára, merőleges a Fényes fasorra. A második, ezzel párhuzamos hálózat a gyalogos és kerékpáros közlekedést biztosítja. A terület súlyvonalában egy főutcát alakítottunk ki, az egyes lakóegységek innen nyílnak, illetve a közösségi funkciókat is a sétálóutca mellé telepítettük.

A beépítés Tata hagyományos, hézagosan zárt sorú beépítését idézi. Az így kialakult belső kertrendszert feltártuk egy gyalogos útvonallal, így a beépítés kifordult. A négy-hatlakásos társasházak a belső útról nyílnak. Földszintes lapostető, illetve egyemeletes magastető tömegek-ből álló épületeket alakítottunk ki, melyekben a lapostető feletti terasz a nagyobb lakások privát kertjévé vált. A területet 8 db, kb. harminclakásos lakóegységre tagoltuk. Ezeket bontottuk további 4–6 lakóközösségre. A bérelhető „fecskeházak”, „időslakások” a parkolók felett kaptak helyet. Minden rész-lakóegység rendelkezik saját közösségi térrel (közösségi iroda, konyha, multifunkciós tér, mosdó). Létesül egy bérelhető helyiség is, külső bejárattal (bolt, kis orvosi rendelő, edzőterem, kéz-

műves műhely, zenei próbaterem, pékség). A terület súlypontjában kapott helyet egy kis rendezvényház. A területen létesül családi bölcsőde, óvoda is.

A tömbök széleinek déli oldalán őshonos fák, nyugati oldalon tájfajta gyümölcsfák, keleten veteményes, északon díszkert lesz. A telkeket kerítés helyett délről támfalak, északról bioárkok határolják, melyek a csapadékvíz megtartását, elvezetését szolgálják.

LAKÁSSZÁMOK

ÖSSZESEN:
237 DB LAKÁS

APARTMAN IDŐSEKNEK:
10 % 23 DB

APARTMAN FIATALOKNAK:
10 % 23 DB

2 FÉRŐHELYES LAKÁS:
15 % 35 DB

3 FÉRŐHELYES LAKÁS:
16 % 37 DB

4 FÉRŐHELYES LAKÁS:
16 % 37 DB

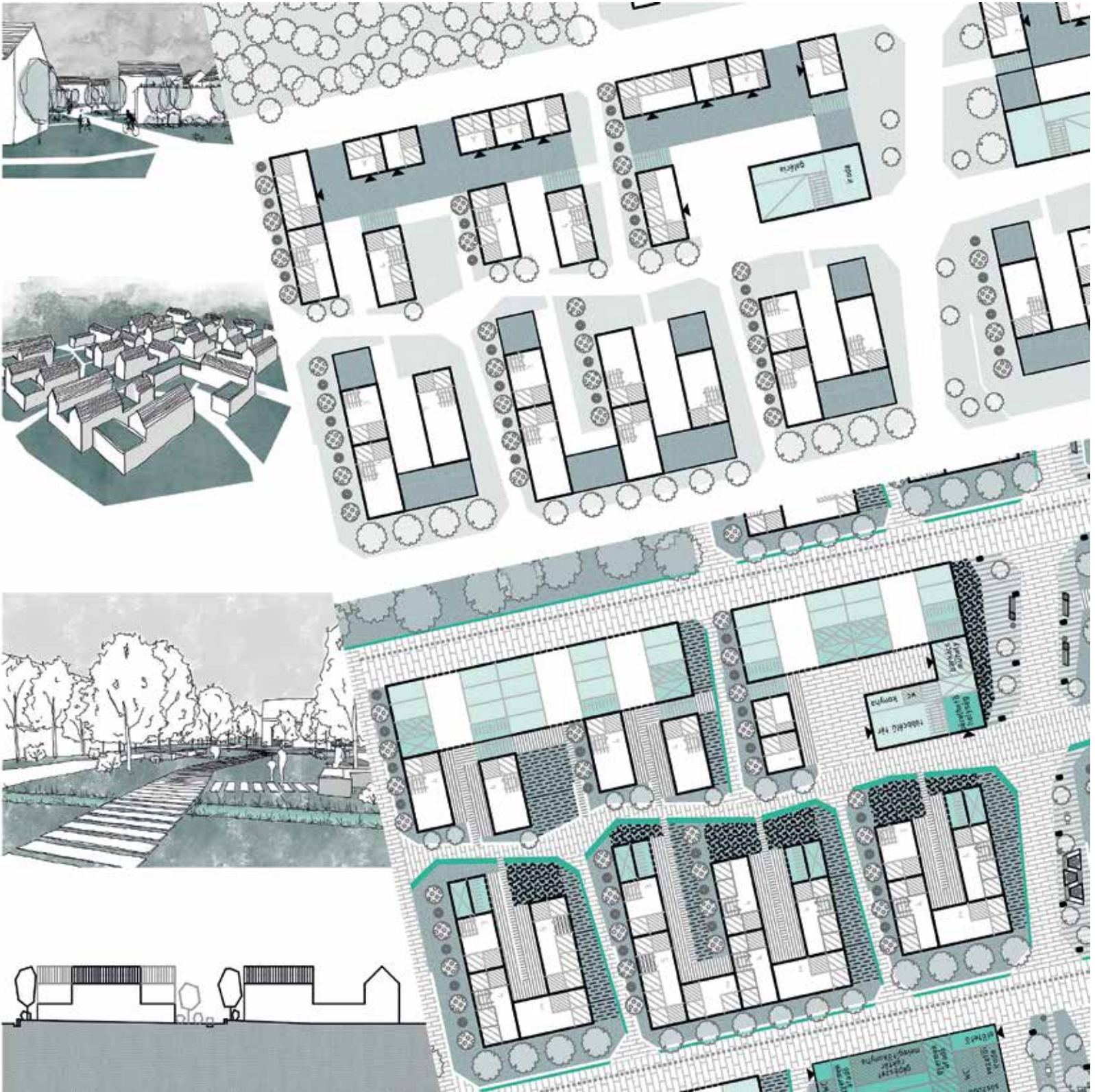
5 FÉRŐHELYES LAKÁS:
29 % 69 DB

6 FÉRŐHELYES LAKÁS:
5% 13 DB

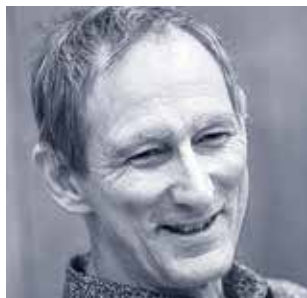
- ZÖLDFELÜLET
- ZÖLDFELÜLET
- VÍZFELÜLET
- ASZFALTOZOTT ÚT
- HÉZAGOS TÉRKŐ BURKOLAT AUTO
- HÉZAGOS TÉRKŐ BURKOLAT
- TIPEGÖKŐ
- DESZKABURKOLAT
- DÍSZKERT
- VETEMÉNYES
- KÖZÉPÜLET TELJES LAKÓTERÜLET
- KÖZÖSSÉGI ÉPÜLET LAKÓEGYSÉG
- SZENÉTTÁROLÓ
- TÁROLÓ
- BARKÁCSMŰHELY
- SZOBA
- VIZES HELYSÉG
- KÖZLEKEDŐ
- ÖSHONOS DÍSZFA
- GYÜMÖLCSFA
- GYÜMÖLCS BOKOR

- ORVOSI RENDELŐ
- ÓVODA
- BÖLCSDÉ
- BOLT
- RENDEZVÉNYHÁZ
- PÉKSÉG
- FÖRÖRÁSZ
- EDZŐTEREM
- ZENEI MŰHELY
- VÁRRÓDA
- KÉZMŰVES MŰHELY

■ 11_TANÁRI_ÉRTÉKELÉSEK

Prof. Dr. Anthony John Gall
PhD Ybl-díjas építész,
az Óbudai Egyetem Ybl
Miklós Építéstudományi
Kar dékánja

Egy évnyi szorgalmi időszak után lehetőség nyílik folyamatokra visszatekinteni, eredményeket értékelni. Dr. Csontos Györgyi és dr. Benárd Aurél egy komplex, két félévet áthidaló, az „I-Co” és „E-Co” jelzőkre épülő feladatsort tettek le az asztalra. A pedagógia önmagában egy tudomány, ebben az esetben az volt a cél, hogy egymásra épülő, több aspektusából újból és újból átgondolt lépésekkel alkossák meg a hallgatók a tatai Fényes fasori területen a minta-lakóegyüttesre a beépítési javaslatukat.

A Mesterképzés célja az, hogy a rövidtáv és rutin helyett a hosszútáv, az épített környezet és a társadalmi, közösségi szempontok kölcsönhatására, az ebben rejlő különleges felelőségekre, az előremutató gondolkodásra kerüljön a hang-

súly. Ez azt jelenti, hogy nincsenek biztonságos receptek, a feladatok „kilóra mérve” nem elvégezhetők. A „nem tudom”-ok, illetve a bizonytalanságok elhárítására csak a munka, a szorgalom, a mély hit és az alázat visz előre, hiszen döntő részben ismeretlen terepre kerültünk. A két félév alatt megfigyelhetők voltak a küzdelmek, a lelkesedésből és a felfedezésekből újdonságok és szokatlanságok hajtottak ki, párhuzamosan haladva új rutinok kialakulásával. A mérföldkőről mérföldkőre haladó munkamenet alatt megfigyelhető volt egy növekvő önbizalom, ahogyan a hallgatók egyre jobban összeismerkedtek saját gondolataikkal, folyamatosan tovább fejlesztve azokat. Talán szokatlan, hogy a feladathoz újból és újból vissza kellett térni, nehéz egy éven keresztül egy területtel foglalkozni. Nehéz elfogadni, hogy nem lehet lapozni, és mást csinálni. Össze kell barátkozni azzal, hogy meghatározó a kiindulás. Csiszolni, finomítani és alakítani lehet, bizonyos elemeket el lehet hagyni, vagy újakat behozni, de a komplex feladatot meg kell oldani.

Küzdeni kellett azért, hogy a lényeges elemek megvalósuljanak, és kezelni kellett a prezentációk során elhangzott szempontokat, visszajelzéseket. Meg kellett tanulni saját magunkkal szemben önkritikusnak, kitartónak, következetesnek lenni. Számomra ez a két félév erről a folyamatról szólt – a kitartó és őszinte munkáról, az értékes párbeszédéről, és végső soron a tartalmas eredményekről.

dr. Fácányi Zsuzsa PhD

építészmérnök,
az ÓE Ybl Miklós
Építéstudományi Kar
kutatási dékánhelyettese,
egyetemi docens

A bevezető tábor és az intenzív hét értékelése

Összességében elmondható, hogy a 2022. őszén megvalósított Komplex Tervezés I kurzust megelőző bevezető tábor és intenzív hét nagyon sikeres volt. Érdemben felgyorsították az induló építész MSc évfolyam ismerkedését, tervezési csoportokba rendeződését, a gyors kommunikációt. Az első hét „repülőrajtja”, az intenzív indítás érezhető volt a féléves tervezési kurzus tempós, határidőket betartó teljesítésében is.

Kellett mindehhez a Tata várost képviselőkhöz hihetetlen előremutató, progresszív hozzáállása is, amelyben a minta-lakóegyüttes tervezési programját kidolgozták, az egyetemi csapatot fogadták, valamint az új beépítés szellemiségét megalapozó kulturális háttér bemutatását, megvalósult külföldi lakóegyüttesek és városrészek ismertetését magukra vállalták. Ennek szemléletformáló hatása érezhető volt az egész félév során.

A tervezési csoportok együttműködése, a hatékony csoportmunka egyben mutatta a közösségben, kisközösségben rejlő potenciált is – amelyhez szükség van a különböző gondolkodási modellek, tapasztalat és ismeretanyag összeadódására – az átgondolt, kompromisszumok során együtt kialakított KÖZÖS MEGOLDÁS érdekében.

dr. habil. Csontos Györgyi

DLA Ybl-díjas építész,
egyetemi tanár

Az Ybl Építész Mesterképzésének 2022-es, intézeti felkérésre indított

újrágondolása során a legfőbb irányvonalak közé tartozott a komplex épülettervek objektumorientált tervezési szisztémáinak kitágítása az urbanisztikai léptékkal, a társművészetek és társadalom-tudományok bevonásával, valamint az új objektumok mellett a már meglévő épületállomány és városszövet kutatási témáival. Az így megújított Komplex tervezés I az Építész MSc szak két féléves tervezési gyakorlatának első, urbanisztikai léptékkal indító része lett, az adott keretek között összehangolva a félév egyéb kurzusaival, kiemelten a Város- és közösségi tervezéssel.

A kurzust bevezető tábor, az ezt követő Város és közösségi tervezés intenzív hete, valamint a Komplex tervezés I–II a városléptéktől a belsőépítészetig eljutó két féléves programja összehangoltan, a tervek szerint egymást erősítve, kiegészítve épülnek be az építészoktatásba. Az ezek alapján kialakított félévek „munkacímei” a közösségi tervezésből, városléptékből kiinduló, innovatív „I-CO”, a környezettudatos és gazdaságos szemléletű konstrukciókig, belsőépítészetig eljutó „E-CO”, a mindezeket a meglévő épített környezetben újrágondoló, szakosodást lehetővé tevő „RE-CO”, valamint a záró szakdolgozat és diploma-félévként a „RECO-MIX” lettek.

Az MSc Komplex kurzus kísérleti első, urbanisztikai léptékkel foglalkozó félévének eredményei igazolni láttatják a megújított oktatási struktúra létjogosultságát.

Az építészhallgatók számára elsőre szokatlan lépték és az újfajta lakhatással és közösségi térhasználatokkal kapcsolatos kísérletek azonban a félév során egyre izgalmasabb és letisztultabb koncepciókhoz vezettek. Az elsőre hagyományosnak tűnő, többnyire nyeregtes épülettömbök mögött innovatív, funkcionálisan vegyeshasznátú megoldások sora keletkezett. A tervezett utca- és telekszerkesztések a geometrikustól az organikusig széles palettán mozognak. Közös azonban szinte mindegyik tervben a jelenlegi sztenderdekhez képest differenciáltabb forgalomra koncentráció megoldások alkalmazása, a gépkocsiforgalom intenzitásának megkérdőjelezése a közösségi közlekedési lehetőségek, valamint a gyalogos és kerékpáros forgalom javára, valamint a természetes (eső)víz megtartás és -használat alkalmazása a köztereken.

Az objektumok telepítésében gyakori, visszatérő motívum a terület egészének szerkesztésén belüli – többnyire keretes tömbökből álló – alegységek kirajzolódása. Izgalmas különbségek adódtak azonban a tájolóshoz, a szomszédos területekhez és egymás szomszédságához való viszonyulásban. A tervek között egyaránt megtalálhatóak a nagyobb közterek felé nyitó „extrovertált”, valamint inkább az alegységek belső területei felé forduló „introvertált” telepítések is. Érdekes „külön utas” kísérleteknek számítottak a kisvárosias léptékhez igazodó, homogén módon telepített

földszint + 1-2 emelet beépítések mellett a függőleges kertekkel operáló magasabb intenzitású beépítések, valamint a sűrű belvárosi szövetből az erdei esőbeállóig kiritkuló „átmenetes” struktúrák is.

A félév során az évfolyam által a „jövő városára” kidolgozott tízféle koncepció izgalmasan sokféle megoldást ad, de az alapelvek, a lépték, és az innováció egységes jelenléte miatt ugyanakkor mégis homogén, jövőbe mutató, tanulságos anyag.

dr. Benárd Aurél DLA építész,
egyetemi docens

Vannak építészeti feladatok, ahol az építész kész tervezési programot kap, és a feladata annak a tervezési programnak téri keretekbe ágyazása. Azonban sokszor – mivel a megbízók nem mindig szakemberek – az építész feladata a tervezési program megalkotásában is részt venni. Ebben az esetben megváltozik az építész társadalmi szerepe is, felelősséggel kell állást foglalnia a hasznosság, a használhatóság, a gazdaságosság kérdéseiben is. Ez hazánkban bizonyos korlátok között létrejövő megbízó-tervező kapcsolat. Egy építész kolléga megjegyezte, nálunk az épületeknek piaci értéke van, és nem használati értéke. És ez a szemlélet sokszor a tervezés, programalkotás szempontjaira is erős befolyást gyakorol. A programalkotásban való részvétel azonban tágabb lehetőséget ad a használati érték szempontjainak érvényesítésére.

Egy egyetemi feladat módot ad arra, hogy a használati értékre telessük a tervezés súlypontját. Ezt igyekeztünk mi is kihasználni, annál is inkább, mert a tervezési feladatra két szemesztert is rá tudtunk szánni. Az első félévben a fókusz a társadalmi tényezőkön volt. A második félévben átkerül az ökológikus működésre.

A kurzuson tehát fontos szempont volt a beépítés tervezésénél a társadalom működésének, pozitív jövőképeinek való megfeleltetés. Ennek fontos eleme a társadalmi elkülönülés, szegregáció elkerülése. Emiatt az épületeket, tömböket úgy alakítottuk ki, hogy többféle családmódel, generáció éljen, lakjon együtt. Fontos volt a beltéri és kültéri közösségi célú terek nyitott kialakítása. Igyekeztünk reagálni a kor és a hely közlekedési – mikromobilitási, környezetvédelmi, tájépítészeti kihívásaira.

Azt gondolom, hogy ez a feladat jó alapot biztosít arra, hogy ha diákjaink a jövőben társadalmi kérdésekre kevésbé érzékeny megbízóval működnek együtt, akkor is érvényesíteni fogják pozitív társadalomképük egyes elemeit, hogy a fent említett szempontok közül a használati érték, a közösségi haszon kerüljön előtérbe.

Cseh Zolt építész,
vezető várostervező
(MÉK, RIBA, RTPi)

Gondolatok egy workshop margójára

Mottó 1: „A bölcsességnek messze a legnagyobb és legcsodálatra méltóbb formája az, amely a városok és emberi közösségek tervezéséhez és szépítéséhez szükséges.”

(Szókratész, ógörög filozófus)

Mottó 2: „Először az élet, aztán a terek, majd az épületek - fordítva sosem működik.”

(Jan Gehl, dán építész, várostervező)

Amikor jelen kiadvány készítői megkértek rá, hogy írjam le a tapasztalataimat az intenzív héttel kapcsolatban, rájöttem, hogy ezek a gondolatok sokkal inkább a jelenlegi magyar települések fejlesztéséről, a fejlesztések kapcsán felmerülő városépítészeti helyzetéről szólnak, mint magáról a workshopról. De mitől is volt különleges ez a tervezési feladat? Elsősorban az önkormányzat által felvállalt szereptől. (Vagy legalábbis a felvállalt szerepből következő és László Tamás által közvetített kritériumok megfogalmazásától és kimondásától.) Ugyanis ezek a kritériumok nem korlátozódtak arra, hogy adott egy beépítetlen, egyébként elképesztően jó fekvésű és adottságú terület és helyezze el rajta minél több lakást az adott kisvárosi övezet keretei között, hanem úgy tűnik, Tata önkormányzata komolyan gondolta a tervezett beépítés és a lakóközösség integrá-

cióját a meglévő településbe. Sőt, *horribile dictu*, odáig ment, hogy elgondolkodott rajta, mi lenne, ha a leendő lakókat már a tervezési fázisba bevonnák és együtt találnák ki, milyen beépítési forma, lakásösszetétel, közösségi funkciók és közösségi terek lennének számukra a legkívánatosabbak, nem beszélve a fenntarthatóságról, annak közösségi, környezeti, közművesítési és közlekedési aspektusairól.

Egyszerűbben fogalmazva Tata önkormányzata hivatalosan is a városfejlesztés útját választotta a városfejlesztés kontra ingatlanfejlesztés kérdésben. Ez két okból is legalábbis pikáns döntésnek tűnik. Először is azért, mert gyökeresen szembe megy a jelenlegi magyar gyakorlattal, másodsor, mert a várostervezés, mint önálló szakma, - amely túlmutat egy adott terület fejlesztése által maximalizált rövidtávú profitszerzésen – bizonyos értelemben már jelen volt egyszer Magyarországon egy sajátos gazdasági/társadalmi berendezkedésben (lásd szocializmus), másrészt mert ennek a piaci viszonyok közötti működése és működtetése folyamatosan jelen van minden nyugati demokráciában. Vagyis mint újdonságot fedezzük fel és „minta-lakóegyüttes” tervezésének nevezzük azt, ami térben és időben máshol a mindennapi gyakorlat része.

A leginkább inspiráló pillanata az volt az intenzív hétnek, amikor a hallgatók, - akik nem mellesleg, mint BSc diplomával rendelkező építészek, aktív szakmagyakorlók – felismerték ezeknek a szempontoknak az értelmét és abszolút megnyíltak efelé a megközelítés felé, világosan látva, hogy csak nagyon keveseknek

fog megadatni, hogy a közeljövőben ezzel a valós életben is találkozzanak. Egy hét, vagy akár egy félév messze nem elég még arra sem, hogy a hallgatók a „városos” léptéket megtanulják, de ha egy kicsit is rákaptak a városépítészet ízére, akkor már nagyon sikeres volt az intenzív hét.

László Tamás építész,
városépítési szakmérnök,
címzetes egyetemi
docens, Tata város-
fejlesztési tanácsadója

A Tata, Fényes fasori minta-lakóegyüttes tervezése jelentős kihívás elé állította az évfolyamot. Első lépésként a korábbi szakmai, tervezési beidegződések, korábbi rutinok háttérbe szorításával küzdöttek meg. A lakhatás kérdését eddig gazdasági kérdésként kezelték, a lakóparkok létesítését tekintették követendő megoldásnak. A közösségi lakhatás (co-housing), a közösségi tervezés teljesen új szempontokat hoztak számukra a tervezési folyamatba. A tervezési kiírás újszerű követelményeket támasztottak a lakásválaszték, a lakóépületekhez tartozó közösségi terek, valamint a teljes lakóegyütteshez tartozó közösségi intézmények tekintetében. Kiemelt fontosságú volt a „szükséges” és „elégséges” mérték megtalálása a közösségi és a külső/belső közterek esetében.

Az ökológiai szempontok, a többszörös védettség (Ramsari terület, országos ökológiai folyosó stb.) érvényesítését komplex módon kezelték a tervek készítése során. Különös

érzékenységgel kezelték a vízmegtartás kérdéseit (esőkertek, draftok). A kisvárosias lakóterület és a rekreációs erdőterület egymásra figyelését, utóbbinak a lakóközösség általi hasznosítását többnyire megoldották. Ez az együttélés a terület egyik nagy értéke, ami a leendő lakóközösség számára újszerű, a lakhatást gazdagító lehetőségeket biztosít. A fenntarthatóságot a helyi anyagok, energiaforrások (18-22 fokos víz) igénybe vétele, a helyi, kisközösségi erőforrások bevonása, a munkahelyteremtés jelentette. Kiemelt tervezési szempont volt az, hogy a teljes lakóegyüttes a lakóközösség működtetésében és fenntartásában legyen. Ez az elv is a fenntarthatóság erősítését szolgálja.

Összességében a tíz team mindegyike olyan terveket készített a félév során, amit Tata városa messzemenően hasznosítani tud majd az adott terület fejlesztése során, az újszerű lakóegyüttes létesítésében, közösségi irányultságában, a leendő helyi társadalom építésében. A lokáltás új, magasabb szintje jelenik meg ebben a tervezési kísérletben

Molnár G. Levente tájépítész,
történelmi kertek és tájak
szakértője

Tata – környezet-
rendezés/tájépítészet

A rendezett és esztétikus környezet alapfeltétele a nyugodt és otthonos lakókörnyezetnek. A lakókörnyezet nemcsak az épületet és annak

belső tereit jelenti, hanem az épület körüli szűkebb és tágabb urbánus és természeti környezetet is.

Az épületek telepítési terveinél fontos szempont volt, hogy a területet körül ölelő meglévő természeti elemek minél nagyobb mértékben védve legyenek, másrészt pedig, hogy az épületek között megfelelő méretű zöldfelületi egységek jöjjenek létre, amelyek nemcsak mint zöldfelületek, hanem mint többfunkciós területekként is működjenek. A tervek különféle hangulatú közterület és zöldfelület kapcsolatokat vizualizáltak a kisvárosias sétáló utcától kezdve a természetes megjelenésű patakpartra emlékeztető sétánnyal átszőtt megoldásig.

A tervek mindemellett tartalmazznak egy szabadidő eltöltésére szolgáló natúr-parkot is, amelyet a meglévő erdős-mezős terület bevonásával oldottak meg a hallgatók. Ebben az egységben leginkább erdei futókör és -tanösvény, kisebb méretű szabadidős pályák, fitness-park illetve erdei játszótérek kerültek betervezésre.

Fontos tervezési elem a zöldfelületek fejlesztése is, amelyet koncepcionális szinten kellett a hallgatóknak megoldaniuk. Elsősorban fasorok és facsoportok, nagyobb határoló cserje- és virágfelületek pozicionálásával. A tervek végül a lakóegységek mikrokörnyezetére is kiterjedtek, amelyben a tervek már a fentebb megfogalmazott különféle funkciókat és zöldfelületi növényfelületeket dolgozták ki részletgazdagon.

■ 12_PREZENTÁCIÓK_TATAI_VEZETŐKNEK

Az Óbudai Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Kar Építész MSc évfolyam 2022/2023 tanév őszi féléve során Komplex tervezés keretében készült terveket és maketteket két alkalommal mutatták be Tata város képviselőinek. 2022. december 16-án **Michl József** polgármesternek és **Rigó Balázs** alpolgármesternek, 2023. január 20-án Michl József polgármesternek, **dr. Horváth József** jegyzőnek, **Kamarás Dorottya** főépítésznek, **dr. Bakos Zsolt** városépítészeti és vagyongazdálkodási irodavezetőnek.

VEZETŐK_ÉRTÉKELÉSEI

Michl József

Tata város polgármestere

Napjainkban a mesterséges intelligencia gondolata sokakat izgat, remélve tőle, hogy a fizikai munka nagyrésztől a gépek mellett, most már a gondolkodás fáradtságos munkájától is még jobban megmenekíti. De már most látható, hogy az online világban megerősödő mesterséges intelligencia kevés az ember boldogulását egyedül biztosítani. A teljességhez szükségünk van továbbra is az értelmünk mellett az érzelmi, a társas és a spirituális, transzcendens intelligenciánkra is.

Különösen igaz lesz ez a jövőben az életterünk berendezésében, a várostervezésben, a közlekedésben, az otthon építésben, a jóllétünket kiszolgáló fejlesztésekben. Ezért is kerestük a kapcsolatot fiatal építészekkel, akiktől azt reméltük, romlatlanságuk okán még inkább tudnak ötletekkel, javaslatokkal, képekkel szolgálni egy új városrész létrehozásában, indító gondolatokat és terveket tudnak elénk tenni.

Hálás vagyok az egyetem oktatóinak és a résztvevő mester szakos hallgatónak is. Köszönet a látványért, és a szakmailag is magas színvonalú megvalósításért. A közös munka, amit megértve a városvezetés óvatos elképzeléseit, várakozásait **László Tamás** kezdeményezett és megszervezett az egyetemen, szép gyümölcsöt termett. Egy olyan feladatba vontuk be az oktatókat és a leendő magyar építészeket, amelyben arra kerestük a választ, hogyan lehet a város egy nagyon szép, igazán természetközeli, a város szélén, de nagyon közel a központhoz lévő, de mégis teljesen elkülönített, önálló területen elképzelni egy új városrészt. Egy olyan városrészt, amely különleges önállóságát nem önző módon megtartva, hanem belesimulva elsősorban és kifejezett igényességgel és óvatossággal az őt körülvevő természetbe és élő kapcsolatokat teremtve a szomszédos városrészekhez is. Egy félév alatt ezekben a tervekben annyi minden nagyszerű gondolat tudott összesűrűsödni, kézzel fogható és látható módon, nemcsak rajzban, hanem makettekben is, amely igazolta, hogy ezzel

az igényességgel van létjogosultsága a közös gondolkodásnak ezen terület teljesen újszerű fejlesztését illetően.

Nagyon felemelő és felelősségteljes dolog elődeink nyomdokán ma várost építeni. Arra bízattam a fiatal építészeket a tervek megtekintésekor, hogy a rájuk jellemző bátor, „minden befér” gondolkodásból ne engedjenek egy percig se a későbbi életükben sem. Mert jönni fognak a megrendelők, jönni fognak a beruházók, pontosan mindent megmondanak, mekkora, hogyan, milyen legyen és kötelességből azt kell lerajzolni. Ez egy más út, amin még most haladnak, izgalmas, szabad, de a szakma ősi törvényszerűségeit mélyen tisztelő, természetesen újszerű, személyiségektől függően kísérletező, kicsit jövőbe látó és mutató út.

Tata városa tovább szépülni, jó értelemben gazdagodni szeretne ezekből a munkákból, ötletekből. Itt most sok, esetenként egymástól is eltérő felvetés, ötlet fogalmazódott meg a Fényes fasori minta-lakóegyüttessel kapcsolatban. Az Önkormányzat számára feladat, hogy az elemzésben, a stratégia alkotásban, a fejlesztés végső tartalmában, a helyi társadalom építésében, a tataiak javaslatainak, véleményének a beépítésében is sikerüljön a város számára a lehető legjobb megoldást megtalálni. Ezzel együtt pedig feltétlenül szükséges egy olyan közösséget is létrehozni amelyik megvalósítja és belakja, otthonává teszi ezt a nagyon értékes területet.

dr. Horváth József

Tata város jegyzője

Lehet-e a jövőt tervezni?
Pár éve még teljesen egyértelmű lett volna

a válasz. Persze, lehet, hisz látjuk a dolgok, a környezetünk szerves fejlődését, az emberek igényeinek a változását. Minden viszonylag kiszámítható volt, szinte kockázatmentes. Mára ez teljesen megváltozott. Napi szinten is válságból válságba bukdácsolunk, szétesett körülöttünk a megszokott, kiszámítható világunk. Ebben a helyzetben egy – tatai léptékkal – új városrészt tervezni merészség és kihívás. Ezért is óriási kíváncsisággal tekintettem a „tervezőcsoportok” első eredményeire.

Praktikus embernek tartom magam, így kimondottan örültem, hogy értelmezhető és áttekinthető maketten láthattam viszont az egyes elképzeléseket. Elemi erővel hatottak rám az egymás mellett látható, összehasonlítható makettek. Valahol mindig az első benyomás a legerősebb az emberben. Most is ezt éreztem és a látogatásunk végére egyértelműen ki tudtam választani a számomra legkedvezőbb, szimpatikusabb terveket!

Több nagyobb volumenű beruházást láttam „közelről” megvalósulni, így azok összetettsége és megvalósíthatósága mindig ott lebeg a szemem előtt. Ebben a konkrét feladatban, megfogalmazandó koncepcióban még egy gondolat van folyamatosan a fejemben. Én szívesen laknék-e itt, jól érezném-e magamat

a megfogalmazott miliőben? Ezen gondolatok összessége alapján kerestem a nekem tetsző megoldásokat.

Talán egy-két kivételtől eltekintve érezni lehetett a sok-sok munkát, a csapat teljesítményeket az egyes megoldásokban. Érezni lehetett egy-egy alapvetés konzekvens végigvitelét a munkában, a valódi jövőben gondolkodást. Ugyanilyen jó érzés volt megtapasztalni az oktatók, mentorok kiváló hozzáállását a feladatmegoldáshoz. A jó dicsérete, a kevésbé végiggondolt ötletek kritikája, a segítő továbbgondolkodás realistán, de lelkesen volt jelen a bemutatásban, a beszélgetésben.

Nagyon nehéz lesz dönteni a város által támogatandó megoldási irányról, mert több végiggondolt, megvalósítható, de eltérő megközelítésű és filozófiájú tervet, makettet láthattunk. Persze a jövőt nem láthatjuk, de érezni kell a fejlődés irányait, a polgárok változó igényeit és persze a közösségi együttélés előnyeit és buktatóit is. Számomra egyértelműen pozitív az egyetem és a város együttműködése. Az ötletek, gondolatok és a sok-sok munka sikere egy jól végiggondolt, realistán megvalósítható, jövőbe mutató új településrész születését fogja segíteni. Érdemes tervezni a jövőt!

Kamarás Dorottya

Tata város főépítésze

Tata dinamikusan fejlődő város. Míg a fejlődés mértékére kevésbé van befolyásunk, a telepítés módjára a zöldfelületek

arányára a beépítés intenzitására, városképi megjelenésére és ezáltal a város élhetőségére annál nagyobb. Ezért fontos, hogy víziók mentén tervezetten valósuljanak meg az építkezések. Különösen fontos ez az olyan területeken, ahol ugyan az építési szabályzat lehetővé teszi az építést, de jelenleg még nem beépült a terület.

A Fényes fasor melletti helyszín olyan önkormányzati terület, ami jó példája lehet egy, a természeti környezet közvetlen szomszédságában lévő új városrész integrálására, mely megvalósíthatja a táji környezet és a városi szövet kifinomult, élhető átmenetét. Emellett a terület nagysága lehetővé teszi egy fenntarthatóan fejlesztett városrész kialakítását. Jó tervezési gyakorlat a diákok számára, hiszen a várostervezés fontos elemeit, mint az úthálózat, funkciók, zöldfelületek aránya és milyensége, beépítés módja és mértéke komplexen szükséges kitalálni a területre.

A tervezési feladat során sok érdekes felvetés tárult elénk, melyekben vannak olyan elemek, amiket érdemes lehet átvenni, továbbfejleszteni, annak érdekében, hogy ténylegesen megvalósítható tervvé váljon. Köszönjük a diákoknak az elhivatott munkát és az újszerű megoldásokat. Ahogy az a terveken is jól nyomon követhető a tervezés egy folyamat, mely során

Prezentációk az Ybl-ön a tatai városvezetők számára

percről-percre, lépésről-lépésre változik, finomul az elgondolás. Ugyan a félévnek vége és a terveket egy meghatározott időpontban be kellett adni, de a tervezés nem állhat meg, mert a folyamat még csak elindult...

dr. Bakos Zsolt

Tata Város Önkormányzat, városépítészeti és vagyongazdálkodási irodavezető

Tatán elmúlt években gomba módra nőttek ki a város különböző pontjain új társasházak. Ez sok esetben úgy történt, hogy a belső városrész telkén lévő családi házat elbontották és ott 4-5 lakásos társasházat építettek, megterhelve a városrész infrastruktúráját. Egy város bővülésének a másik iránya, hogy zöldmezős területet jelölnek ki lakásépítésre, ezzel nem okoznak a meglévő lakóterületeken többletterhelést. Az önkormányzat ez utóbbi elv mentén döntött arról, hogy a Fényes-fasoron található, önkormányzati tulajdonú, kb.

6 hektáros területet lakóterületként hasznosítja. Eredetileg a teljes területre kertvárosias beépítés volt a terv, azonban az elmúlt években egyre nagyobb igény mutatkozott a társasházszerű beépítésekre, ahol akár saját, akár az adott társasházhoz tartozóan, de megjelenik egy kis kertrész is.

Az önkormányzat ezen szempontokat figyelembe véve döntött arról, hogy kezdeményezi a Fényes-fasori területre vonatkozóan a szabályozás felülvizsgálatát akként, hogy a telek Fényes-fasor felé eső részén társasházias jellegű, míg a hátsó részében kertvárosias jellegű beépítés szabályozására kerüljön sor. A szabályozás mellett ugyanolyan fontos a beépítés milyenségének, a településrész arculatának a meghatározása is, ennek érdekében az önkormányzat egyetemenközi tervpályázat kiírása mellett döntött, amelynek eredménye lett az Óbudai Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Karával való progresszív együttműködésünk. A tervek elkészültét követően van lehetősége az önkormányzatnak a városszerkezetbe, városképbe leginkább illőket kiválasztani.

A feladat kiírásban kiemelt szempont volt, hogy a tervezett épületegyüttes kisebb egységekre osztható legyen. Így az önkormányzatnak lehetősége van arra, hogy több befektető bevonásával valósulhasson meg a lakóterületi fejlesztés, akár ütemezetten is. Azáltal, hogy az elkészült beépítési koncepciók mindegyike lehetővé teszi a terület kisebb projektekre osztását, lehetőség van arra, hogy az önkormányzat több részletben, a fejlesztés előrehaladásával arányosan, folyamatos bevételt biztosítva értékesítse a területet.

■ 13_Kormányzati_és_egyéb_látogatások

Az Ybl Miklós Építéstudományi Kar építész MSc szak 2022/2023. tanév, 1. féléves munkáját, a Tata, Fényes fasori mintalakóterület terveit jelentős kormányzati és külsős érdeklődés kísérte. 2023. február 15-én megtekintette az ÉKM Építésstratégiaért Felelős Helyettes Államtitkársága részéről **Perényi Lóránt** helyettes államtitkár és **Probstner Petra** főosztályvezető, akitől az alábbi értékelő véleményt kaptuk.

Probstner Petra

főosztályvezető
Építészeti Stratégiáért
Felelős Helyettes
Államtitkárság

Magam és a Minisztérium nevében is köszönöm a tatai Fényes fasorra kialakítandó minta-lakóegyüttes projektjének bemutatását, amely kapcsán az alábbi észrevételeket teszem.

A makettek megtekintése (Probstner Petra, Rigó Balázs, Perényi Lóránt, Anthony John Gall, Benárd Aurél)

Az új Magyar Építészpolitika kidolgozása során az ÉKM Szakmai Kapcsolatokért Felelős Főosztálya a természeti környezet megőrzésének alapelve nyomán nagy hangsúlyt fektet arra, hogy alapvetően a zöldterületi övezetben történő építkezések elkerülendők, helyette a meglévő épületek funkcióváltásával, barnamezős beruházások megvalósulásával szükséges enyhíteni az újonnan jelentkező városfejlesztési igényeket.

Mindazonáltal, ha elkerülhetetlen a zöldmezős területek bevonása az új építések során, akkor fontos azokat az ökológiai szemléleti alapfeltevéseket végiggondolni, amelyek az Ön és az Óbudai Egyetem bevont fiatal hallgatói által elképzelt koncepciókban is visszaköszönnek:

- a természettel való közvetlen kapcsolat ápolása;
- a gépjárműforgalom kiszorítása a lakók személyes életteréből, ezáltal biztonságos kültéri életterek kialakítása;

Tata, Fényes Tanösvény (Galgóczy Katalin felvétele)

- a rendelkezésre álló tömegközlekedési eszközök kihasználása;
- osztatlan tulajdonban maradó közösségi terek kialakítása;
- a társadalmi fenntarthatóság jegyében különböző generációba tartozó, élethelyzetű és társadalmi státuszú egyének vagy családok számára megfelelő lakástípusok kialakítása (szociális lakhatás biztosítása és a társadalmi szegregáció csökkentése);
- az alternatív helyi energiaforrások sokrétű igénybevétele;
- a szükséges szolgáltatások helyben történő megszervezése is csökkenti a lakók ökológiai lábnyomát, egyszersmind elősegíti a helyi közösség megerősödését.

A minta-lakóegyüttes koncepciója meglátásom szerint jó alapokon nyugszik, és az esetleges megvalósítás során minél több előremutató ötlet kerüljön kibontásra és beépítésre.

Budapest, 2023. július

A következő alkalmakon a Miniszterelnökség Stratégiai Államtitkárság részéről **Bagdy Ábel** főosztályvezető is megtekintette a terveket, aki általános lakhatási problémákkal, közöttük kiemelten az első lakáshoz jutás támogatásával foglalkozik. Továbbá **Major Gábor**, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat és a Magyar Református Szeretetszolgálat által létrehozott MR Községi Lakásalap ügyvezetője szintén az egyetemre látogatott a Fényes fasori minta-lakóegyüttes terveinek és az egyetemi kutatási projekt tanulságainak megismerése érdekében.

■ 14_Ajánlások_Tata_városának

A Tata, Fényes fasori minta-lakóegyüttes megvalósításához az Óbudai Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Kar Építész MSc hallgatóinak 2022/2023 tanév őszi félév Komplex tervei alapján

László Tamás okl. építész-mérnök, városépítési, -gazdasági szakmérnök, címzetes egyetemi docens, Tata Város Önkormányzata városfejlesztési tanácsadó

1. Modularitás, ütemezhetőség

A tervezési területen megvalósítandó épület-együttes több egységre bonthatósága a tervezési kiírásban követelmény volt. Ezt a tervek többnyire jó színvonalon valósították meg, a majdani szabályozást a tömbökre bontás lehetőségének biztosításával kell készíteni. Ezek nem azonos méretűek és jellegűek, a Fényes fasor mentén többnyire magasabb, sűrűbb, többlakásos házcsoportokból áll a beépítés, míg a rekreációs erdő mentén alacsonyabb, családi házas beépítés jelentkezik. A feltáró és belső kiszolgáló úthálózatra sok megoldás áll rendelkezésre.

A központi intézményi egység a lakótömböktől jellemzően elkülönül, a jó megoldás ennek a minél gazdaságosabb megoldása (funkció, területigény szempontjából – lásd 10. pont.). Több tervek a lakóépületekbe integrált megoldást

választott, ez a megoldás mind az ütemezhetőség, mind a gazdaságosság szempontjából kedvezőbb, mint az előző eset.

2. Komplexitás

A komplexitás több rétegben, szinten jelentkezik:

- abban, hogy a tervezett minta-lakóegyüttes nem monofunkciós, hiszen megjelennek benne a közösségformálás, -építés, a rekreáció, a gazdasági funkciók, a munkahelyteremtés, a működtetés/fenntartás szempontjai is;
- a lakásválasztékban – a családok életciklusához igazított lakásválasztékban, abban, hogy fokozott figyelmet kell fordítani a fiatalok első lakáshoz jutására, illetve az idősek lakhatására is – e kettő összekapcsolása a körkörös lakhatást is képes biztosítani (egy adott területen belül!);
- a komplex területfelhasználásban – a magán, félig magán, a félig közösségi és a közösségi területek (átmenetek) kijelölése alapvető szempont volt, ez a későbbi közösségi működtetést és fenntartást/gondozást/kezelést támogatja;
- a komplexitás új szintjét biztosítja a kisvárosias lakóterület és a rekreációs erdőterület együttélése – ez a kettős identitású tervezési terület egyik legnagyobb értéke, hiszen a rekreációs erdőterület funkcionális lehetőségeivel jelentős többletet biztosít a leendő lakóközösség számára;
- a lakóegyüttesben a lakóépületekben integráltan kialakításra kerülő, az adott lakóközösség

által használt multifunkciós közösségi terek szintén jelentős többletet teremtenek az egész lakóközösség számára – itt is alapvető szempont volt az, hogy „megérje” a lakóközösségnek ezeket a tereket megépíteni és majdan közösen működtetni/fenntartani;

- a lakóegyütteshez tartozó, önálló intézmények, amelyek az egész lakóközösség általi megépítésben jönnek létre és általuk is működtetettek, a komplexitás új szintjét jelentik, fontos szempont volt a közösségi intézmények multifunkciós jellege, így ezek kihasználtsága ezáltal megnő;
- a feltáró-, lakóút, gyalogos és kerékpáros hálózat, a parkolási rendszer, a zöldfelületi hálózat a lakóegyüttes immanens része, mely a teljes lakóközösség beruházásában és majdani fenntartásában lesz.

A szabályozást is ennek a sokrétű komplexitásnak a figyelembe vételével kell megoldani.

3. Természetközelség, mint alapvető tervezési és működtetési/fenntartási szempont

A tervezési terület többféle védettséget élvez (Ramsari terület, Natura 2000, országos ökológiai hálózat része stb.). A tervezési folyamatban alapvetően figyelembe vették ezt a fontos szempontot, az ezekből fakadó korlátozásokat a tervek (kiemelten figyeltek a madárvédelemre).

Az Által-ér és a Csever-árok közötti területen a vizek elvezetésére, az esővíz gyűjtésére az épületeken és a teljes területen fokozott figyelmet fordítottak – pl. esőkertek létesítésével,

vízlevezető árkok, „draftok” létesítésével.

A rekreációs erdő kínálta lehetőség a lakóegyüttes természetközelségét erősíti. A Fényes fasortól a rekreációs és véderdő felé terjedően egyre lazább és rurálisabb kialakítás kívánatos, mind a telepítésben és területfelhasználásban, mind az épületek kialakításában. Ezek mind olyan szempontok, amiknek a szabályozás részévé kell válniuk.

A természetközelség a működtetésben és fenntartásban is jelenjen meg (körkörös folyamatok, az energetikában a helyi erőforrások, pl. a langyos vizek hasznosítása, komposztálás egyéni és közösségi méretben, természetközeli gazdálkodás – pl. közösségi kertekben stb.).

4. Együttélés, közösségformálás, koegzisztencia

Fontos tervezési szempont volt olyan építészeti megjelenés és funkcionális kapcsolatok létrehozása, amelyek segítségével az együttélés organikusan jön létre, a szolidaritás megjelenik a közösségformálásban, a szubszidiaritás az együttes működtetésében és fenntartásában, ezek révén egy szoros koegzisztencia jellemezheti a tervezett lakóegyüttest. Fontos szempont az, hogy a teljes tervezési, kivitelezési és működtetési folyamat közösségi kontroll alatt legyen (keret-terv készüljön, amit a közösség, a családok alakíthatnak, formálhatnak tovább).

Javasoljuk már a kezdetektől közösségfejlesztési szakember bevonását. Feladata első lépésként a közösségépítési szempontok bevitele a tervezési folyamatba, különös tekintettel a közösségi alkalmak megtervezésére mind a lakóépületekhez tartozó

közösségi terekben, mind a lakóegyüttes közösségi intézményeiben, illetve a rekreációs erdőterület funkcionális rendszerében. A leendő lakóközösség szervezése is az ő feladata volna. A lakóközösséggel együtt határoznák meg a végleges lakásválasztékot, a lakások és a közösségi terek, intézmények kialakítását (a szükséges és elégséges mérték megtalálása alapvetően közösségi feladat). A lakóegyüttes létrejötte után a közösségi élet megszervezése is a közösségfejlesztő szakember feladata.

Fontos szempont egy közösségi működési modell kidolgozása (speciális lakásszövetkezet, lakásépítő, -fenntartó közösség létrehozása holland lakástársaságok mintájára). A tervezés szerves része a működtetés, a fenntartás modelljének kidolgozása (a működtetést, fenntartást nem külső „szolgáltatások” formájában „vásárolja meg” a lakóközösség, hanem belső erőforrásaikra támaszkodva (ez a megoldás pl. számos munkahelyet is teremt helyben).

5. Sokféleség, változatosság, variációk, kiemelt szempont a bővíthetőség

A sokféleség megjelenik a telepítésben, az alaprajzi szervezésben, a tömegformálásban egyaránt. Így egy változatos és variábilis lakóegyüttes jöhet létre. Számos tervben megvalósulnak ezek a szempontok, részben, vagy egészben felhasználhatók a végső tervezés és kivitelezés közben.

A tervek között vannak olyanok, amelyek a bővíthetőséget, a kiegészítés későbbi lehetőségét is tartalmazzák, ez is fontos szempont és ajánlás. A minta-lakóegyüttes ne legyen befejezett, adjunk további lehetőséget olyan

életjelenségek befogadására, amik érinthetik a lakóépületek kiegészítését, továbbá a közösségi terek és intézmények bővítését is. A lakóegyüttes tervezésében ne „használjuk ki” azonnal a maximális szintterületet és építménymagasságot, így a ráépítés és hozzáépítés lehetősége is legyen benne tudatosan a tervezési folyamatban. Ez a lakóközösség számára egy olyan többletlehetőséget is biztosíthat, ami a működtetésbe, fenntartásba, sőt a távlati megújításba is forrást biztosíthat.

A teamek által készített tervek ezt a bővíthetőséget alapvetően biztosítják azzal, hogy a lehetséges, megcélzott lakásszámot nem érik el, ezzel további 20-25%-os bővülést tesznek lehetővé. Fontos továbbtervezési szempont a bővítés lehetőségeinek pontos meghatározása (felfelé, oldalt).

6. Tataiság, kisvárosias lépték

A tervező teamek törekedtek arra, hogy olyan együtteseket hozzanak létre, amelyek a Tata Arculati Kézikönyv, a tatai főépítész által bemutatott mai épületek tömeg- és formakincsét, homlokzatképzési eszközeit veszik figyelembe. Több terven is felfedezhetők a kisvárosias lépték tömegkapcsolódásai, a beépítés jellegzetességeivel együtt. Mindebből olyan együttes bontakozhat ki, amely magán hordozza a „tataiság” stílusjegyeit.

A kisvárosias léptékre utal az a festőiségre való törekvés, ami **Hessky Iván** és **Dobroszláv Lajos** festményeiben, akvarelljeiben megjelenik. Több tervben visszaköszönnek azok az utcaképek, beépítési konfigurációk, tömegkapcsolatok, amiket az ő tatai képeiken láthatunk.

A földszintes, egyemeletes, tetőtérbeépítéses és kisebb mértékben háromszintes tömegek olyan változatos beépítéseket, tömegkapcsolatokat eredményeznek, amelyek a kiírásban megfogalmazott funkciókat, lakásválasztékot kielégítik. Érdekes és követendő megoldások a vezérszint feletti zöldtetős kialakítások, amivel az emeleti lakások számára is tudnak saját nagyobb teraszt, tetőkertet létesíteni.

7. Önfenntartás, lokalitás

A tervezési program kiemelt szempontja volt az, hogy a Fényes fasori minta-lakóegyüttes mind a létesítés, mind a majdani működtetés során önfenntartó legyen. Ez azért is lehet alapvető tervezési szempont, mivel a minta-lakóegyüttes nagyságrendje, bizonyos elkülönülése a városközponttól és a szomszédos városrészekről ezt indokolja, ugyanakkor lehetővé is teszi.

A teljes terület – beleértve a telkeket, az út- és gyalogos/kerékpáros hálózatot, zöldfelületi rendszert, belső közműveket (megújuló energiaforrások használatát) illetően – a lakóközösség (mint beruházó) tervezésében és kivitelezésében és mint majdani fenntartó működtetésében legyen. Ez a lakóközösség számára olcsóbb fenntartást, működtetést jelent, mint a hagyományos, pl. „lakóparki struktúrák”.

A helyi munkahelyteremtés, a helyi gazdálkodás megszervezése és megvalósítása révén

a lakóközösség saját bevételekre tehet szert, amit a működtetésre, fejlesztésekre, programok szervezésére fordíthat. Ezáltal a lokalitás új értelmet nyerhet.

8. Ökológikus lakhatás, egyensúly, harmónia, fenntarthatóság

Az ökológia (az együttélés tudománya) három szinten jelenik meg: a természeti, illetve táj-ökológia; a településökológia és a társadalmi ökológia szintjén. A természettel való együttélést a 3. pontban részleteztük. A település-ökológia a meglévő városszerkezettel való harmonikus párbeszédet jelenti. Alapvető szempont, hogy a minta-lakóegyüttes a lehető legkisebb terhelést rója a meglévő út- és infrastrukturális hálózatra, azt szolidan egészítse ki az új igényekkel.

A társadalmi ökológia alapvetően a 4. pontban részletezett közösségépítésben valósul meg. Ennek alapvető eleme az a körkörös lakhatási rendszer, aminek az indító végpontján a fiatalok első lakáshoz jutása, a másik végpontján az idősek lakhatásának biztosítása áll, a körkörösséget a kettő tudatos összekapcsolása és a lakásválasztéknak a családok életciklusához való igazítása biztosítja.

A természeti környezettel való egyensúly, harmónia, és az épületegyüttes ökológikus kialakítása révén a lehető legkisebb környezeti terhelést rója majd a szűkebb és tágabb környezetre. A fenntarthatóságot erősítheti a helyi energia felhasználása, pl. a 18-22 fokos víz, illetve a talajhő energetikai célú hasznosítása.

9. Integráció a jelenlegi városszerkezettel, úthálózattal

A tervezett lakóegyüttes szerves integrációját biztosítja a tágabb városszerkezethez való alkalmazkodása. Az úthálózatban a Berta-malomnál lévő híd Által-éren való átvezetésén és a meglévő gyalogos/kerékpáros hídon kívül a legtöbb tervben megjelenik egy újabb híd szükségessége a tervezési terület északi végében. Ezzel a vasútállomással való kapcsolat szervezettebbé válik.

Több terv foglalkozott az Által-ér és Malomárok közötti területtel, amelyet a tervezési területtel összhangban kellene átalakítani (a meglévő garázsor helyett új funkciók jelenhetnek meg. A Fényes fasor mentén lévő védett vadgesztenye fasor a tervezés során kiemelt figyelmet igényel.

Több tervben megjelenik az a szempont, hogy ez a terület egy kerékpáros városrész legyen, amelyben az alternatív és a közösségi közlekedés is hangsúlyosan megjelenik, pl. a car sharing, ezáltal kevesebb gépkocsit igényelhet a lakóegyüttes kiszolgálása, működtetése, ugyanezt szolgálná a „falubusz”, mint szolgáltató egység.

10. Arányosság, a szükséges és elégséges mérték megtalálása

Rendkívül fontos a lakóegyüttes mértéktartó kialakítása. Azonban nem lehet cél a terület „kiszigerelése”, a minél több lakás elhelyezése. A tervekben elhelyezhető lakásszám 240-320 között van. A minőségi kialakítás fontosabb, mint a merkantil megközelítés. Ugyanakkor ez a mértéktartó megközelítés biztosítja az 5. pontban kifejtett bővíthetőséget, mint fontos tervezési szempont kielégítését.

Ugyanilyen fontos szempont a lakóépületekhez tartozó közösségi terek és a teljes lakóegyüttest kiszolgáló közösségi intézmények szükséges és elégséges mértékének megtalálása. Ezt alapvetően a multifunkcionalításra való törekvés szolgálja.

Javasolt lépések Tata város Önkormányzata számára

1. Társadalmi egyeztetés a minta-lakóegyüttes terveiről.
2. Szabályozási terv készítése és jóváhagyása az öt legjobb terv alapján.
3. Közösségfejlesztő bevonása a további előkészítési folyamatba.
4. Városfejlesztési program készítése, széles körű meghirdetése.
5. A leendő lakóközösség létrehozása, a lakhatási elképzelések továbbfejlesztése .
6. A lakóközösség bevonása a további előkészítésbe, a tervezési és finanszírozási folyamatba.

Tata, 2023. május

Tata, Fényes Tanösvény (Galgóczy Katalin felvétele)

Tata, Fényes Tanösvény (Galgóczy Katalin felvétele)